

მეზობელი საქართველო

ქართული ეროვნული საბჭოს ორგანო
LA GEORGIE COMBATTANTE

მაისი 1997 წელი - 21(39) - mai 1997

ჩვენი თავი ჩვენადვე გვეყვანს — ილია

საქართველოს დამოუკიდებლობის 79 წლისთავი

26 მაისი.....	1
ლოკუმენაჟია.....	4
სახელების დაწყობის შეთანხმების შესახებ	
ღიმიერი გულია ახსნებ-კაბადელების ქმისი შესახებ.....	12
შთავარია ღვინველების ღაბაღაბა.....	13
თამაშ ნადარევილის ინტერვიუ.....	15
უკვლავმა.....	16
გინეა რა ღრმა მამუნკოვი უკმაყოფილო.....	17
გინეა რა ღრმა მამუნკოვი უკმაყოფილო.....	20
ჩვენი საჭირობები საქონებში	
საქართველოს პრეზიდენტის ვინაიღი დევილი.....	21
"გუშინდელი".....	23
რუხუთ-საქართველოს კულტურული ურთიერთობის ურთიერი ნაბიჯი? -	26
ქართული ენის დღე.....	28
კ უ გ ღ ი გ ი ს ჯ ი კ ა	
სამაჰმადიანი საქართველო.....	31
სულიერების დღეხანდაღღი.....	33
ქვეყნის აბაშიძე.....	34
ნიკოლოზ მუხედაზიას კინოფილმი "ელისი" დღე.....	35
ქალაქი გურიკა.....	38
ვაქცინი, ვაქცინი, მხოლოდ ვაქცინი.....	39
ეკონომიკური ყვავი-გზოვრება	
"მეჩის ათვიება".....	44
მხედრი ქვეყნების ეკონომიკური სიძლიერე 1996 წელში.....	46
ღარსა და უცხოური ვალუტის დახარჯობა.....	47
ავტომობილის პროდუქცია მსოფლიოში.....	48
ღივრავურა და ხელნეება	
გრიგოლ რომაელების კარგადვალეების 55 წლისთავი.....	48
ბიოგრაფიული გზაგზი.....	49
გრიგოლ რომაელები.....	50
მომართვა ახალგაზრდობისადმი.....	55
გერმანულ ენაზე შექმნილი დეკი "შობაკვლავი არქივი".....	56
გერმანული რომანიდან "დაღი".....	57
დეკი "მომართვი მეჩის მიმართ".....	58
დეკი "მეჩის ხილვე" და "აქვემე".....	59
ქართული ეკონომიკის რეაქციური შედეგები.....	60
ქართული ეკონომიკის ყვავი-გზოვრება	
26 მაისი უცხოეთში.....	63
მერლინის ქართული ხანგაზაზა.....	66
მომართვა გუგლის "მომართვის" კინოფილმი პარიზში.....	65
ღია ქართული ყურნა "მომართვის" რეაქციის.....	66
ხართლი ქართული ეკონომიკის ხანგაზაზა უცხოეთში.....	72

197

42673

საქართველოს აკადემიის
ბიოგრაფიული ინსტიტუტი

დამოუკიდებლობის ორგანოს მთავარადამფუძნებელი უმჯობესობა. ამაღან წამომგზავნი
ხელისუფლება არის მომამაღი, მგრავი, მგრავი. — ნოუ

„იერიოზე სვეტი“

მასობრივი ინფორმაციის საშუალებანი — პრესა, რადიო, ტელევიზია, კინოფილმი — დემოკრატიული საზარტოლე-
ბრიო სახელმწიფოო ხელისუფლების „შრომზე სვეტი“ სახელმწიფო ძალეუფლების „სამი სვეტის“ — მმართვე-
ლობის (მთავრობის) კანონმდებლობის (პარლამენტი) და პარტოლმწაქულების (სასამართლო) გვერდით. აზრთა
სხვადასხვაობას და ქიდილი დემოკრატის სისუსტე კი არა, სიძლიერეა თუ იგი დარტება დემოკრატული სახელმწიფოს
შორის, პოლიტიკო-ოპოზიციის კონსტრუქციული კრიტიკის სუერეში რაშიც შეღანდება პაროენების, ერის პოლი-
ტიკური კულტურა ამდენად მასობრივი ინფორმაციის შედეგებში უნდა იფოს სახელმწიფოებრივი და საზოგადოე-
ბრივი მრავალფეროვანი და მრავალფეროვანი ცხოვრების სარკე რაც — თაის მშროე — ნიშნავს იმას რომ იგი
უნდა იფოს ობიექტური და მოუღდომელი და მის შექმნაში მონაწილეობის უნდა დებულობდეს საზოგადოების ყველა
ფენა ამ მიზნით, რომ აცლებულ იქნას თაიოდან ამა თუ ამ პირის თუ დაცუეების განყოფილე ბატონობა

საქართველოს კონსტიტუცია
Constitution de la Géorgie

მიღებული საქართველოს დამფუძნებელი
კრების მიერ 1921 წლის თებერვლის 21.
მუხლი 32

ყოველ მოქალაქეს უფლება აქვს სიტყვით, ბეჭდვით ან სხვა რამ ღონისძიებით თაისი
აზრები გამოთქვას და გაეკრცელოს მთავრობის წინაშე რეზალაურთეულად. ყოვე-
ლი დანაშაულისათვის, რომელსაც იგი ასეთ შემთხვევაში ჩაიღენს, პასუხს აგებს
მხოლოდ სასამართლოს წინაშე.

Tout citoyen a le droit d'exprimer son opinion et de la propager par la parole, par
la presse ou par d'autres moyens sans l'autorisation préalable du Gouvernement.
Il n'est responsable, pour tout délit commis dans ces cas, que devant la Justice.

საქართველოს კონსტიტუცია
Constitution de la Géorgie
მიღებულია 1995 წლის 24 აგვისტოს
მუხლი 19

- 1. ყოველ ადამიანს აქვს სიტყვის, აზრის, სინდ-
ისის, აღმსარებლობისა და რწმენის თავისუფლება.
- 2. დაუშვებელია ადამიანის დევნა სიტყვის, აზ-
რის, აღმსარებლობის ან რწმენის გამო, აგრეთვე მისი
იძულება გამოოქვას თაისი შეზღუდება მათ შესახებ.
- 3. დაუშვებელია ამ მუხლში ჩამოთვლილ თაე-
ისუფლებათა შეზღუდვა, თუ მათი გამოეონინება არ
ლახავს სხვათა უფლებებს.

ადამიანის უფლებათა საყოველთაო
დეკლარაცია

Universal Declaration of Human Rights

ყოველ ადამიანს აქვს უფლება მრწამსის თავისუფლებისა და მისი თავისუფლად
გამოთქმისა; ეს უფლება მოიცავს ადამიანის თავისუფლებას, დაუბრკოლებლად
მისიღოს თაის მრწამსს და ეძიოს, მიიღოს და გაეკრცელოს ინფორმაცია და იღეუბი
ნებისძიერი საშუალებით სახელმწიფო საზღვრებისაგან დამოუკიდებლად.

article 19

Everyone has the right to freedom of opinion and expression; this right includes
freedom to hold opinions without interference and to set, receive and impart
information and ideas through any media and regardless of frontiers.

საქართველოს დამოუკიდებლობის 79-ე წლისთავი

26 მაისი

I.

26 მაისი საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის დღეა, და ამით ჩვენი დიდი ეროვნული დღესასწაულია. საქართველომ, 117 წლის უცხო მავანობის შემდეგ, ისევ აღადგინა სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა და ამით გახდა მსოფლიოს სახელმწიფოთა ოჯახის სრულუფლებიანი წევრი, რითაც ხორცი შეეხება დიდი ილიას ხიფყვებს "ჩვენი თავი ჩვენადვე გვეყუენეს."

II.

ამდენად, 1918 წლის 26 მაისი თანამედროვე, მოდერნული საქართველოს საფუძვლების ჩაყრის დღეა, რამაც თეორიული და პრაქტიკული გამოსახულება მიიღო საქართველოს დამოუკიდებლობის აქცესა და საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის კონსტიტუციის მიხედვით, რომელიც ეყრდნობოდა "მეხამედანსა" 1893 წლის 7 თებერვადს მიღებული სამოქმედო პროგრამის დეკლარაციას - "ნივთიერი კეთილდღეობა, როგორც დედა-ბოძი ადამიანის ცხოვრებისა; თავისუფლება მთელი ერისა და თითოეული პირისთვისა".

III.

ამგვარად, 26 მაისი - საერთაშორისო მასშტაბით რომ განვჯეროთ - გახდა ამერიკის შეერთებული შტატების 1776 წლის 4 ივლისს მიღებული დამოუკიდებლობის დეკლარაციის ღირსეული შემკვიდრე, რომლითაც შეერთებულმა შტატებმა თავი გაიზიარეს ინგლისის კოლონიური მონობისაგან; და, მას შვიით, საფრანგეთის 1899 წლის 14 ივლისის დიდი რევოლუციის საფუძვლის - "თავისუფლება, თანასწორობა, ძმობა" - ღირსეული შემკვიდრეც, რასაც მოყვა შემადმი გამოძახილი დახვედრე ევროპის ქვეყნებშიც.

IV.

მაგრამ 26 მაისი განმორდა ამერიკის 4 ივლისისა და საფრანგეთის 14 ივლისის საზღვრებს, როცა დემოკრატია სოციალური დემოკრატობის გზით გააპოხიერა და მის ცხოვრებაში დანერგვას შიშობ ხელი. ამით 26 მაისის საქართველომ საერთაშორისო აღიარება მიიპოვა, რომლის მაგალითად ჩვენ შეგვიძლია მოვიყვანოთ, სხვა შრავალთა შორის, ინგლისის პრემიერმინისტრის - რამსეი მაკდონალდის სფაფილან ამონაწერი, რომელიც მან გამოაქვეყნა გაზეთ "ნიუშენ-ში" (ნაგია), 1920 წლის 16 ოქტომბერს, საქართველოში ვიზიტის შემდეგ: "თუ თავისუფლება წარჩევი სიფყვა არ არის, - წერდა მაკდონალდი, - თუ რომელიმე ერს ეკუთვნის თავისუფლება, ესაა ქართველი ერი, რომელმაც აჩვენა კანობრობის დიდი კულტურა და პოლიტიკური სიმწიფე. ჩვენ შევინწავდეთ საქართველოს კონსტიტუციას, საქართველოს სოციალური და ეკონომიკური ცხოვრება და შევიხურვებლი ახე მოწყობილი იქნას ცხოვრება ჩვენს ქვეყანაში".

V.

26 მაისისა ვგრეთვე ჩვენი სახელმწიფოს ძალაუფლების, მონახელობისა და ფრიტორიის ერთობის თეორიული და პრაქტიკული განხორციელება, თანამედროვე, მოდერნული სახელმწიფოს დემოკრატიული ახვექსშიც:

VI.

საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის სახელმწიფო ქ ა რ ა უ რ ე რ ე ბ ა, 1918 წლის 26 მაისიდან, გამომდინარეობდა უშუალოდ ხალხისაგან, რომლის დროს ამომჩრეველთა უმრავლესობა გამობისაფებოდა მთავრობაში, ხოლო უმცირესობა ოპოზიციამში, რომლის დროს ოპოზიციის-ოპოზიციის იღწვოდა ერის კეთილდღეობისათვის, ე.ი. ოპოზიციის მჭრად კი არ თვლიდა ოპოზიციას, არამედ პოლიტიკურ მოწინააღმდეგედ, და, დემოკრატიული გზით, დელიდობდა მისი წვლილის შეფანას საერთო სახელმწიფოებრივ ცხოვრებაში, რომლის დროს - ისევ დემოკრატიული გზით - დელიდობდა ხელისუფლების ხათავეში მხლელას. ამდენად, 26 მაისის დიად საქმინობაში, ოპოზიციის იღვა არა დესტრუქციული, არამედ კონს-

შრუქციული ოპოზიციის გზაზე, რაც - თავის მხრივ - უშუალო მონაწილეობა სახელმწიფო ხელისუფლებამ.

VII.

საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მისახლეობის, ხ ა ლ ბ ი ბ იხ პირთი იყო, არის და დარჩა ქართველი ერი, საქართველოში მცხოვრები სხვა ერებისა და ეროვნებების შვილების გვერდით, რომლებიც მშურალ ემხა-ხარებოდენ საქართველოს დამოუკიდებელ და სუვერენულ სახელმწიფოს. საქარ-თველს დამოუკიდებლობის აქწში კი ნათქვამია: "საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა თავის საზღვრებში თანახმორად უზრუნველყოფს ყველა მოქალაქის სამოქალაქო და პოლიტიკურ უფლებებს განზრწველად ეროვნებისა, სარწმუნეო-მისა, სოციალური მდგომარეობისა და სქესისა" (მუხლი 5). საქართველოს დე-მოკრატიული რესპუბლიკის კონსტიტუციის 107-ე მუხლში კი ნათქვამია შემ-დეგი: "საქართველოს განუყოფელ ხაწილებს - აფხაშეთს(სხხუშის ოლქი), სამხუხლმა-ნო საქართველოს(მათომის მხარე) და შაქათალაბს(შაქათალის ოლქი) ენიტებათ აღდილობრივ საქმეებში აფცხომიური მმართველობა".

VIII.

საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის შ უ რ ი გ უ რ ი ა შეიგავდა იხგორიული საქართველოს თოქმის მთელ ფერიფორიას, და უღრიდა 91.100 კვარაფულ კილომეტრს, რაც გნობილი იყო საშავო ხელშეკრულებშით თვით სამშოთა რუხეთისა და თუქეთის რესპუბლიკის შიერაც, იხე როგორც ერთა დი-გის შიერ.

IX.

ძაღაუფლების, ხაღბისა და ფერიფორიის ამ ხამ დედაბობს ახრუციყოფილმა დემოკრატიული სახელმწიფოს ხამი დედაბობი: აღმინისფრავილა(მოთარობა), კანონმდებლობა(პარლამენცი) და მართლმსაჯულებმა(სახამარლო), რამელთა არც განახაზღვრავდა საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის კონსტიტუცია, ე.ი. ძირითადი კანონი.

X.

კილევ მეფი: 26 მაინია საქართველოს შინარქიული ხამი-ათახ-წილავანი სახელმწიფოებრივი ხანის გადახვლის თარიღი საქართველს რესპუბლიკურ ხანამი, რომღის შედეგად საქართველოს სახელმწიფოს "პირველი მმართველი" გახდა ხაღბისხავან დემოკრატიული-გზით არწიული საქართველოს რიგითი მოქა-ქე. ამიფომ იყო, რომ საქართველოს დამოუკიდებელ და სუვერენულ დემოკრა-ტიულმა და სოციალურმა სახელმწიფომ განვიფრებამი მოიყვანა იმღრიონღელი დახავდეთ-ეწრომართი პოლიტიკური მოღვაწეები, რადგან 26 მაინი - საქარ-თველოს რესპუბლიკური ხანის ხაწყისი თარიღი - გახდა აგრეთვე სოციალური დემოკრატიის ხაწყისიხ.

XI.

მაგრამ რა? - ზოღმევიკურმა რუხეთმა - დაადგა რა მეფის რუხეთის იმპერი-ული პოლიტიკის გზას - 1921 წლის 11 თებერვალს, ომის გამომუხხაღებლად, ხუთი მხრიდან დაეხხა თავხ დამოუკიდებელ საქართველოს, და მწვავე შრდილე-ბის შემდეგ, რომღის ღრობ არაერთი მწარე მარცხი აგებმა საქართველოს ახად-გაზრდა არშიამ მომხღურ მწერს, განხაკუთრებშით თბილისის მისადგომებთან - ფაშახმელდაზე, - რუხეთმა დოიპერი საქართველო და იგი იხევ რუხეთის გა-ნუკოხთან შაფსობობის ქვემ მოქციმა. საქართველომ, ქართველომ ხაღბმა და-პარგა არა მარწყო დამოუკიდებლობა და სუვერენობა, არამედ აგრეთვე საქარ-თველოს ფერიფორიის თოქმის ერთი მეოთხელი, რის შედეგად საქართველოს იხ-გორიული ფერიფორიები დოიფაცხე რვენმა მეზობელმა ქვეყნებმა თვით ხამშო-თა რუხეთის რათღლით, რომელმაც სოჭი და მისი რეგიონი მიიოთვისა, თოქმის რუხეთს ფერიფორია ავღღეს. ამგვარი მწვაღებლური იმპერიული პოლიტიკის შე-დეგად, საქართველოს 91.100-ი კვარაფული კილომეტრის ფერიფორია დაყვანიღ იქნა 69.700-ის კვარაფულ კილომეტრამდე, და პონსტომოდემოკრუკური რუხეთი, რო-გორც ჩანს, დღესაც განავარამობს ამგვარ მწვაღებლურ პოლიტიკას საქართველოს მიმართ, როცა - ოხი თუ აფხაში ენტწრემისფრების ნიღმი - საქართველოს შე-

მორჩენილ 69,700-ი კვარაყვლი კილომეტრის ფერიფორიის მიწაგვებამხვ ღა-
მომხ, როგა აწ დამოუკილმელი და სუვერენული საქაროველის უფელამოსილელ-
მის განერგომას აფხაშეოსხა და შილა ქარლიძი წინ ელომება.

XIII.

ღა ეს არის ყველაზე ღლი ხაჭირბოროყო ხაქოთი ღღეს, 1997 წლის 26 მაისხ: მაროღია, ხაქაროველიმ 1991 წლის 9 აპრილხ ისევ აღღღინა თავიხი ღამო-
უკილმლომა და სუვერენომა 1918 წლის 26 მაისიხ ხაქაროველის დამოუკილმ-
ლო?ის აქციის ხაფუძველშე, მაროღია ხაქაროველი უკუკ არის ხაეროამორიხი
ხამაროღის სუბიექტი, რაფ ღლი, ღლი ისფორიული მოღღენაა, მაგრამ რა? -
ხაქაროველის განუყოფელ ნაწილემიღან - აფხაშეოღან და შილა ქარლიღან -
რუსეთმა, პოსბოლმუვიკურმა რუსეთმა, რომელიღ თოქოს ღემოკრაფიული ხახელ-
მწიფოა, - ქაროველომა აყარა მათხ ბირმველ მიწემიღან და აფხაში და იხი
ექსფრემისფემიხ ნიღწით ისევ ხაქაროველის დამქემფაფემიხასკენ მიღღვიხ.
ამღღან, ხამახი-ათახი ღყოღვიღ მმიმე ფვიროღლ აწვეუს კიხერაზე ხაქაროვე-
ლის, ქაროველ ხაღხხ, რაღღან მათხ თაფთავიანთ ხახელ-კარში ღამრუენმას სწო-
რელ რუსეთი, პოსბოლმუვიკური რუსეთი ელომება წინ, რომლის ღრის მოხერხე-
ბულღ იყენემხ გარუსებულ ისებხა და აფხაშეუმხ, რომღემიღ ხაქაროველიმი ბა-
ფრონიმენ ისე, რომ ღა ქულღათ არ მიარწიათ და ღელამიწა ქაღამენაღ.

XIII.

რა თქმა უნდა, ხაქაროველის ღღევანღელ ამგვარ უმწუღ მღგომარეობაში მამა
ამრამის ზაფუნემი არ ვართ რვენ, ქაროველომა: აღღღღინეთ რა ხაქაროველის
დამოუკილმლომა და სუვერენომა 1991 წლის 9 აპრილხ, ჯერ ავირჩიეთ ხაქარ-
ოველის პრემიღღენცი; შემღღე რამოვადღეთ იხ; იარლიღ კი გამოვიყენეთ ერთ-
მანეთის წინააღმღღე; შემღღე ისევ ავირჩიეთ ხაქაროველის ახალი პრემიღღენ-
ცი, მაგრამ რა? - "ხალი აზროენება" მაინღ ვერ დავაფუძმეთ ხაქაროველიმი;
ღა ღღესაფ ხაქაროველის მოსახღღომის ერთი არღ ისე მღრე ნაწილი ხაქარო-
ველის დამოუკილმლომასა და სუვერენომას და ხაქაროველის პრემიღღენციხ,
მოაეროხისა და პარღამენციხ მხარღატკრიოთ კი არ არის გაამსკვეღული, არამელ
- ღლით თუ ფარულღ - მოსკოვის ისევ გაღღფონემიხასკენ უტკრავხ თვადი თოთ-
ქოს ხაქაროველის, ქაროველ ხაღხხ არ შეედლოს ხაკუთარი თავის მოვღ-პაფრო-
ნომა. ამის შეღღეია იხ, რომ ღღესაფ ხაქაროველიმი მოიპოვემიან ირჯინიკი-
მე-მამარამემიხ მივღვერემი, რომღემსაფ, როგორღ რანხ, "წინ-მენღღემი"
უფრო აინფრემებეთ, ვიღრე ხაქაროველის, ქაროველი ხაღხხი თავიხ-უფღემა.

XIV.

მაგრამ რვენ გუჯარა, ხაქაროველის მოსახღღომის, ქაროველი ერის ღლი, ღღ-
ღი უმრავღენომა, მიუხეღავათ ხაქაროველის ღღევანღელი მმიმე ეკონომიკურ-
სოციღლური მღგომარეოხისა, - 26 მაისხ შეფრფის და მშაღ არის ყვეღაფერი
გააკეთოს იმიხათვის, რომ ხაქაროველი განმფციღღეს პოღღვიკურაღ, ეკონო-
მიკურაღ, კულფურულღ და სოციღლურაღ; ღა ამას შევძღემთ რვენ, მიუხეღავათ
ყრვღღვარი სიძნელემიხა, თუ რვენ შევძღემთ ეროვნული ერთომის მიღწევას
მრავღღეროვანემამი. ერთომა ღა მრავღღეროვანემა მიწინააღმღღეე ნემემემი

არ არის, თუ რვენ პოშიგიიხა და კონსფრუქციული ოპოზიციის ფარღღემში
ღავრჩემიო; ღა ამის შოამგონემელი გაკვეთიღ მოგვცა 1918 წლის 26 მაი-
სიხ "ოქროს თაობამ", რიხ შეღღეღ რვენ 1918-1921 წღემის პერიოღ: "ხა-
ქაროველის პაფარა ოქროს" ხანახ ვურღღემთ.

XV.

მამ, ღღღება 1918 წლის 26 მაისხ!.. ღღღება დამოუკილმელ და სუვერენულ
ხაქაროველის!.. ღღღება ქაროველ ხაღხხ!.. მრავღღეამიერი!..

კარღ ინახარიოღ

პარიში, 1997 წლის 26 მაისი

საქართველოს დამოუკიდებლობა

საქართველოს დამფუძნებელი კრება — არჩეული პირდაპირ თანხმობით, საყოველთაო, ფარული და პროპორციონალური საარჩევნო სისტემით ორივე სესის მოქალაქეთა მიერ, — თავის პირველსავე სხდომაზე, 1919 წ. მარტის 12-ს, ჭეუჭისა და ისტორიის წინაშე აღიარებს, რომ ის საყვებით იღებს და ადასტურებს საქართველოს ეროვნულ საბჭოს მიერ 1918 წ. მაისის 26-ს, ნაშუადღევს 5 ს. და 10 წ. თბილისში გამოცხადებულს საქართველოს დამოუკიდებლობის შუამდგ მტკს.

საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტი

ზრად საუკუნეთა განმავლობაში საქართველო არსებობდა როგორც დამოუკიდებელი და თავისუფალი სახელმწიფო.

შეუთანებე საქუენის დასრულს ვრდ შრომი მტრისაგან შეფარებული საქართველო თავის წებით შეუერთდა რუსეთს იმ პირობით, რომ რუსეთი ვადმბული იყო საქართველო გარეშე მტრისაგან დაცვა. რუსეთის დიდი რევოლუციის მდგომარეობაში რუსეთში იხიეთა შინაგანი წვიმობებს მუხმს, რომ შილი საომარი ფრამტა სრულად დაიშალა და რუსის ვერაქ დამტოვა ამიერკავკასიაში.

დაჩვენ რა თავის ძალისხმობის ამარად, საქართველომ და მისთან ერთად ამიერკავკასიაში თვით იღვეს თავს საყოთანო საწყვეთის გაძლეა და საქართველოსა და შუასაგრი ორგანიზაციე შექმნეს; მაგრამ გარეშე ძალია ზღადავებითი ამიერკავკასიის ერთი შესართობელი კავშირი დაიწყო და მით ამიერკავკასიის პოლიტიკური მთლიანობის დაცვას.

ქართველი ერის დღეადნადელი მფარობისთვის აუტოლად მოითხოვს, რომ საქართველომ საყოთანო სახელმწიფოთი ორგანიზაცია შექმნის მით სახელმწიფოთი გარეშე ძალით მიერ დაუკრობისაგან თავი გაუყოფინების და დამოუკიდებელი განთავისების მტკიცე საფუძელი აყოს.

ამისდა თანხმად საქართველოს ეროვნული საბჭო, 1917 წლის ნოემბრის 22-ს არჩეული საქართველოს

ეროვნული კოლეჯის მიერ დღეს აცხადებს

1) ამიერკავკასიის საქართველოს ხალხი საუკუნულ უღელსაში მატარებელი და საქართველო სრულად დაუბრუნე დამოუკიდებელი სახელმწიფოა.

2) დამოუკიდებელ საქართველოს პოლიტიკური ფორმა — ფემოკრატული რესპუბლიკაა.

3) საერთაშორისო ომობრამში საქართველო ზედიზე ნებერალური სახელმწიფოა.

4) საქართველოს ფემოკრატული რესპუბლიკის სურს საერთაშორისო ფართობრამის ველა მწერიან კლიმატისხელური განსრულობა დასაყარის, განსაუკრობითი კი მისხელური სახელმწიფოებრამ და ვრებრამ.

5) საქართველოს ფემოკრატული რესპუბლიკა თავის სახელმწიფოთი თანხმობით უსრულვლად ავესა მოქალაქის სამხტოლო და პოლიტიკურ უღელსაში განკრძალვად ვროცებრამს სარწმუნობისა სოციალურ მფარობისთვის და სტესისა.

6) საქართველოს ფემოკრატული რესპუბლიკა განთავისების თავისუფალ ასარების გახტნის მის ტერიტორიისთვის მოხსნულ ავესა ვრ.

7) დამოუკიდებელი კრების მფარვლად მთლის საქართველოს მართვებრამის სამწიფო უღელსაში ვროცებრამი სბჭო რიმეცე შექმნების იქნება ვროცული უკროცებრამითა წარზამდგენებითი და დროებითი მითავრამს სტესისხტვებრამი სამწიფო წინაშე.

<p>ი. ნ. ჯაფარიძე 2. ი. ჯაფარიძე 3. მ. მამიაძე გ. ბ. ბერიძე 4. ბ. ბერიძე 5. ვ. ვახტანგაძე 6. ვ. ვახტანგაძე 7. ვ. ვახტანგაძე 8. ვ. ვახტანგაძე 9. ვ. ვახტანგაძე 10. ვ. ვახტანგაძე 11. ვ. ვახტანგაძე 12. ვ. ვახტანგაძე 13. ვ. ვახტანგაძე 14. ვ. ვახტანგაძე 15. ვ. ვახტანგაძე 16. ვ. ვახტანგაძე 17. ვ. ვახტანგაძე 18. ვ. ვახტანგაძე 19. ვ. ვახტანგაძე 20. ვ. ვახტანგაძე</p>	<p>გ. ვ. ვახტანგაძე 21. ვ. ვახტანგაძე 22. ვ. ვახტანგაძე 23. ვ. ვახტანგაძე 24. ვ. ვახტანგაძე 25. ვ. ვახტანგაძე 26. ვ. ვახტანგაძე 27. ვ. ვახტანგაძე 28. ვ. ვახტანგაძე 29. ვ. ვახტანგაძე 30. ვ. ვახტანგაძე 31. ვ. ვახტანგაძე 32. ვ. ვახტანგაძე 33. ვ. ვახტანგაძე 34. ვ. ვახტანგაძე 35. ვ. ვახტანგაძე 36. ვ. ვახტანგაძე 37. ვ. ვახტანგაძე 38. ვ. ვახტანგაძე 39. ვ. ვახტანგაძე 40. ვ. ვახტანგაძე</p>	<p>ს. ს. სტამბოლიძე 41. ს. სტამბოლიძე 42. ს. სტამბოლიძე 43. ს. სტამბოლიძე 44. ს. სტამბოლიძე 45. ს. სტამბოლიძე 46. ს. სტამბოლიძე 47. ს. სტამბოლიძე 48. ს. სტამბოლიძე 49. ს. სტამბოლიძე 50. ს. სტამბოლიძე 51. ს. სტამბოლიძე 52. ს. სტამბოლიძე 53. ს. სტამბოლიძე 54. ს. სტამბოლიძე 55. ს. სტამბოლიძე 56. ს. სტამბოლიძე 57. ს. სტამბოლიძე 58. ს. სტამბოლიძე 59. ს. სტამბოლიძე 60. ს. სტამბოლიძე</p>	<p>მ. მ. მამიაძე 61. მ. მამიაძე 62. მ. მამიაძე 63. მ. მამიაძე 64. მ. მამიაძე 65. მ. მამიაძე 66. მ. მამიაძე 67. მ. მამიაძე 68. მ. მამიაძე 69. მ. მამიაძე 70. მ. მამიაძე 71. მ. მამიაძე 72. მ. მამიაძე 73. მ. მამიაძე 74. მ. მამიაძე 75. მ. მამიაძე 76. მ. მამიაძე 77. მ. მამიაძე 78. მ. მამიაძე 79. მ. მამიაძე 80. მ. მამიაძე</p>	<p>წ. წ. წიგნაძე 81. წ. წიგნაძე 82. წ. წიგნაძე 83. წ. წიგნაძე 84. წ. წიგნაძე 85. წ. წიგნაძე 86. წ. წიგნაძე 87. წ. წიგნაძე 88. წ. წიგნაძე 89. წ. წიგნაძე 90. წ. წიგნაძე 91. წ. წიგნაძე 92. წ. წიგნაძე 93. წ. წიგნაძე 94. წ. წიგნაძე 95. წ. წიგნაძე 96. წ. წიგნაძე 97. წ. წიგნაძე 98. წ. წიგნაძე 99. წ. წიგნაძე 100. წ. წიგნაძე</p>
---	---	---	--	---

ACT of Independence of Georgia

The Georgian National Council, during its plenary sitting of May 26, 1918, declared as follows:

„For several centuries Georgia existed as a free and Independent State.

At the end of the eighteenth century Georgia voluntarily allied herself with Russia, with the stipulation that the latter should protect her from enemies without.

In the course, of the great Russian revolution conditions arose which resulted in the disorganization of the entire military front and the abandonment of Transcaucasia by the Russian Army.

Thus, left to her own devices, Georgia, and with her all Transcaucasia, took into their hands the direction of their affairs creating the necessary organs for this purpose; but under pressure from exterior forces the links which united Transcaucasian nationalities were broken and the political unity of Transcaucasia was thus dissolved.

The present position of the Georgian people makes it imperatively necessary that Georgia should create a political organization of her own, in order that she may escape from the yoke of her enemies and lay a solid foundation for her free development.

Accordingly the Georgian National Council, elected by the national assembly of Georgia on November 22 (December 5), 1917, declares:

(1) In future the Georgian people will hold sovereign power and Georgia will be a State enjoying all the rights of a free and Independent State.

(2) Independent Georgia's form of political organization will be a democratic Republic.

(3) In the event of international conflict Georgia will always remain neutral.

(4) the Georgian democratic Republic will apply itself to establishing friendly relations with all nations, and especially with neighboring nationalities and states.

(5) The democratic Georgian Republic offers to all inhabitants of her territory a wide field for free development.

(6) the democratic Georgian Republic guarantees to all citizens within her territory civil and political rights, without distinction of nationality, religion, social position, or sex.

(7) Until the convocation of the constituent assembly the National Council, with the addition of representatives of the minorities and the provisional government responsible to the National Council, is at the head of all Georgian administration.

On the 12 th of March, 1919, the constituent assembly of Georgia confirmed the preceding act in the following terms:

„At its first sitting of the 12 th of March, 1919, the constituent assembly of Georgia, elected by citizens of both sexes, according to the direct, equal, universal, secret, and proportional electoral system, proclaims before the world and history that it fully confirms and approves the act of the Independence of Georgia, declared at Tiflis by the Georgian National Council, May 26, 1918“.

ACTE D'INDEPENDANCE DE LA GEORGIE

Pendant plusieurs siècles, la Georgie a existé comme Etat libre et indépendant.

A la fin du XVIII e siècle, pressée de tous côtés par des ennemis, la Georgie s'allia volontairement à la Russie, à condition que la Russie s'engageât à défendre la Georgie contre ses ennemis extérieurs.

Les événements de la Grande Révolution Russe ont créé une situation intérieure telle que le front de guerre s'est effondré entièrement et que la Transcaucasie a été évacuée par les armées russes.

Abandonnées à leurs propres forces, la Georgie et avec elle, la Transcaucasie ont pris entre leurs mains le soin et la direction de leurs propres affaires et se sont donné des organes gouvernementaux appropriés. Mais la pression des forces extérieures a amené la dissolution des liens qui unissaient les peuples de la Transcaucasie et l'unité politique de celle-ci s'est effondrée.

La situation présente de la nation géorgienne commande impérieusement à la Georgie d'avoir sa propre organisation d'Etat, en vue de prévenir, par ce moyen, la conquête du pays par les forces extérieures et de créer des bases solides pour son développement indépendant.

En conséquence, le Conseil National Géorgien, élu par l'Assemblée Nationale, le 22 novembre 1917, déclare:

1. La nation géorgienne rentre en possession de tous ses droits; la Georgie est un Etat indépendant qui jouit de tous les droits de la souveraineté.
2. La forme de l'organisation politique de la Géorgie indépendante est la République Démocratique.
3. En cas de conflits internationaux, la Géorgie reste perpétuellement Etat neutre.
4. La République Démocratique Géorgienne désire avoir des relations amicales avec tous les membres de la communauté internationale et, en particulier, avec les Etats et les peuples voisins.
5. La République Démocratique Géorgienne garantit, dans les limites de son territoire, tous les droits civils et politiques, à tous les citoyens également, sans distinction de nationalité, de croyance, d'état social ou de sexe.
6. La République Démocratique Géorgienne ouvre à toutes les nationalités habitant son territoire un champ libre à leur développement.
7. Jusqu'à la convocation de l'Assemblée Constituante, les affaires publiques de toute la Géorgie sont gérées par le Conseil National, avec adjonction des représentants des minorités ethniques, et par le gouvernement provisoire, responsable devant le Conseil National.

АКТ НЕЗАВИСИМОСТИ ГРУЗИИ

В течение многих веков Грузия существовала как свободное и независимое государство. В конце XVIII века, геснимая со всех сторон арагами, Грузия добровольно присоединилась к России с условием, что Россия обязывается защищать ее от внешних врагов.

В годы великой революции в России установился порядок, который привел к развалу весь боевой фронт и заставил русские войска оставить Закавказье.

Предоставленная своим собственным силам Грузия, и вместе с нею все Закавказье, сама взяла в свои собственные руки дело устроения своих судеб и создала соответствующие органы, но давление внешних сил привело к нарушению союза, объединявшего народы. Закавказья, и к распаденю политической его целости.

Нынешнее положение грузинского народа повелительно диктует Грузии необходимость создания своей собственной государственной организации, чтобы спасти себя от порабощения со стороны враждебных сил и заложить прочные основы для свободного развития.

Согласно этому, Национальный совет Грузии, избранный Национальным собранием Грузии 22 ноября 1917 года, ныне всенародно объявляет:

- 1) Отнын Грузинский народ является носителем суверенных прав. Грузия — полноправным независимым государством.
- 2) Формой политического устройства независимой Грузии устанавливается Демократическая республика.
- 3) В случаях международных столкновении Грузия постоянно нейтральна.
- 4) Грузинская демократическая Республика стремится установить добрососедские отношения со всеми членами международного общения, в особенности же с определенными народами и государствами.
- 5) Грузинская Демократическая Республика гарантирует в своих пределах гражданские и политические права всем гражданам без различия национальности, вероисповедания, социального положения и пола.
- 6) Грузинская Демократическая Республика всем народностям, населяющим ее территорию, предоставляет широкий простор для свободного развития.
- 7) До созыва Учредительного собрания во главе управления всей Грузией стоит Национальный совет, пополненный представителями национальных меньшинств, и Временное правительство, ответственное перед Национальных советом.

ეროვნული ჰიმნი

ღამოუკიდებელი საქართველოს ეროვნული ჰიმნი

ლიღვა

დიღვა ზეგით ჰურთხეულს,
დიღვა ძვეყნად სამთხეს
ცურთყა იურსა!

დიღვა მმღმა-ურთმას,
დიღვა თავისუფლებას,
დიღვა სამარადისოდ
ქართულ მხნე ერსა!

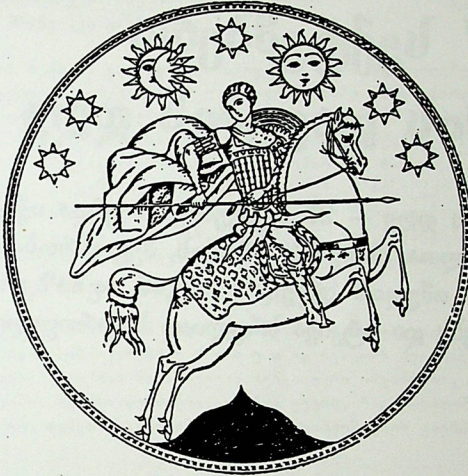
დიღვა ჩვენსა სამშობლს,
დიღვა ჩვენი სიღვცხლის
მიზანს დიადსა!

ვაშა ცრთმასა-სიყვარულს,
ვაშა შექმასა-სიხარულს,
სალამი ჭემმარტუმის
მუქ-განთიადსა!

მუსიკა

კობე ფიცხვერაშვილისა

საქართველოს რესპუბლიკის გერბი

საქართველოს რესპუბლიკის ღერბი არის თეთრი გი-
ორგი შვიდი მნათობით.

საქართველოს
კონსტიტუცია
Constitution
de la Géorgie

1921 წლის 21 თებერვალი

საქართველო

27 სექტემბერი სოხუმის დაცემის დღე

„სოხუმის დაცემის დღე — 27 სექტემბერი უნდა იქცეს სიკეთის, დაღუბულთა ხსოვნის, ძმობის, მეგობრობის, თანადგომისა და იმედის დღედ, რადგან აფხაზეთის ტრაგედია აღუღებს და სტიკია სრულიად საქართველოს“

ჩ ვ ე ნ ი ა ფ ხ ა მ ე თ ი

“ჩვენ ერთი ვიხ ქვეშ, ერთ მიწაზე გვიშენებია ჩვენი კულტურა, ერთად ღაგვიცავს ჩვენი ერთობა და ჩვენი მიწა-წყალი. ჩვენ რომ ვთქვათ მოძმე ერები ვართო, ეს მოწყაა. ჩვენ ერთი ფიქიკის, ერთი აღათის, ერთი წების, ერთი ფიქილოგიის ერები ვართო. ქართველ არა მგონია ვინმე ჰყავდეს უფრო ახლომედი ძმა, ვიდრე აფხაზია, აფხაზებზე ახე მიაჩნდათ ქართველი და ჩვენ ამ ძმობამ შეგვინახა. ვინც ამ ძმობას შლის, რუხიპელების სიწყევლით რომ ვთქვათ, 'იგი თავისა მწყერია'”.

ღიმიჭრი გულია
აფხაზი მწერალი და ხანოგალო მოღვაწე

ღვთაღმშობლის დაბრუნება -

გ ა ლ ა უ ლ ე ბ ე ლ ი ა მ ი ო გ ა ნ ა ა

1.

გადაუღებელი ამოცანაა, ჩვენის ამრიგი, ღვთაღმშობლის დაუყომნელი დაბრუნება ავხაზეობა და შილა ქართლში; და ამ გადაუღებელ ამოცანის შეხახებ უკვე ვლავარაკობთ იმის წელიწადლია და მის განხორციელებას შირი არ უჩანს, რაც ახანგვრდლებს საქართველოს არა მარტო გურიკორიული მილი- ანობის პრაქტიკულ განხორციელებასაც.

2.

რა უშლის ხელს ამ გადაუღებელი ამოცანის, ე.ი. ღვთაღმშობლის დაბრუნებას საქართველოს ამ რ კუთხეში? - ქართულ პრესაში და, ჰაერით, მანამდე იმგორმადიის ხაშუალებებით ხშირად გვეხის, რომ ამ ხაქვის ხელს უშლის ავხაში და იმ ექსტრემიზმების აღადგინებელი არცქირაული პოლიტიკა, რაც, უფრო, ხიშარაღვა; მავრამ არა ხრული სიმარტე, რადგან დიდმშობელ-შო- ვინისხუტის უტუაქირი მხარდაქერის ეარქე, მათ - გარ - არა იარო მე- ხადღმშობა არ ექნეპოდაი ხაშხ-ათახე მედი ქართველობა ელიტრეკია ავ- ხაშვილან და შილა ქართლიდან, და, მედღე, წინ გადადგომილენ იგიოთ გაე- რისა და ხადრამორისო ორგანიზაციებს ათახვეარი გუმირებში და არ დავმვათ ქართულთა დაბრუნება თავთაღიანი ხახლ-ვარში.

3.

მაშ, იგივე კითხვა: ვინ უშლის ხელს ქართული ღვთაღმშობლის დაბრუნებას რე-თავიანი ხახლ-ვარში? - რ უ ხ ე ო ი, რუხეთის შეიარაღებული ბაღეი. ამის პირდაპირ ოქმას ხაქართველოს იგივიადური ორგანიზები, განხვეტი მიზე- ზების ვამო, თუ შეხადღებელია, გვერდს უდღის, რაც 'ლიპლმავთად' უნდა მივიჩნიოთ, თუმცა შოგიერთები იმხად ვი დიპლომატიის გაგრძელებელ მიიჩნე- ვენ.

4.

და ამ ვაქეს, ამ იხვორიულ ვაქეს აღახსურებს შიეის რუხეთის, ხაქშიოა რუ- ხეთისა და არ უკვე პიხვობღმევიკური რუხეთის თითქმის ორახ-წღვანი იპ- შერიული პოლიტიკა ხაქართველოს ხახელმწიგობრივი დამოკლავლობის წინაა- ღმღეგ, რიბლის ღღა-აშრი ვაქოქმელია, თუ გნებავთ, 1904 წლის ქუიიისის ვუშერნავორის ხაიღუმოლ ვანგხადღებაში სწორედ სოხუმის იღქმე. აქ ვიკი- ხულობთ:

5.

"იღქის რუხულ კილინიმავიას აქვს უღიეხი ხახღმწიგობრივი მნიშ- ვნიღობა პილიტიკურ მხრივაც; ავ- ხაშეტი-არიაი უღიერეხად უკუღუ- რი ხადი რვარე ვანეპირეად, იხე- ვე ვნიეობრივად; და პილიტიკურად არახაიღილი არიაი. ქართული მი- ქრიაობა სოხუმის იღქმე ეხახხურეა ამ მხარის ვარუხების დამუხრეებებს".

"Русская колонизация округа имеет большое государственное значение и в политическом отношении, абхазы составляют из себя народность крайне малокультурную, как в умственном, так и в нравственном отношении, проявляют политическую неблагодарность. Грузинское движение в Сухумском округе служит тормозом обрусения края." (Из секретных архивных материалов, представленных Кутаисским губернатором властям Закавказья, ф. 12, № 7461, 1904 г.).

6.

ეს დიდმშობელ-პოვინისხური, რომ არ ვთქვათ, რახიხვული განგხადღება მეღის რუხეთის გურმენავორისა ეხება, რა ოქმა უნდა, არა მარტო ავხაზეებს, რომღებხაც ივი სრულგახივან აღამიანებად არ თღის, არამედ ვავკახიის ყვე- ლა ერხა და ერგენებას და ამით თვიი ჩვენ, ქართველობასაც, რომღებხაც თით- ქმს დღებაც ეხაქირობღღებს რუხის მათრახი, რომ ცოცა ცივილიზებული ვახე- ლეო.

7.

და ვინაიღან ჩვენ რუხის მათრახზე უარს ვამოშოთ, ვიღობენ ჩვენს ვამარ- რახეზას ავხაში თუ სხი ექსტრემიზმების დახმარებით, რახაც - ეხეგ უნდა ითქვას - დიდმშობელ-პოვინისხუმი მეყად მიხერხებულად აწარმოებენ, რა-

სან მოყვა, როგორც საქართველოს პარლამენტის თავჯდომარემ უკვე მისი ვიზიტიხას ვაშინაცვონში, - ქართულთა პილიტოსიცი აფხაშეთში.

8.

უხუბრულით ვილაპარაკოთ იმადე, რომ ის, რაც მიხდა აფხაშეთში, ქართულ-აფხაშურ კონფლიქტულ შევასხლეს. იქ იყო ომი, სამამულე ომი, ხალაე ჩვენ, ქართულელები ვიფავლით ჩვენს ქვეყანას, სამპობლოს, ჩვენს ქართულ ქალაქებსა და ხოკლებს. ჩვენს წინააღმდეგე იბრძოლენ კარგალ შეიარაღებული და ვაწრთვინილი სამხუბრლი შენაერალები. ოკუპანცია უმრავლესობა რუხეთის მოქალაქენი გახლდათ: ჩეჩნები, ადიღები, ყაბარდოელები, ვაშაქები, რუხები, თათრები. ხომარ მოქმედებში მონაწილეობას დებულმოდენ ბოევიკები: ხირილიან, ოორღანილიან, თურქეთილიან, დნესტრისპირეთილიან, ვარაზახილიან; ჩვენს წინააღმდეგე იბრძოლა სომხური 'პავარამიანის' სახელობის შაყალიონი. ვარდა დავიარავებული ბოევიკებისა, ჩვენ ვვებრძოდენ რუხეთის თავდავების სამინისტრის რეგულარული სამხუბრლი შენაერთები, შთა შორის რუხეთის თავდავების სამინისტრის შად სადესანციო შოლვი, გულაუოაში დისლოცირებული სამხედრო-სამარერი ძაღების ეხვარდილითა, ოჩამჩირება და ვეშისჭაშე დისლოცირებული რუხეთის თავდავების სამინისტრის შაყალიონები. შრჭოლის დროს მოწინააღმდეგეებს ეხმარებოდენ სამხედრო-სამღვთაო ძაღების ხომალდები, რომლებიც შვილიდან აღშის გეგმეში მშვიდდებოლა შისკოვში, გენერალურ შეშაში. ხაინორწავით, იდეოლოგიური საქმიანობა ჩვენს წინააღმდეგე წარმოებდა რუხეთის ვეღვიკების და რაღობს, შრეხის შეშევიბითა, რომელიც ყაღბ, შროეოკავიულ ხახოახ აყარებდა. ომის შხველდობისას აფხაშეთის ფერიფორიაშე შემოგშადნოდი იყო სამხედრო შეშენაებები, რომლებიც ჩვენი ქვეყნისხალეის ხაშინი საქმიანობას ეწეოდენ. და შოლბს, აფხაშეთის ოკუპაციის შეშელომ ამ ძაღებმა დორქვეს სამშვიდობო ქვეგანაცოვების სახელი და დღეს ამ რანგში ოკაუენ ხაინორწავით დამყრობილ ფერიფორიებში.'

9.

აი, ახე წერს თავის ნარკვევში 'ქვეროვილი აფხაშეთში' (შობილია, 1995 წ.) - აფხაშეთის უშადლები ხაშქოს თავჯდომარე - ოპაშ ნაღარევილია. ამ აქვით ვი დარღვეულითა, დე გენეშავით, ვაეროს ქარეოა; ეი, რომლის ოახახმად ეროი ქვეყნის ჯარისკაცები არ უნდა შეადგენდეს სამშვიდობო ძაღების ერა-შეხამედლე მეჭბ.

10.

და აღნიშნული უკვე არ არის ნათელი შახეხი იმისა თუ ეინ უშლის ბელს ხაქართველოს ფერიფორიულ მთლიანობას, ხაერიოდ, და ჩვენი უფოლეიღების დამრენებას ოავ-თავიანი სახელ-კარში?.. ეს არის რუხეთი.

11.

მაშ, ხაკიობი დგახ თუ როგორ უნდა დავითანხმით რუხეთი, რომ სამახი-ოახი ქართული უფოლეიდი, რომლებიც ისევე რუხეთში ვამორეკვა აფხაშეთილიან და შიდაქართლიდან აფხაშო და ოსი ექსტრემისტების ნიღბით, - ისევე დამტუნდენ ოავთავიანი სახელ-კარში აფხაშეთისა და შიდა ქართლი? - რადან ჩვენ სამხედრო შაღა არ ვავტარინია, რომ შინ აღუღვეთ დიღმყრობელ-შოეინისტებს აფხაშეთისა და შიდა ქართლი, ვახავებია, ერთადერიი! ვმა ჩრება შილაპარაკება, რომლის დროს, ვახავებია, რუხეთი შეიოდან დავეკურებს, და ხაქართველოს იხევიბი ხრული კონფროლი ქვეშ მოქვეყას დამობს.

12.

რუხეთი ნაწილობრივ ახერხებს ამ მიზნის განხორციელებას, თუ დავუჯერებთ 'ვაშინცვონ შოხეში' (25.3.1997 წ.) დული უეიშოგის ხეყავიში ვამოქმულ აშჩს, რომ რუხეთში დათანხმა ამერიკა ე.წ. 'ლი-სამშვიდობო ნაწილები' აფხაშეთში მხოლოდ რუხები იყვენენ, და ამის ხანაველოდ, შისკოვი დათანხმა, არ დაღობ ვეჭო კლინციონის მოწადინებოთ მიღებულ ვაეროს რეშოლეციას შავიჭიშე ჯარების განდღავების მანდავირების შეხახებ. ეითომ ხაქართველოს იხვორიული ფერიფორიები - აფხაშეთი თუ შიდა ქართლი - 'ხურდა შული' მხი-ველი დიღ შოეიკიურ ოამაშში?.. ხად შავიცი და ხად ჩვენი აფხაშეთი თუ თუ შიდა ქართლი?!

ბი ვაქვეყნებო "წინაოქმას" წიგნისა - "უკვდავება" -, რომელიც გამოცემულია საქართველოს ყურნაღისწოა ფედერაციის მიერ და მიძღვნილია ჩვენი იმ მამუ- შვილების მხარდული ხსოვნისადმი, რომლებმაც თავიანთი ხიცოცხლე შესწირეს საქართველოს ჭრიჭორიულ და ხულიერ მღიანიზმას აფხაზეუსა და შილა ქარ- დში. ეს წიგნი - "უკვდავება" - დაიბეჭდა და გამოიყა ზიღისში 1993 წელს. აი, ეს "წინაოქმა":

შაი ღრუბელი ჩამოწვა ჩვეს წილ ქვეყნიერებაზე, დაბინდა ჩვენი მიწა- წყალი, მამ მძას ზურიე შეუბრუნა, სასიკვდილოდ გაიმეტა - გადამთიელეუსაც უბში და მოიშველია. ლამის სისხლისგან დაცილოს საქართველო... მისი გა- დარჩენისთვის მეტროლი ვაჟკაცების დაღერილი სისხლი მოურჩენელ ტიჟი- ლად ამჩნევია თითოეულ ჩვენგანს.

„...მუმილი მუხასაო გარას ეხვეოდაო, მუხა ხმებოდაო და არ კვებოდაო“... ოლითაგვე ეკვეთებოდნენ მტერს ერთი ასზე მისული ქართველები. მათი შეუ- პირობა, შეუღრეკლობა და სიმტკიცე უკან ახვეინებდა მომხდურს და მოძა- ლდეს.

უკვდავება დაანათლა ჩვენს ერს წმიდა ნინოს ჯვარმა ვაზისამ. ისიც გვეხმარება გადარჩენაში.

მართლაც უკვდავია ერი, ასეთი განსაცდელის ჟამსაც რომ შეუძლია შეწ- ყალბა და თანადგომა. ერი, რომელმაც სიყვარული და სითბო უწილდა სხვა ერთა შვილებს, შეყდ და მეოხედ ექცა მათ.

უკვდავია ერი, რომლის მიწა-წყალს თავამეტებით იცავენენ ცხრა მძა ხერხეულიძე, სამასი არაგველი, კრწანისის, დიდგორის და სხვა დიდი ბრძოლე- ბის გამირები.

უკვდავია ერი, რომლის ისტორიას აცისკროვნებს დავითისა და თამარის, დიმიტრი თავდადებულის, გიორგი ბრწყინვალეს, ერეკლესა და სხვა სახელოვან მამულიშვილთა ცხოვრების გზა.

უკვდავია ერი, რომელსაც აუგია ჯვარი, სვეტიცხოველი, გელათი, ნიკორ- წმინდა, ალავერდი, ილორი... ზოგისთვის მარჯვენა მოკვეთითა, ზოგს თავი ზვარაკად დაუღვია მნელბედობის ჟამს, მაგრამ მაინც აუგია სამშობლოს სადი- დებელი ხელთუქმნელი მეგლი.

უკვდავია ერი, რომელსაც ყოველთვის ასულდგმულება იმედი, სამკვდო- სასიცოცხლო ბრძოლების ჟამსაც წონასწორობას არ კარგავდა, მომხდურს ვაჟ- კაცურად ერკინებოდა და ამარცხებდა კიდეც.

ბედნიერია ერი, რომელსაც დღესაც ჰყავს დიდებული საგმირო ტრადიცი- ებით ნასაზრდოვეები შვილებე. სამშობლო გიხმობთ, ბიჭუბო! - ეს შემახილი გადაწვდა სრულიად საქართველოს და სახალხო ლაშქარში ჩადგა მთელი ქვე- ყანა.

„...ნუ დაიდარდებ, დედაო, მალე დაგიბრუნდები... წინ დიდი ბრძოლები გველის: შეგუმსრავთ მტერს, მერე რომ ჩამოვალ, შენს კალთაში ჩავრგავ იაგს და დიდხანს, დიდხანს ვიძინებ, შენ კი, როგორც ბავშუობისას... მიმდერებ იავენანს“...

მეორე დღეს მტრის ტყვიამ განგმირა, ველარ აუხდა ნატერა და სურვილი. ალბათ, მის საფლავზე დამხობილმა დათალხულმა დედამ სამარეს ჩასძახა მწარე იავენანა, აუხდინა საწადელი ერთადერთ პირმშოს. ეს გულდათუთქული ნანა მთელმა საქართველომ გაიგო, მთელმა საქართველომ დაიტრია ბრძოლის ველზე დაცემულნი - თითოეული და ყველა ერთად.

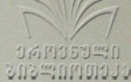
მუდამ ემანსოვრება ზალხს ოავისი დიმილის ბიჭები. მათმა მარჯვენამ, გონმა და ზნეობამ კიდეც ერთხელ საქვეყნოდ გამოაჩინა ჩვენი ზალხის სულის სიმაღლე, ვაჟკაციური შემართება, შეუპირობა და ჭაუმორჩილებლობა.

ეს წიგნი საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისათვის აფხაზეუსთა და შიდა ქართლში გმირულად დაღუპული ბიჭების ცხოვრებას ეძღვნება. ბევრჯერ კავშიხილეთ ჩვენი განზრახვა, ბევრჯერ გამოვაცხადეთ პრესაში, რადიოთი, ტე- ლევიზიოთი, მიწვევრეთ წერილები შესაბამის უწყებებს შეეტყობინებინათ ჩვენ- თვის ომში დაღუპულთა მოკლე ბიოგრაფია და ფოტოები.

შეგვიწოდოს იმან, ვისი სახელიც არ არის მოხსენიებული ამ წიგნში. იმედს ვიტოვებთ, დაგვეხმარებით მომავალი შევსებული წიგნის გამოცე- მაში.

გენერალი ღორია ბაბუნკოვი უკმაყოფილოა

1.

1997 წლის 23-24 იანვრის გაბეით "ალია" აქვეყნებდა ცნობას, რომელშიც ნათქვამია, რომ რუსეთის ფედერაციის სამშვილდო ძალების ხარდალი გენერალი ღორია ბაბუნკოვი უკმაყოფილოა, რადგან "...ქართული მახიმორივი ინფორმაციის ხამუალებში რუსეთის ფედერაციის სამშვილდო ძალების ღორია ბაბუნკოვი და მათი ხაქმიანი მუახებუ ღორია ბაბუნკოვი ინფორმაციის გაღახებუნი".

2.

იმავე გაბეითი იმავე ნომერში გაიქვეყნებულა აგრეთვე შემდეგი ცნობა - "მკველდობა გაღის რაიონში"; რომელშიც ვკითხულობთ: "21 იანვარს გაღის რაიონის ხოფელ გაგიღამი(უსახრხოების 12-ვილდექრიანი ჰონა) ადგილობრივი ოჯახების გაჩხრეკისა და-აარაღის ამოღების მიმინთ, რუსეთის სამშვილდო ძალების ხამ ჯავმანჭრანმორფიორი აფხაშური მიღეღიის წარმომადგენლებთან ერთად(დაახლოებით 40 კავი) შევიდა. ოქრეაგის აფხაშეთის ე-წ-ლი მონაგან ხაქმეთა ხამინისფრის ერთ-ერთი განყოფილების უფროსი ჯონვა ხელმძღვანელიდა. რამდენიმე ოჯახის გაჩხრეკის შემდეგ, მათ შელა-პარაკება მოუხდათ ვერგედავების ოჯახში, რის შემდეგაც აფხაშემა ოჯახის უფროსი დაფხრიღეს, 75 წლის მიხუვი ხეღემეს და ამავე ოჯახის ერთი წე-ური, მათთან ხეფრად მყოფ მეშობელ ხახაიასთან ერთად, ფყველ აყვანებს. აღ-ნიშნული ოქრეაგის შეღეად ხოფელი რამდენიმე ოჯახი გაიძარგვა".

3.

ახეთი ფაქტები კი მრავალია რუსეთის ე.წ-ლი სამშვილდო ძალების რეკიონში. ახეთი ქართველთა მხარე ზელი ხოხუხისა და მის რეგიონში, დაწყებული 1993 წლიდან, როგა უხგლობევიკურმა რუსეთმა - აფხაში ექხრეღმისფების ნიღით და ყოველი ჯურის ავანფორისფების დახმარებით - დაიწყეს ქართველთა გენოციდი ხაქართველის ამ უშველეს კუთხეში, რახან მყოვა ხამან-ათახამდე ქართველთა გახახებუა აფხაშეთისა და შილაქართლიდან.

4.

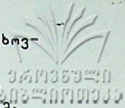
რა თქმა უნდა, ქართველთა ამგვარი რახობრივი განადგურება, რე ნახისფების ეპოქას გვავითებს, არის უხგლობევიკური ღიღმპყრობელ-მოიონისფების "ხაქმენი-ხავიორინი", რომღის ერთერთი მონაწილეა, აღნიშნული ფაქტოვანგ, გენერალი ღორია ბაბუნკოვიც; და გახაკვირია, რომ - იმის შავივრად რომ ის მიგემულ იქნან იშინ-შორფომიქმელთა ხაერთამორისხ ხახამარლოღი, როგორღეს შახდა ცნობილი ნიურმბერგის ომის ბორფომიქმელთა პროეგებუ და როგორღეს ხღება ამ-ჯურად ხერბიელი ომის ბორფომიქმელთა წინააღმდეგ დახაველთ ვეროპამი - უკმაყოფილებას გამოქვეამს, რომ ხაქართველის მახიმორივი ინფორმაციის ხამუალებში რუსეთის ფედერაციის სამშვილდო ძალების ღორია ბაბუნკოვი ინფორმაციის გაღახებუნი!..

გახაკვირია, დაუჯრებელია, როგორ გათავებულელია ხაქართველოში ღესე შოგორილო რუსი და ხხვა ერთგუნებების შვილები, რა თქმა უნდა, უხგლობევიკური რუსეთის ხამხელდო ძალების უშუალო მხარდაჭერით, თვით გენერალი ღორია ბაბუნკოვიც ე.წ-ლი "სამშვილდო ძალების" რათელით, რომ ეა ქულათ არ მიაჩნიათ და ღელ-მიწა ქაღამდა. წარმოიღვინეთ, ჩვენს ხოხუმში რუსთაველის გამმორინახთვის ბავრამიანის ხახელმწოღება მიუღიათ თითქოს ხოხუმი ხომხეთის ქაღამი იყოს; და ყველაფერი ამგვარი ბორფება ხღება ღესე, 1997 წელს, როგა რუსეთი და-ნიშნული მონამორჩილი თითქოს ღემორავიისხვენ, ადამიანისა და ერის უფლებების გახხორციელებიხვენ მიიღვიან!..

5.

მაგრამ ჩვენი უზელურების წყარი მარფო ბაბუნკოვიც და მათი მმანი არ არიან. ჩვენ, ქართველთაც თვითონ ერთმანეთს უფრო ვეპრძვით, ვიღრე მიმხედურ თუ მი-ნაურ მფრებს. ამის შეღეგია ის, რომ ხაქართველოში მუღვიავდ მფხოვრები არა-

ქართულმა, რომელიც საუკუნეების განმავლობაში ჩვენთან ერთად მძურად გზავნი, რომელიც, ისე ააშენდა რუსეთმა საქართველოს, ქართველი ერის წინააღმდეგ, რომ დღეს საქართველოს ურთებში აფხაზეთში თუ შიდა ქართლში საქართველოს ხელისუფლება ვი არა, მისი თუ აფხაზეთის ექსტრემიზმი გადამონებული, რა თქმა უნდა, პოსტსოციალისტური რუსეთის ლიდერობა-მოვინისებების მიერ; და ერთ-ერთი მათგანია ბაჟინი გენერალი ლორია ბაბენკოვი, რომელიც, შეიძლება, წარმოშობით რუსიც ვი არ არის, მაგრამ თავი განწირული აქვს რუსეთის იმპერიის ისე შექმნისათვის, რაც აფხაზეთსა და შიდა ქართლში მიმართულია საქართველოს, ქართველი ერის წინააღმდეგ.

6.

მაგრამ აღნიშნულ ფაქტს აქვს კიდევ ერთი განმარტება: დღეს, როგორც ჩანს, არ არსებობს მსოფლიოში ძალა, რომელიც - ხელ გოფა ხიფათურად მიაწვ - წინ აღუდგებოდა პოსტსოციალისტურ ლიდერობა მოვინისებს არა მარტო საქართველოს მიმართ; თუმცა საქართველოს, ქართველი ერის მიმართ ლიდერობა-მოვინისებში განსაკუთრებულ სიხსენივებს იჩენდნენ და იჩენენ, რომლის უკანასკნელი საეკონომიკური აღიარებული ფაქტია ბაჟინი რელიგიური, რუსეთის დღევანდელი სამხედრო მინისტრი "საქმენი საგმირნი" აბლსონი, 1989 წლის 9 აპრილს, როცა მისი მტრანგებში რუსმა ჯარისკაცებმა ორდესილი ბარუბი და ქიმიური საწარმადი ნიკოტინებშითავე ვი დავისტი მშვიდობიან დემონსტრაციებს, რასაც მოყვა ათეულობით მოკლული და ათასეული მოწინააღმდეგე დემონსტრანტები. და რუსეთის პოსტსოციალისტური ხელმძღვანელობა არა თუ დასაჯა ამგვარი მკვლელები, არამედ აწიო რელიგიური თავდავების მინისტრი გადამა, ხოლო მის ხელქვეით მოქმედები თუ უკვე გენერალი დემიდი რუსეთის პრეზიდენტის საკენად ვი მიიღვეს.

7.

და რა გამოსავალი ამ თითქმის გამორეულ მდგომარეობიდან, როცა რუსეთსა და მის დამქმმებს კავახიანი და განსაკუთრებით საქართველოში ხელი გახსნილი აქვს ხელეები დაარბიონ, აღნიშნები მოკლან თუ დასაჯდნენ, როგორც ეს მიხდა ხოფელ გავიდაში, გალის რაიონში, და ვერავინ ვერ უბედავს ხიფავის შეზღუდვას ვი. კიდევ მეფი: რუსეთი ვლიობს ამგვარი მკვლელების მფარველობას, მათი მოქმედების ფქვიკურ მომარაგებას, რასაც გენერალი ლორია ბაბენკოვის "სამშვიდობი ძალები" აწარმოებენ. იქმნება შთაბეჭდილება, რომ ბრწყინებულმა რაში რუსეთის პირდაპირი დავიებით მოქმედებს, და თვით ის ორმოცი "მილიციელიც", აღმათ, იგივე გადამდელი რუსული ჯარისკაცებია ჩრდილკავახიის ერთეულებიდან ვი; და ასე ვითომ "შენიღებულ" მოქმედებენ ქართველთა თანდათანობით განადგურებისათვის ჩვენს ამ ძირძველ მიწა-წყალზე.

8.

როგორც ვაბო "ალიას" იმავე ნომერში ვითხულობთ, გალის რაიონის სეპარატისტული აღმინისტრაციის წევრები - ვალერი დიმიტი, ალიკ არშა და შიბა შინაწილიდან შეხვედრას ვაღში, რომლის დროს განიხილეს აფხაზეთის კონფლიქტის მოგვარების საკითხი; და რაც, ამ ომბხრივ შეხვედრაში მოაწილეობას დემონსტრაცია - რუსეთის, აფხაზეთის სეპარატისტებისა და ქართველების გვერდით - გენერალი ვარდ ხვრამი, გაეროს შეთავაღყურეთა უფროსი, რომელმაც განაცხადა: და:

"... პრემიერმა საბოლოო მოგვარებისათვის გალის რაიონში ლყოლილთა დაუყონებლივი დაბრუნება აუცილებელი, რომლის შემდეგაც შეიძლება საუბარი კრიმინოგენურ მდგომარეობაზე. ლყოლილთა დაბრუნება გალის რაიონში საბოლოო მიგვიყვანს საქართველოს ფრიგორიულ მოღიანობაზე", განაცხადა გენერალი ვარდ ხვრამი.

9.

მაგრამ რუსი გენერალი ლორია ბაბენკოვი და მისი დამქმმები ყურად არ დემონსტრირებენ არც გაეროს, არც საქართველოს და არც ქართველ ლყოლილთა წარმომადგენლების აზრს ქართველი ლყოლილების თავთავიანთ ხახვ-ვარში დაბრუნების შესახებ. გენერალი ბაბენკოვი და მისი დამქმმები ეყრდნობიან რუსეთის დიდ-

დამპყრობელ-მოვიწინისებრების სახელმწიფო მართავს; შავი ზღვის ხაზხელრი ფლოცის ჩაავ-
 ლით, და ფაქტურად ახლენენ ჩვენი აფხაზეთის რუხიფიკაციის იქ არსებოთად
 რუხებოხსა და ხხვა გარუხებული პირების ჩახახლებოთ; და ყველაფერი ეს კარვად
 იფის თუთი გენერად კარდი ხსრომმავ, გაეროს დამკვირებელი უფროსმა საქარ-
 თველიში და ამით აფხაზეთში. ამგვარად, რუხი დიდმპყრობელ-მოვიწინისებრი და
 მისი გენერალი საქაროველიში - დორია ზამენკოვი - იხე მახრობმს საქაროვე-
 ლოში, რომ თოქოს საქაროველი რუხეთის კოლონიამე უარეს მდგომარეობაში იყოს,
 რადგან ჩვენი აფხაზეთიდან არა მარტო გარეკეს ქაროველია - რაც ჩახისებრი
 პოლიფიკის ფლოფსია - , არამედ თოთ-ორილა ქაროველი, რომელიმე როგორმე ახერ-
 ხებენ ჩვენს აფხაზეთში ვხოვერვან, ფომიკურად ანადგურებენ, აპაფიპრებენ,
 მარგვავენ და ვერავინ ენახ ვერ უბრუნებს ამ პოსტოლმევიკური რუხეთის მკველი-
 ლებს.

10.

იხეე იგივე საკოხი: რა გამოსავალი არსებობს ამ თოქოსდა გამოყვად მდგო-
 მარობდან, როცა მხოლოდი დიდი სახელმწიფოები, რომლებიც შეიარაღებული ძალე-
 ბოთაც კი ველიობენ ადამიანის უღებების დავვას, ვექვათ, მონიამი, მავრამ
 ქაროველია ხოცვა-ყლევევამე თვით საქაროველიში ხიფყვიერადაც კი ენახ არ
 იღებენ?.. გამოსავალი, როგორც ჩანს,
 ერთია: დემოკრაფული ქვეყნებს არ ხურთ მათი ურთოგრობის გართულემა პოსტ-
 ბოლშევიკურ რუხეთთან და იხივ საქაროველის გამი; და არავითარი ნიშანწყა-
 ლი არ ხჩანს იმისა, რომ საქაროველის ფერიფორიული მთლიანობის ფაქტური
 განხორციელემა შედის დახაველიის დემოკრაფიული ქვეყნების დღევანდელ პოლი-
 ფიკურ ხფუროში. მამინ დავგრა ერთადერი გმა: იხეე ჩვენ დამჩავრელებოთამ
 - რუხეთთან - და მის დამქამებთან - არიან ეხენი აფხაბით თუ იხი ექსპერტის-
 ტები -, ე.ი. ხიხბლის სამართლის პოლიფიკამელებთან სარეოთ ენია ვაპოსავა,
 რომ ქაროველი დღორიღები როგორმე დავაბრუნოთ ანუთავიანით ანად-კარგი
 აფხაზეთსა და მილა ქაროლიში.

11.

მავრამ როგორ? - აი, ახალი თავხაფები, რომელიც გავტოჩიმა პოაფობილევი-
 კურმა რუხეთმა, რომელიც თოქოს დემოკრაფიის გმას დაადვა, ხიანაპელიღები
 კი ჩახისებრი პოლიფიკას აწარმოებს საქაროველსა და ქაროველი ხაღბის მიმართ.
 ბოღბს-და-ბოღბს უნდა გავიკოთ: რა ხურს რუხებს?.. საქაროველის იხეე ხრული
 დამინება, როგორც ეს იყო ბოლშევიკებისა და მეფის რუხეთის დრის?.. მუთუ
 დამპყრობელ-მოვიწინისებრმა ვერ შეიგნეს, რომ იმპერიების ემოქა იხპოჩიან
 ჩაბარდა?..

12.

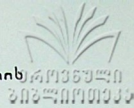
თუ ზამენკოველით განვხაფოთ, რუხეთს მეყვალ უჭირს უარი თქვას თავის თოქ-
 მის მოხახწილოვან იმპერიული პოლიფიკამე; და იხეე ველიობს ახალი იმპერიის
 შექმნახს, რომლის შემადგენელი ნაწილია პოსტბოლშევიკური რუხეთის იმპერი-
 დი პოლიფიკა საქაროველის მიმართ, თუმცა საქაროველი უკვე დამოუკიდებელი
 და ხუვერენულია სახელმწიფოა, და ამილი ხაერაპოჩიის სამართლის ხუმიქ-
 ფია. ეს უნდა შეიგნოს რუხეთმა; ეს უნდა შევავნებინოთ რუხეთს, და ამილი
 ყოველი ვერის ზამენკოველს.

კარდი ინახაროვი
 პარიზი, 1997 წლის თებერვალი

'მამ რიხთვის მინდა ხიფოგხლე,
 ხული რადა მჩჩავ პირშია,
 თუ კი არ გამოვადგები
 ხამმობლოს გახაჭირშია.'

ПРЕЛЮДИЯ ТРАГЕДИИ АБХАЗИИ

აფხაზეთის ფრანგელობის
პრელუდია

დაბადებული საქართველოს სამთავროების დროშები

ЗНАМЕНА ЗАПАДНОГРУЗИНСКИХ КНЯЖЕСТВ

იმერეთი
ИМЕРЕТИИ

ИЗ ИСТОРИИ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ОБРАЗОВАНИЙ В ЗАПАДНОЙ ГРУЗИИ

Если внимательно посмотреть физическую карту Закавказья, нетрудно убедиться в том, что территория Абхазии от северных гор до побережья Черного моря открыта со стороны ряда других регионов Грузии (Самегрело, Сванети) и является составной частью Колхидской низменности — Западной Грузии.

ოდისი
ОДИШИ

სვანეთი
СВАНЕТИИ

გურია
ГУРИИ

აფხაზეთი
АБХАЗИИ

გურია კუთაისი
ГЕРБ г. КУТАИСИ

ვინ არის ვლადისლავ არძინბა?..

არძინბას ჩამოყალიბებას (როგორც ის
დღეს არის) შედეგად შეიქმნა მრავალმა
ობიექტურმა და სუბიექტურმა ფაქტორმა.
პირველი რიგში უნდა იყოს იმის აღნიშვნა,
რომ ვლადისლავ არძინბა არ არის ერთი
არა მხოლოდ ერთი და იგივე ადამიანი,
არამედ ჩრდილო კავკასიური (ბლიღურის) და
სამხრეთისა. ვინაიდან არძინბა არ არის
ერთი და იგივე ადამიანი, არამედ მრავალი
ადამიანი, რომლებიც ერთმანეთს უკავშირებენ
საქართველოს დასავლეთის რეგიონებს.
20 წლის მანძილზე უცხოელების პერიოდში
აფხაზეთიდან მონაწილეობა მიიღეს მრავალი
რამეთეობის მონაწილეობაში, რომლებიც
თითოეულმა ქართველმა პერიოდის დასა
რსებების სიღრმეში მხოლოდ ერთხელ და
ერთხელ უნდა იქნებოდა მონაწილეობაში.
სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჩამოყალიბება
საბჭოთა საქართველოში. მისი დასაფუძვ
რის მიზანმიმართულად დაგეგმვა, ხელშე
წყობა, სტრატეგიის მიზანმიმართული
მოხმობა არის საქართველოს უნივერსიტეტის
ამაღი მის დაფუძვრის დაგეგმვის ერთ-ერთ
ობიექტურ ფაქტორს, რომელიც არძინბას და
სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჩამოყალიბებას
საბჭოთა საქართველოში უკავშირებს.
დასავლეთის რეგიონების უნივერსიტეტის
დასაფუძვრის მიზანმიმართული მოხმობის
ერთ-ერთი ფაქტორი უნდა იქნებოდეს ვლადის
ლავ არძინბის მიხედვით, რომელიც არ
არის ერთი და იგივე ადამიანი, არამედ
მრავალი ადამიანი, რომლებიც ერთმანეთს
უკავშირებენ საქართველოს დასავლეთის
რეგიონებს.

თითო და იგივე ადამიანი, არამედ მრავალი
ადამიანი, რომლებიც ერთმანეთს უკავშირებენ
საქართველოს დასავლეთის რეგიონებს.
20 წლის მანძილზე უცხოელების პერიოდში
აფხაზეთიდან მონაწილეობა მიიღეს მრავალი
რამეთეობის მონაწილეობაში, რომლებიც
თითოეულმა ქართველმა პერიოდის დასა
რსებების სიღრმეში მხოლოდ ერთხელ და
ერთხელ უნდა იქნებოდა მონაწილეობაში.
სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჩამოყალიბება
საბჭოთა საქართველოში. მისი დასაფუძვ
რის მიზანმიმართულად დაგეგმვა, ხელშე
წყობა, სტრატეგიის მიზანმიმართული
მოხმობა არის საქართველოს უნივერსიტეტის
ამაღი მის დაფუძვრის დაგეგმვის ერთ-ერთ
ობიექტურ ფაქტორს, რომელიც არძინბას და
სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჩამოყალიბებას
საბჭოთა საქართველოში უკავშირებს.
დასავლეთის რეგიონების უნივერსიტეტის
დასაფუძვრის მიზანმიმართული მოხმობის
ერთ-ერთი ფაქტორი უნდა იქნებოდეს ვლადის
ლავ არძინბის მიხედვით, რომელიც არ
არის ერთი და იგივე ადამიანი, არამედ
მრავალი ადამიანი, რომლებიც ერთმანეთს
უკავშირებენ საქართველოს დასავლეთის
რეგიონებს.

ამონაწერი ღორიკ მარშანის
ჩიგნიდან: 'აფხაზეთის ფრანგელობა'.

ჩვენნი საჭირობოროცო სავითხებეი

საქართველის პრეზიდენციის ვიზიტი დევილში

I.

საქართველის პრეზიდენტი - ელვარდ შევარდნაძე, 4 თებერვალს, 1997 წელს, ეხვეშრა დევილს, რაც იხჭორიული მივთენალ უნდა ჩაითვადოს. დევილი, დევილის ქარ-თული მამული, დევილის ქართული-ჭრანველი პანთონი, სადაც განიხვევენებენ 26 მათისხი შემქმნელი დიადი თათმის წარმომადგენლები, თუთ საქართველის რესპუბლიკის პირველი პრეზიდენციისა და მთავრომის თავჯდომარის - ნიკ ყორღანიას - ჩაქვლით, - საქართველის იხჭორიის ჩარხის უკვდმა ჭრიალის ნათელ-მყოფელია, რადგან საქართველის დემოკრატული რესპუბლიკის შემქმნელი თათ-მის წარმომადგენლები, იძულებული ვახუნდ დავთოვებოთ ჩვენნი სამშობლი საქართველი, რთვა საქართველი ვაიპური მიღშევიკვებმა 1921 წლის 21 თებერვალს და საქართველიში მიღშევიკური რეჟიმი ვაამყარეს. და რთვა იხვე ადნევა დამოუკიდებელი და სუვერენული საქართველი, 1991 წლის 9 აპრილს, 1918 წლის 26 მათისხი საქართველის დამოუკიდებლობის აღქვის ხავეუქველი, და საქართველი ვახთა ხაერლავრისის ხანმარლის ხუმიტქვი, ხავერანველიში მესხვერენი ქართველითა ელრეებოთა საქართველის პრეზიდენციის ვიზიტი დევილიში.

II.

საქართველის პრეზიდენციის ვიზიტი პი დევილიში წინ უხწრეებლ საქართველის პარლამენტის თავჯდომარის - ჭუკაბ ევანიას - ვიზიტი; ავრთოვე იმერეთის მხარის ჩქმუნებელითა და ქუთაისის მერის - თეიმურაზ შაშიაშვილის - ხვეშრთმა დევილიში ქუთაის-ვაენათელის ევისკოქობის - ვაღისფრავეს - თან-სდებოთ; ხილი საქართველის ელჩი ხადრანველიში - ვადონი გოჩა რთოვადე - უკვე დევილის ხშირი ხვეშარია, რთთც იმის თქმა გვხურს, რმ "რკინის ფარა", რაც ახებობლდა მიღშევიკების ხეცონიბის დროს, - უკვე ვარდალახულია, რაც, ვახავეთია, დიდი, დიდი წარმატებმა საქართველის ხახედნქირთობრივი ცხოვერების განმცვიცების საქმეში.

III.

და საქართველის პრეზიდენციის ვიზიტი დევილიში იმთოვმ ენიტება ვანხავერე-ბელი მნიშენიბობა, რმ ამ აღქოთ საქართველის მერე რესპუბლიკის პრეზიდენციმა პავიცი სვა საქართველის პირველი რესპუბლიკის მესხუერებმა, რმდებმა მამ შემქმნეს 26 მათისხი დამოუკიდებელი და სუვერენული საქართველის ხახედნქირ-თო უხბი მავრონობის 117 წლის შემდეგ.

IV.

საქართველის პრეზიდენციის - ელვარდ შევარდნაძეს - ვაშა დევილიში მივხალმა დევილის მერი, მუხიე ლხიან შურქერინი და დევილის მერის ხევა თანამშრო-მლები, რმდებმიწ რთვილი აღწრობლამებმა ვაპოიქვადელ საქართველის პრეზიდენციის ვიზიტი ვამი დევილიში.

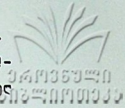
ჩვენმა პრეზიდენციმა დევილიში, ქარულ მათა ხახაველთე გვირვინი ვახხე-ბა ავლამაშე, რმდითაც პავიცი სვა 26 მათისხი "ოქრის თათმა" ნიკ ყორღანიას მეთაურობით.

V.

შემდეგ ჩვენმა პრეზიდენციმა ეხვეშრა დევილის ქართულ მამულს, სადაც მახ ვაქმახპინძელი დევილის ქართველითა მავის ხაღონში, რმდელიც მიჩრულია ვამო-კიდებელი საქართველის მთავრომის ქვერების ხურათებოთ, რმდელთა შუანი ვაპოხენილია საქართველის დამოუკიდებლობის აღქვი. დევილის ქართული მამულის დავთავიერების შემდეგ, საქართველის პრეზიდენტი - ელვარდ შევარდნაძე - იხვე ლამუნდა პარლამი, სადაც მახ ანაქოთი თოვითაღური მესხვერენი პქიბდა თოთი ხავრანველის პრეზიდენცი უკვე შირაკიან.

VI.

ამგვარად, საქართველის პრეზიდენციის თოვითაღური ვიზიტი დევილიში იხჭორიული

მნიშვნელობის მიუხედავად, ჩაგვან ამ აქტით აღსვამა საქართველოს სახელმწიფო-
ბრძოლი არსებობის სამი-ათასწლეულანი იმპერიული მკრადილი ხელისუფლების შემ-
კვირელობითობისა: საქართველოს პრეზიდენტი და პარტიის ხელმძღვანელები პრეზიდენტი
პრეზიდენტი და ანთი საქართველოს სახელმწიფოებრიობის დამოუკიდებლობისა და
ხუვერენობის საერთო.

VII.

ახლა, საქართველომ მსხივრემი პარტიული ელიტმა სრულიად საქართველოს
პარტიარქის, უწმინდესი და უნეყარეხი - ილია II-ეს - სხუემრომის ლეილინი,
რომ ხადრი იხაროლი მიოლენა - პრეზიდენტი ვიშივი - ვახრუელიაილენს
სახელიერი - ილია II-ეს - ვიშივი, რა გვჯერა მიოლენა, რა
აინი ღრი ექნენა მის უწმინდესობისა და უნეყარესობისა.

VIII.

ვიმლოენებო აგრეოვე, რომ საქართველოს ხადლი ხაქრანველი ვამოჩენს
იბის ინიიანიღის, რომ დაბა ლეილი დამოიღებულ იქნას, ვიქნა, საქარ-
თველის დაბა დიგორთან, ან სხვა პარტიის ქალქთან. ამვეარი დამოიღე-
ბის ზამალ გვესახება არა მარტი ლეილის უანგარი სხუემარტიყვარეობა სა-
ქართველოს პოლიტიკური ემიგრაციისადმი, ანამელ ის იხაროლი წარხული,
რომლის იანახმალ ლიგორის ბრძოლებში, დელი აღმამენელების პეიარადებულ
ბილემი, ირახი ლე ირახი 'ურანვი ჯვარისანი' იბრძოდა, როგორ ამას
იხარია გვამენობს.

IX.

როგორ უბედავი, გზა ხაქრანველისა და საქართველოს უშუალო დამევი-
ბრება-დამოიღებობისა უვე ვანსილია, რომლის ხაუქვალ გვესახება საქარ-
თველის პრეზიდენტი - ელუარ მევარენადის - ვიშივი ლეილინი.

ვარლი ინახარიძე
ლეილი, 1997 წლის აგვისტო

საქართველოს პრეზიდენტის ელუარ მევარენადის
ვიშივი ლეილინი

საქართველოს პრეზიდენტმა - ელუარ მევარენადემ - დანა დევილი ქალელი
მამულის, მასობა და ქართველი მანთობის ვილიისას, მამავიბებელი სი-
ყვა იქნა, რომდენი, სხვათა შორის, აღნიშნა:
" 1993 წელს, როცა პრეზიდენტი ვახრანველის როგორი საქართველოს
პრეზიდენტი, მე ვერ აღმოვჩინე რემში სირილითი ანა სიხულიაივი აქ,
ამ რაობა აღვილენ. დღეს ვი, მიბი მორღარაქვის მესხედა, მე უკვე დი-
მელი მოვიღე. ამ, ელი მოვიბარი ვართველი ვინ ამ გილიის ავლანენ-
ის რიბამე და ანთი მარტი ვე და უკვლავ სახეებს ამ რიბას აღვილენ."

*Déclaration de M. Edouard CHEVARADZE en visite
au Chalet de Leuille Foyer Géorgien*

" En 1993, quand je suis venu en France, je n'avais pas
l'autorité morale pour venir ici dans ce lieu sacré.
Aujourd'hui après une deuxième élection je peux enfin
venir m'incliner devant la tombe de ces héros de la
nation géorgienne et venir m'incliner devant leurs
portraits dans ce lieu sacré. "

Leuille Sur Orge

Le mois de février s'est révélé très riche en visites de marque pour notre village.

...Monsieur CHEVARDNADZE, venu se recueillir sur les tombes de ses compatriotes...

Un Président de la République à Leuille

Le 4 février dernier, Monsieur CHEVARDNADZE, président de la République de Géorgie et ancien ministre des Affaires étrangères de Gorbatchev, était présent à Leuille, pour un hommage à ses compatriotes décédés en exil

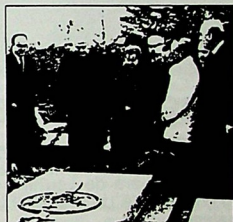
Le Maire, LUCIEN BOURGERON, a accueilli EDOUARD CHEVARDNADZE à l'entrée de notre cimetière qui abrite des plus discrètement, les tombes illustres de Prince, de présidents de la République et de ministres géorgiens exilés.

Monsieur BOURGERON s'est vu remettre par l'Ambassade de GEORGIE, un livre sur l'histoire conjointe de nos deux pays qui décrit des relations diplomatiques remontant à LOUIS XIV.

Notre village était très honoré d'être associé à l'hommage rendu à la communauté géorgienne qu'elle accueille avec plaisir depuis 1921.

Monsieur CHEVARDNADZE a déposé une rose rouge symbolique sur chaque tombe, à la grande émotion de Mesdames NATELA JORDANIA fille du 1er président de la République de GEORGIE et NINA RAMICHVILI fille du président du Conseil et habitantes du château.

La visite du Président Chevardnadze donne l'occasion de rappeler aux Leuillois qui sont ces Géorgiens qui occupent leur château et dont l'écriture étonnante orne tant de tombes de leur cimetière.

Ce peuple du Caucase est issu d'une très vieille civilisation venue probablement de Sumér, entre Tigre et Euphrate. Déjà l'antiquité grecque nous parle de ce pays avec les légendes des Dioscures, de la Toison d'or, du vol du feu de Prométhée enchaîné au sommet du Caucase...

Mais au IVème siècle, le pays fut évangérisé et sa culture prit une autre dimension pour trouver son apogée au XIIème siècle, sous la Reine Thamar, qui régna sur un véritable empire.

C'est à cette époque que vécut le grand écrivain Chota Roustaveli dont l'oeuvre majeure «Le Chevalier à la Peau de Panthère» est encore lue aujourd'hui, tant dans de nombreuses traductions que dans le texte original en vieux géorgien.

Sa situation au carrefour de l'Asie et de l'Europe, soumet la Géorgie aux influences perses, turques ou russes. Mais tout en enrichissant sa culture, ce pays a toujours prît garde à conserver farouchement son identité et sa diversité.

La Géorgie chrétienne a su s'ouvrir, avec une remarquable tolérance, à l'Islam, au Judaïsme, et aux ethnies voisines.

En 1918, la Géorgie secoua le joug russe et proclama la République le 26 mai sous la présidence de Noé Jordania. Ce dernier, dont le plus acharné rival était un certain Josef Djougachvili, devenu par la suite Staline, dut s'exiler avec son gouvernement lors de la soviétisation des pays du Caucase (Géorgie, Arménie, Azerbaïdjan).

Le gouvernement ainsi exilé, acheta le château au nom de ses membres, pour le compte du «peuple» géorgien. Malheureusement, le gouvernement soviétique avait artificiellement divisé le pays sous des prétextes religieux ou ethniques au mépris des traditions de tolérance du peuple. C'est une des raisons pour lesquelles la libération de la Géorgie, après, entre autre événement, les massacres du 9 avril 1989, laisse bien des problèmes à résoudre encore, malgré les présidences successives de Ziad Gamsarourdia et Edouard Chevardnadze.

Les choses ne sont donc pas simples et la présence de l'armée russe sur une partie du territoire ajoute aux interrogations de la communauté émigrée très divisée sur ses rapports avec la République d'aujourd'hui.

Nul ne sait quand, comment, sous quelle forme, le «peuple» géorgien va pouvoir assumer sa souveraineté sur ses biers à l'étranger et notamment sur le château de Leuville.

*Sous réserve du contrôle des Géorgiens eux-mêmes, un Français en résidence au foyer
RAYMOND BÉNARD*

LEUVILLE-SUR-ORGE

L'hommage discret de Chevardnadze

En visite officielle en France, Edouard Chevardnadze (deuxième à gauche), président de la République de Géorgie et ancien ministre des Affaires étrangères de Gorbatchev, est venu discrètement hier au cimetière de Leuville. Il a rendu hommage à ses anciens présidents et ministres exilés au château de Leuville lorsqu'en 1921 Russes et Turcs ont envahi la Géorgie alors république naissante.

LEUVILLE-SUR-ORGE ► Hommage aux héros géorgiens en exil à partir de 1921

Visite du souvenir d'Edouard Chevardnadze

EN visite officielle en France, c'est très discrètement qu'Edouard Chevardnadze s'est rendu hier matin à Leuville-sur-Orge pour un hommage aux Géorgiens inhumés au cimetière communal. Des Géorgiens pas ordinaires puisque, sur les quelque trois cents tombes, une vingtaine recèle la dépouille de présidents et de ministres du gouvernement géorgien.

Rappel historique : en 1921, une coalition russo-turque a envahi la jeune République avec ses trois millions d'habitants et le gouvernement, encouragé à l'exil par un vote de son Assemblée nationale, avait choisi le château de Leuville pour siège de son rayonnement international.

Aujourd'hui, ledit château est occupé par l'Association du foyer géorgien. Edouard Chevardnadze, président de la République de Géorgie depuis 1992, réélu en octobre 1996, y est venu rappeler le souvenir de « ces hommes qui ont servi notre pays », en un lieu, ce château de Leuville, « que nos enfants n'oublieront pas ».

Natela Jordanla et Nina Ramichvili, filles des deux premiers présidents de la République de Géorgie en exil à Leuville dès 1921, ont accueilli Edouard Chevardnadze. Heureuses que l'histoire reconnaisse le courage de leurs aïeuls. (Photo LP)

Au cimetière, sous haute protection, l'ancien ministre des Affaires étrangères de Gorbatchev s'était incliné sur les stèles du premier président de la République géorgienne, Noé Ramichvili, assassiné dans les années trente à Paris par les services secrets russes, puis sur celle de son successeur, élu au suffrage universel, Noé Jordania. Des hommes qui, de ce petit village d'Île-de-France, avaient

portraits en noir et blanc de tous ces anciens dirigeants en exil semblaient sourire à l'histoire. « Pendant des années, on a levé le verre du Jour de l'An avec pour seul vœu que notre pays retrouve la liberté, l'indépendance. Aujourd'hui, c'est fait. Et c'est bien que M. Chevvardnadze se soit souvenu de Leuville », raconte la petite-fille du premier président élu de Géorgie, Natsia Jordania.

Derrière lui, dans le foyer du château, soudain vide, les nombreux

portraits en noir et blanc de tous ces anciens dirigeants en exil semblaient sourire à l'histoire. « Pendant des années, on a levé le verre du Jour de l'An avec pour seul vœu que notre pays retrouve la liberté, l'indépendance. Aujourd'hui, c'est fait. Et c'est bien que M. Chevvardnadze se soit souvenu de Leuville », raconte la petite-fille du premier président élu de Géorgie, Natsia Jordania.

Si la culture du souvenir fait partie intégrante du quotidien des quelque

300 Géorgiens vivant aujourd'hui en France, le désir d'un retour au pays est, lui, beaucoup moins vivace. « Aujourd'hui, en Géorgie, il y a un taux de chômage de 60 %. La vie y est très difficile. Les gens sont très accueillants, mais on sent que les Russes sont restés là soixante-dix ans. Et nous, finalement, raconte Nina Ramichvili, fille du président assassiné, depuis qu'il est ici, on est Français. »

Daniel ROSENWITZ

ESSONNE

MERCREDI 5 FEVRIER 1997

ILE-DE-FRANCE

საქართველოს პრეზიდენტის - ელვარდ შივარდნაძის - ოფიციალური ვიზიტი ღრის საფრანგეთში, 1997 წლის ოქტომბერში, ჩვენმა პრეზიდენტმა პავლე ხვაციავამ სპეციალურ ღონისძიებაში მონაწილეობა მიიღო, რომელიც საფრანგეთის პრეზიდენტის მიხეილ ბარტომეუს მიერ იმართებოდა. ამ დროს ხვაციავამ საფრანგეთის პრეზიდენტს მიმართა შემდეგი სიტყვები: «მეგობრობა (რძნობა) 1942 წლის 5.2.1997 წ.) გამოიკვეთა ამ მოვლენის შესახებ:»

Le président géorgien à Saint-Cyr

L'étrange destinée du prince Amilakvari

En rendant hommage à cet officier d'origine géorgienne mort pour la France, Edouard Chevvardnadze veut aussi développer la coopération militaire avec Paris.

Un chef d'Etat étranger à Saint-Cyr, ce n'est pas si courant. En se rendant dans l'école de formation des officiers de l'armée de terre française, le président géorgien Edouard Chevvardnadze a quelques arrière-pensées. Pour reconstruire son armée, il doit envoyer ses officiers se former à l'étranger. Des accords ont déjà été passés avec les Etats-Unis, la Grande-Bretagne et l'Allemagne.

Mais l'ancien apparatchik communiste vient aussi honorer le mémoire d'un prince de son pays, Dimitri Amilakvari, mort pour la France à El Alamein en 1942. Une figure de la Légion. Et quelle figure ! En une phrase, le général Montclair lui a un jour rendu le plus beau des hommages : « l'homme qui a étouffé les légionnaires ». Car pour étonner cette rude troupe au pas lent, qui a laissé plus de 50 000 des siens sur tous les champs de bataille, il en faut beaucoup.

Mais Amilakvari est de ses hommes qu'adore la Légion, cette famille où les « petites frappes » en quête de récompense ont toujours croisé les princes déchus et les intellectuels en quête d'absolu. A dix-huit ans, il est admis à Saint-Cyr à titre étranger. Il est présenté par le gouvernement géorgien en exil, qui a lui les bolcheviques en 1921 pour s'installer en France. Puis, le jeune sous-lieutenant rejoint la Légion.

Au début, on le regarde avec ironie. Avec ses lèvres fines d'adolescent, sa peau lisse et ses grands yeux interrogateurs, il dénote. Trop beau pour être guerrier. Son comportement de ces rudes campagnes de pacification au Maroc font faire les raiileurs. Il accumule les citations, franchit les grades, force l'admiration.

Les légionnaires ne rech-

ignent pas à mourir. Mais leurs chefs doivent être des seigneurs. Et de panache, Amilakvari n'en manque pas. Panache à Narwick en 1941 quand il reste debout sous la mitraille, sur le pont du torpilleur qui prépare le débarquement. Panache au Levant lorsqu'il risque sa vie pour empêcher un combat doublement fratricide, entre Français et entre légionnaires.

Capital de sympathie

Nommé lieutenant-colonel, il prend à trente-cinq ans la tête de la 13e brigade de Légion étrangère. Il reçoit son drapeau du général Catroux. A la tête de cette unité de légende, il s'illustre à Bir-Hakeim. Le gé-

néral de Gaulle et le décor de la Légion.

Le 24 octobre 1942, lors de la poussée vers El Alamein, son unité reçoit pour mission d'infiltrer un des pitons imprévisibles qui ont toujours été pris par la Légion. Lors de la progression, il perd la pélerine féline qu'il portait sous toutes les latitudes depuis la Norvège. « N'oublions jamais que nous sommes des morts en suris » avait-il coutume de dire à ses légionnaires. Ce jour-là, l'échec n'est pas recroûté : le lieutenant-colonel prince Amilakvari tombe, frappé d'un éclat d'obus en plein front.

La liste est longue de ces hommes venus de l'Est, de la

Russie, du Caucase ou des Balkans, pour servir dans la Légion. Le sous-lieutenant Georges Kara - en fait le prince Karageorgievitch - futur Pierre Ier, roi de Serbie. Zinovi Pechkoff, fils adoptif de Gorki, qui, simple légionnaire, perdit un bras pendant la Première Guerre mondiale, avant de devenir général et ambassadeur de France. Boris Krechtalitsky, général de l'armée impériale russe, devenu simple légionnaire pour combattre au Maroc et en Syrie entre 1925 et 1940. Mais Amilakvari a marqué des générations de soldats français et donné son nom à une promotion de Saint-Cyr (1954-56).

Dans l'histoire, il est régulièrement arrivé que des hommes aient été empêchés de servir leur pays directement. Alors, ils l'ont fait indirectement, comme mon père - commente sobrement son fils Othar. De nombreux Géorgiens ont servi dans l'armée tsariste, d'autres dans l'armée polonaise durant la Première Guerre mondiale.

Avec une pointe de fierté dans la voix, le président Chevvardnadze déclara il y a peu au Figaro que « l'histoire de la Géorgie est riche en hommes qui ont péri pour les intérêts d'autres pays ». L'actuel commandant des forces armées américaines, le général John Shalikashvili, est « tailleur d'origine géorgienne ».

Aujourd'hui, Othar Amilakvari est prêt à aider son pays d'origine. Mais, fort du sang versé par son père, il se sent délinquamment français. Enarque, il a fait carrière à Paris et s'est marié avec une Française.

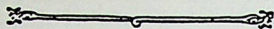
En se rendant demain à Saint-Cyr, il n'exprime qu'un souhait : que le sacrifice de son père - offre un petit capital de sympathie pour ce petit pays qui en a tant besoin... »

Arnaud de LA GRANGE

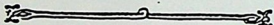
Le général de Gaulle remettant la croix de la Libération au prince Dimitri Amilakvari. (Photo Keystone.)

ერთობა მრავალფეროვნებაში

... აქველა ხალხი თავის ისტორიულ განვითარებაში ექვემდებარება რაიმე წესრიგს, რაიმე კანონს. ამ კანონის უმთავრეს მუხლს შეადგენს ის ხანა, როცა ხალხი გრძნობს თავის - თავს ერთ ერთს. ჰერში და ლინში განუყრელაი, აქვს წარმოდგენა თავის ეროვნულ „მე“-ზე და ამას შეგნებულაი იყავს. მაგ., ფრანგები, არისტოკრატი იყოს თუ დემოკრატი, ლიბერალი თუ რადიკალი. ეროვნობის საქმეში ყოველთვის სრულს ერთობას იხიენ აზრებისას, მიმართულებისას და გულისთქმისას. თუმცა შინაურ ცხოვრებაში მუდამ და დაულალაეათ ებრძვიან ერთმანეთს, მაგრამ ერთათ დგებიან, ერთ დროშის ქვეშ იკრებიებიან, ერთი მეოროსთვის თავსა სდებს. როცა მათ ეროვნულ თვით - არსებობას განსაცდელი მოელის, როცა გარეშე მტერი მიჯნავს - გადმოსცილება და ქვეყანას ალგვას უპირობს. ამ შემთხვევაში ილიძემბს დროებით მიძინებულაი ერთ-სულობა და ერთი მეოროს დაუცხრომელნი მტერნი საომარ ველზე ხელი-ხელ გაყრილნი გამოდან. ეს არის ეროვნობის არსებითი თვისება. ნაყოფი საერთო - პოლიტიკო-ეკონომიური ცხოვრებისა, განმტკიცებულაი თანამედროვე წყობილებით და შეგნებულაი ადამიანურის ცხოვრებით.“

სოკრატესი 1893 წ.

„ გ უ მ ი ნ ლ ე ე ნ ი ? ! .. “

I.

„გუმინდელ“ ვურღობო ჩვენ ყოველ ქართველს, საქართველოს ყოველ მოქალაქეს, რომელიც საქართველოს იხლორის ჩარხის უკან დაბრუნებას დამობენ - არიან ეხენი რუსოფილები, თურქოფილები თუ ირანოფილები, რომლებიც, როგორც ჩანს, მონური აზროვნებისა და მოქმედებისაგან, დაახ, მონური აზროვნებისა და მოქმედებისაგან ვერ განთავისუფლებულან; და, ალბათ, ზოგიერთებმა მაგან არც კი იციან, როგო ჩომელიმ დიდი ერის მონხობისავენ მიღწვიან. და, ჩადგან შექსპირს, რომელმაც ღმერთის შემდეგ ყველაზე მეჭი შექმნა, მიღერს თუ მოღერს ქართველ შემომქმედებათ ვვლით ჩვენ, ჩადგან (არა მარჭო) იხინი ქართველდა ხალხმა თავისიათნად აღიქვა, „ერთი აზრი ზრიღრის მიღერისა, რომელიც მონობას ეხება:

II.

„მონობა ხიმდაძღვა, მაგრამ მონური აზროვნება თავისუფლებაში ხადმდეღია“ = „Sklaverei ist Niedrig; aber eine sklavische Gesinnung in der Freiheit ist verächtlich“. რაჭომ? - მოლი აქვს მოვიშველიოთ ფრანგი იხლორიკიხი - ყოჩე ლეფებრი (1874-1959), რომელიც წერს:

„უჭოი ძინღია იცხოვრო თავისუფლების პირობებში, ვიღრე მინერ მღკომარეობაში, ჩადგან თავისუფლება არის ვამიწკევა, ვანუწყეველი ღგოღვა, თავისთავის ხრული კონფროლი, შეიძღება, თავისთავის განწიოვან კი... თავისუფლება არის დანახეღევა იცხოვრო ვაბედღელ და, ზოეჯერ, ვპირღულ“.

ყოჩე ლეფებრი, ფრანგი იხლორიკიხი

„...plus difficile de vivre qu'esclave, que la liberté est application, effort perpétuel, contrôle rigoureux de soi, sacrifice éventuel... elle est invitation à vivre courageusement et, à l'occasion, héroïquement“.

Georges Lefebvre (1874-1959)

III.

რა თქმა უნდა, ზოგიერთები ჩვენგანი "მაღალგარღვევანი აზრებზე" მიიჩნევენ შიღვრის თუ ღვეგრის აღნიშნულ მრწამს იმ დროს, როცა აღამიანებს ღუკმა ჰური არ აქვთ, რაც გამოწვეულია ღუხე საქართველოში სახელმწიფოებრივი ცხოვრების ქართული, იხფორული ყოიის - სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობისა და სუვერენობის - იხუე-დამყარებით, რასაც შეხარდა ჩუენი დიდი დროს, რეცა აშბობდა "ჩუეხი თავი ჩუენაღუე გუეყუღუნეს!". მაგრამ, ზღიხ-დამოღის, ჩუენ იხუე არ უნდა დავამყაროთ საქართველოში იხუეთ ჰირბობი, რამ - უცხი ბატონობის გარეშე - "ჩუენი თავი ჩუენაღუე გუეყუღუნეს?.." და ეს არ ბოლოვს ყოველი ქართველისაგან, საქართველოს ყოველი შოქადაქისაგან მოქმედებს, მოქმედებს და იხუე მოქმედებს არხებული სიძნეულების გარდაღახვისათვის?.. და რამ ღუეს საქართველოში გარდაღახულია "განუკონხოზმა", რითაც "ღაგუასაჩუქრა" ყოველი ჸური ბანდიჭუჭმა, რეცა ხაღისიხაგან დემოკრატიული გბით არჩუელი ჰრუზიღუნევი აბღუეს ღაეფუვებია საქართველო, - ვითომ არ არის იძის ნიძანი, რამ საქართველოში იხუე მყარდება წუხნიგი დამოკიდე-

ბღობისა და დემოკრატიის ჰირბობში?.. ღა გუნა ამ გუაქვის ურყოფა შეუძლია ღუეს ვინშეს თუ იხ - შეგნებუღად თუ შეუგნებუღად - დღემჰყრობღ-მოვიინისუჭუბის წიხქვიღზე არ ახხამხ წყაღს?..

IV.

მაგრამ, - როგორც საქართველოს მახბროგი ინფორმაციის საშუალებები გუაფყოზინებს - ჩუენ ღუეს "შეგნებული" (თუ შეუგნებელი?) მგრები გუყავს თვით ხაქართველოშიღაც?.. აქ ჩუენ ვღაპარაკობთ არა მარტო აფხაზი თუ იხი ექსტრემიხუგბის "საქმე-საგმიროზზე", არამღე ქართველების იბ - შე ვიფყოღი, შეუგნებულ - ხაწიღზე, რამღუღა ხეღმღღუნეღა-ბა საბჭოთა კავშირის იხუე შექმნას ღამობენ, და იხივ ვერ გუფოით, რამ კავბრობობის იხლორია უჯან ვი არა, წინ შიღის, როგორი მღელურივ არ უნდა იყოს აქ გამოთქმა "წინ!" მერმეთ: როგორ მღდიღურად ღაპარაკობენ ეს ვაყბაჭონები, რამღუღა შირის. ურთი ღაღამღგარრი გენერალ-მაირიღი ვი ყოფიღა, რამღის შვიღი მოხაწიღე ყოფიღა საქართველოს ჰრუზიღუნეში თავღახხმისა, და საუღთარ მვიღზე, რიმღისბეღლიღი ურნებუა მიუხიქტობია საქართველოს და საქართველოს უბიზროღების მინიხგრი გამხღარა, - საქართველოს ჰრუზიღუნეში თავღახხმის შემღეგ, - შოსკოში შეუფარებია თავი; ხოღი მამამისი ამაყად ამბობს: "ხუვაგან ხაღ უნდა შეუფარებშია თავი იგორს, თუ არა მოხკოში?" (გაბუთი "ასავაღ-ღახავაღი", ბი აპრიღი, 1997 წ.).

V.

გაბუთი "აღია" ვი(15 აპრიღი, 1997 წელი) ხახოქარაკუუთიღ სათურს აბღუეს მის ურთ ცნობას: "რა მოუხერხოთ აბღენ აგენუხს და იხფომაჭორს?"

VI.

ღა აქ იკვრება წრე დღემჰყრობღ-მოვიინისუჭუბისა ქართველ - შეგხებულ თუ შეუგნებულ - თანამოაზრეღთან - შიმართული დამოუკიდებელი და სუვერენული საქართველოს წინაღმღეგ. მათ მიწნაღ ჯუხახავთ:

1. ქართველი ჰოღოვიეზობისაბმი უნღღობობის გაბღიერება ხაზოგარღუებამი;
2. ხაზოგარღუების დამიხებუა ე.წ. გუოპოღიფიკური ხაფხავი;
3. უროვნული და სოიოღური ხახიბობის ჰოპოღიხუერი ღოზუნეგბი, ვითომ მხოღოღ ეს ვაყბაჭონები იგუვენ საქართველოს, ქართველი ურის გარღაუღად იხეჩრეხებხს, და ვერ ხეღავენ, ან, არ ხურთ დინახონ, რამ "ჩინ-მენღღებზე" შყიღიან ხაქართველოს, ქართველი ურის გარღაუღად იხეჩრეხებხს, რეცა საქართველოს, ქართველი ურის უცხი მინობის ქვეშ იხუე-მოქმედახ ცღიღობენ.

VII.

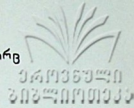
გახავკირია, გაუგებარია... ვითომ რახის წღის უცხი ბატონობამ საქართველოში ახე ღაამოხავა ეს ვაყბაჭონები, რამ დავარგეს უროვნული დინებუა, თავისუფღების გრამიბა და მინობამი ხეღავენ მღღნიერებას?..

VIII.

ღა ჩუეხი აშოღუნა იბამი ხომ არ გამოიხაფებუა, რომ როგორღე მოუვარით ამ ჩუენს დამინებულებს და იხუე ჩავენერგოთ მათ უროვნული სიამაყისა და ხიღია-

დის ფაბრიკა, რომ შობის-და-შობის გაიგინა რაჯომ უნდა იყოს რუხი თავის-
უფალი და ქართველი მძიხ მონა?.. ან ჯობია ახეთ სიციხეზე სიკვდილი, რგორც
ამას შოთა გვახწავდის?.. გუშინდელნო - გამოიღვიძეთ?!

კარლო ინახარიძე
პარიზი, 1997 წლის მაისი

ქართული ენის დღე

ქართული ენის დღე

ქართული ენის დღე

პირველად აღნიშნა რადიოთავის-
ბუფტების ქართულმა რედაქციამ
1959 წლის 14 აპრილს ქართული
ენის დაცვისათვის 1958 წლის 14
აპრილს საქართველოში მასობრივი
რემონტის რეკამენდების იღებს უკვლავ-
საყვარელ, თბილისში და საქართვე-
ლოში სხვა ქალაქებში, რაც გამარჯ-
ვებით დამთავრდა, და ქართული
ენის დაცვისათვის აღიარებულ იქ-
ნა სხველმეცნიერ ენად.

ენა საღვთო რამ არის, საზოგადო
საკუთრება, მაგას ცოდვილის ხელი არ
უნდა შეეხოს.

ილია ქაჩაჩავაძე

დავით აღმაშენებლის ქართული ენის სიყვინძე

ქართული სალიტერატურო ენა
ერის დედაენა და ისევე ძველია
როგორც თვით ქართული ხალხი,
თავისი გმირული წარსულით. ქარ-
თულ ენაში ასახულია ერის წარსული,
ანჭო და მომავალი, მისი ზნეობრივი
და გონებრივი ცხოვრება. არცა
ქრება ერის ენა, არც აღარ არსებობ-
სო, ნერდა ვარლამ თოფურია ირავ-
ლი აბაშიძემ ეს მშობლიურ ენას
ამაღლებლად უძღვრა: „ო, ენაე ჩემო,
დედაო ენაე შენ ჩვენი სიჭო, სრბოლავ

და ფრენაე- მხოლოდ შენ უჭნობს,
შენ სახად ძველს, რა დრო, რა
დასცემს შენს უკვდავ სხეულს.“
რა საშიშოდ დერის ლაღო ასათი-
ანის სტრიქონები:

„უძველესმა ტომმა, დღედის მო-
იღობოა...“

საქართველოს მიტეში, გაგაჩინა
ზენამ,

ხმითა ხავერდების და ღმერთების
ენაე-

სიყვარულის ლექსის, სადღევრძე-
ლოს ენაე-

დედაენას მსოფლიოში ერთადერ-
თი ძველი საქართველომ დაუდგა
თბილისში, მტკვრის სანაპიროზე, რო-

მელიც ყოველ ქართულში კანონიერ
სიმაჟეს იხვევს.

არ მშობილი არ ვითქვ ჩემ მეთე-
ბარო, ებრელი პოეტო ქალო, ნანა
დავითაური. შეათათული ქართუ-
ლი მინათა და მადლით ნაცვბი, ისრა-
ელის გზას რომ გაუდგა თვალწრელი-

ანა აერობოტში გამოკლებულს გერ-
ენა ერთი მუჭა ქართული მინა, რომე-
ლიც ჩანთიდან „დედაენასთან“ ერთად

ამოილი და გვიხარა: აღიქმულ ძველ-
ნაში მისელო ჩემს შოესებს, ყველა ჩემს
ახლოებულს ქართულ- აზრსდერის შე-
უქმნი. ჩემს მარიაშა ქართულად უნდა
აუდგას ენა და „დედაენაე“ ამისთვის
მომაქვს შე საქართველოს მინამ გაზარ-
და, რაც კი რომ კარგი გაბანია,
ყველდერი ქართულმ ზედა დამანათ-
ლა, მამ მომეცა! თვალწრელიანმა მუხლი
მოიყარა, ენათვია და გამოეწვედობა
ქართულ მინას დედის რქათვით შეე-
რგოთა ასეთი დადამინებს სიკეთე რომე-
ლიც ჩვენი მინაშა დედის მინაშა.

დავით აღმაშენებლის ქართული ენა და-
ეს ბეჭე რამეს: მათელებს... არ მომ-

წონს თბილისი აჭრლებული რომ
არის უცხო ენაზე დანერული რეკლამ-
ებით. რატომ? ხომ შეძლება დაი-

წეროს ქართულად და გვედროს
(სოკო ასე უცოდველია) უცხო

ენაზე. ხომ ვარგება ხობლო და
სილამაზე ჩვენი დედაქალაქი და

ჩამოსულმა ვერ პირველ ქართულ
ენაზე დანერული უნდა წავთბოს.

აიას, პატრიკ ვეცი, ჩვენს მშობლი-
ურს.

ქუაში დამახინჯებული უცხო
ენაშერული ქართული ძმის, რატომ?

რა საჭიროა თქვა „მოხი“,
როდესაც ქართულად მისი შესაბავი-
ლი უფრო ლამაზია?

არავის არ ვმოდერავ, მაგრამ
ვითხოვ: დავიცვათ ქართული ენის
სინძიდე, ის უკვდავია, დიდი ერის
ენაე; ნუ დაემახინჯებთ, მოუყაროთ,
მოვეყვითო, დავიცვათ!

დავით აღმაშენებლის ქართული ენის
სინძიდე, ის უკვდავია, დიდი ერის
ენაე; ნუ დაემახინჯებთ, მოუყაროთ,
მოვეყვითო, დავიცვათ!

დავით აღმაშენებლის ქართული ენის
სინძიდე, ის უკვდავია, დიდი ერის
ენაე; ნუ დაემახინჯებთ, მოუყაროთ,
მოვეყვითო, დავიცვათ!

დავით აღმაშენებლის ქართული ენის
სინძიდე, ის უკვდავია, დიდი ერის
ენაე; ნუ დაემახინჯებთ, მოუყაროთ,
მოვეყვითო, დავიცვათ!

დავით აღმაშენებლის ქართული ენის
სინძიდე, ის უკვდავია, დიდი ერის
ენაე; ნუ დაემახინჯებთ, მოუყაროთ,
მოვეყვითო, დავიცვათ!

დავით აღმაშენებლის ქართული ენის
სინძიდე, ის უკვდავია, დიდი ერის
ენაე; ნუ დაემახინჯებთ, მოუყაროთ,
მოვეყვითო, დავიცვათ!

დავით აღმაშენებლის ქართული ენის
სინძიდე, ის უკვდავია, დიდი ერის
ენაე; ნუ დაემახინჯებთ, მოუყაროთ,
მოვეყვითო, დავიცვათ!

დავით აღმაშენებლის ქართული ენის
სინძიდე, ის უკვდავია, დიდი ერის
ენაე; ნუ დაემახინჯებთ, მოუყაროთ,
მოვეყვითო, დავიცვათ!

დავით აღმაშენებლის ქართული ენის
სინძიდე, ის უკვდავია, დიდი ერის
ენაე; ნუ დაემახინჯებთ, მოუყაროთ,
მოვეყვითო, დავიცვათ!

დავით აღმაშენებლის ქართული ენის
სინძიდე, ის უკვდავია, დიდი ერის
ენაე; ნუ დაემახინჯებთ, მოუყაროთ,
მოვეყვითო, დავიცვათ!

დავით აღმაშენებლის ქართული ენის
სინძიდე, ის უკვდავია, დიდი ერის
ენაე; ნუ დაემახინჯებთ, მოუყაროთ,
მოვეყვითო, დავიცვათ!

დავით აღმაშენებლის ქართული ენის
სინძიდე, ის უკვდავია, დიდი ერის
ენაე; ნუ დაემახინჯებთ, მოუყაროთ,
მოვეყვითო, დავიცვათ!

დავით აღმაშენებლის ქართული ენის
სინძიდე, ის უკვდავია, დიდი ერის
ენაე; ნუ დაემახინჯებთ, მოუყაროთ,
მოვეყვითო, დავიცვათ!

დავით აღმაშენებლის ქართული ენის
სინძიდე, ის უკვდავია, დიდი ერის
ენაე; ნუ დაემახინჯებთ, მოუყაროთ,
მოვეყვითო, დავიცვათ!

დავით აღმაშენებლის ქართული ენის
სინძიდე, ის უკვდავია, დიდი ერის
ენაე; ნუ დაემახინჯებთ, მოუყაროთ,
მოვეყვითო, დავიცვათ!

დავით აღმაშენებლის ქართული ენის
სინძიდე, ის უკვდავია, დიდი ერის
ენაე; ნუ დაემახინჯებთ, მოუყაროთ,
მოვეყვითო, დავიცვათ!

დავით აღმაშენებლის ქართული ენის
სინძიდე, ის უკვდავია, დიდი ერის
ენაე; ნუ დაემახინჯებთ, მოუყაროთ,
მოვეყვითო, დავიცვათ!

რუხეთ-საქართველოს კულტურული ურთიერთობის

ფროხილი ნამიჯი?..

1.

ჩვენ რუხეთ-საქართველოს კულტურული ურთიერთობის ფროხილი ნამიჯი
ჩინეთ, როგა პარიზში, 15 მაისს, რუხეთის ვედერაციის შეხანიშნავ ნავე-
ზომამი ვნახეთ ელდარ მენგელახიას კირიფილი 'ვიხვერი მიეგი', რომელხავ

მარავალი ქართველი, რუსი და ურანვი დაეხმარი. კინოლოგიის შექმნის წინ კი, მოკლე ხიფყვით მიმართა დაყურებულს საქართველოს ელჩმა საჯაროგეოგრაფიკულმა მაცოდნამ გიორგი ჩოგვაძემ, რომელმაც აღნიშნა რუსეთ-საქართველოს კულტურული კავშირების მნიშვნელობა ორივე მხარისათვის, რაც ჩვენს საქართველოსა და რუსეთის ურთიერთობის ელჩების მფარველობის ქვეშ. კინოლოგიის 'სიხვედრი მთების' შემქმნელმა და საქართველოს პარლამენტის თავჯდომარის მოადგილემ - ბაგინმა ელდარ შენგველიამ - კი, თავის მოკლე ხიფყვაში, ხიფყვა 'ინვე-გრავიამ' კი აღნიშნა, რაშიც, უთუთო, დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა იანა-მეგრეობის ურთიერთობას გულისხმობდა.

2.

ჩვენში კი წამოიჭრა საკითხი: ვითომ ეს არის რუსეთ-საქართველოს კულტურული ურთიერთობის ერთი ფრთხილი ნაბიჯი უცხოეთში?.. ჩვენ განვიხილავთ იმ რწმენიდან, რომ ეს ერთგული ფრთხილი ნაბიჯი შეთანხმებული იყო საქართველოს ხელმძღვანელობასთან, და ჩვენ ამ ნაბიჯს დაღვინთავ ვუახებთ, და აი, რაფრთხი:

3.

მარალთა, ჯერ შევის რუსეთის მაცოდნა-საქართველოზე 1601-1917 წლებში, და შემდეგ მოღვივებული რუსეთის მაცოდნა საქართველოზე 1921-1971 წლებში - მათი ზედა რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობაში. და ახლა რუსეთის პარლამენტის მაცოდნა საქართველოს ურთიერთობაში, რაც საქართველოში რუსეთის სამხედრო მაცოდნის არსებობაში თუ ენგურზე ე.წ. 'ლიტერატურის სამხედრო მაცოდნის' ვანდა-ვებაში გამოიხატება, - მდლავს საქართველოს ზე ვაჭეო დამოუკიდებლობას, თუმცა საქართველო იურიდიულად დამოუკიდებელი და ხუვერწული სახელმწიფოა 1991 წლის 9 აპრილიდან 1918 წლის 26 მაისის დამოუკიდებლობის აქტის ხა-უხვედრზე. საქართველოს ვაჭეოური დამოუკიდებლობა ყველაზე ურთიერთობა-ლია აფხაზეთისა და შილა ქართლში, ხაღვ ოთიო-ოთილა აფხაში და რა ეჭხე-რემისხეი ისე უარჯამობენ, რომ ვა ქვედა არ მიანია და ზღვანა ქვედა, რა ოქმა უნდა, დღემურქვე-მოციონის, ე.ო.რუსეთი მხარე-ლი, რა-ხავ - ადის მხრივ - მოყვა ქართველთა ვემოცილი ხაქართველი ამ პირველ მიწველა და ხადას-ათხამდე ქართველთა ვამოქვეა ოფთავი-თი ათავარი-დან, რომელზეო ავერ მუოთხ წელიწადი ელოღვიან ისე უარჯამობა - ათავ-ქარში დამრწებას.

4.

აღნიშნულთაფრთხი ვიღევ ის ფრადელია, რომელიც ობილიში დავრიადლა 1969 წლის 9 აპრილს, რახავ მოყვა მრავალი მოკლული და ათხობიო მრწამული. და ყველა აღნიშნულის ფრთხი

ვანხ აღვილია ნორმალური, კეთილმეტობური ურთიერთობის დამყარება რუსეთთან, თუ გნებავთ, კულტურის ხვერში?..

5.

მავრამ თუ ჩვენ აღვიქვამი იმ რწმენას, რომ პოლიციკა შეხაძლებლობის ხე-ღოვნება, და რომ პოლიციკამ საჭირი შეხაძლებელი უნდა ვახავოს, მაშინ ჩვენ ვუხაპიროვამ არ ვრწმობთ, არამედ გონიერებით, 'ცივი' გონიერებით მიქვედება, და - აღნიშნული ეაქვეების მხედველობაში მიღებო - ჩვენ ვე-საჭიროვამ კეთილმეობლური ურთიერთობის დამყარება რუსეთთან პოლიციკურ, ეკონომიკურ, კულტურულ-სოციკლური ხვერებში - 26 მაისის, 1918 წლის, ხაქართველოს დამოუკიდებლობის აქტის ხაფრთხეღვი.

6.

რას ნიშნავს ეს? - ეს ნიშნავს იმას, რომ ხაქართველო დახაძამიდან, თვით ჩვენი(პოლოლოგიური)ვეფე აიცილან დარყებული, ეკუთვნობა მხედლამა მღვის, მემდეგ პედილიზმის და ღღეს ევროპის კულტურის წრეს, რითხ იმის თქმა ვგხურს, რომ ხაქართველო ევროპის პოლიციკური, ეკონომიკური, კულტურული, სოციკლური ხვერის მემადგენელი ნაწილია; და ამ ხვერის ვარგებში მღვის, უნდა მელიოღეს, რუსეთიც, რომელთანაც - ისციონის ჩარხის უკვლამ თუ წაღმა ფრიადმა - ახე დაავამირა ხაქართველოს(და არა მარტო ხაქართვე-ღის) სახელმწიფოებრივი, და ამით თავის-უღღების ბელი.

ამდენად, რუსეთ-საქართველოს კულტურული ურთიერთობის ამ პირველ ეტაპზე, 'მორცხე' ნაბიჯს უნდა მოყვებოდა უფრო ვაშლად ნამბიჯები, რომ კონსტიტუციური რუსეთის ბოლოს-და-ბოლოს შეიქმნოს, რომ დამოუკიდებელი და სუვერენული საქართველოს სუბილური მდგომარეობა ყველაზე უფრო ეფექტურად უზრუნველყოს სუბილური მდგომარეობის კავკასიაში, და ამით რუსეთის ხამხრე რეგინში.

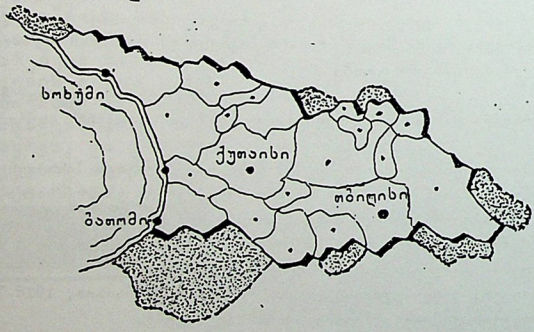
ვარლ ინახარიძე
პარიზი, 1997 წლის 15 მაისი

საქართველო

ერთობა მრავალფეროვნებაში

აღლითია არის არა მარტო შესაქლულოგინ
სლოუნება, არამედ აგრეთვე სლოუნება
საჩირო შესაქლუბელი გახლო

საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის
ტერიტორია 1918-1921 წლებში: 91 100 კვ.კმ.

სამტკოთა საქართველოს
ტერიტორია 1921-1991 წლებში: 69 700 კვ.კმ.

დამოუკიდებელი საქართველოს
ტერიტორია 1991 წლიდან: 69 700 კვ.კმ.

5-7 აპრილი, 1997. #4801

საქართველო

„დგას საქართველო“

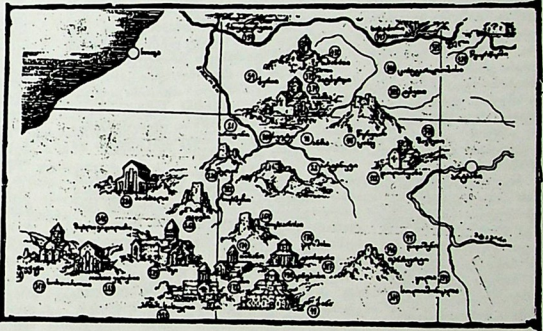
„ამოცანა“

სამაჰმადიანო საქართველო ანუ ძველი მესხეთი

ჰუბალია ელენე რუსეთისაჲ პროტესტს ნაწად
გაფიქურ პარლამენტის მომხმეღე დებუტატეს

მ.ბ.

ახალციხე, ჭავჭავეთი, ერუშეთი, არტანი, კოლა, აჭარა,
შეშეთი, ჭანეთი, კლარჯეთი, ტაოს კარი

რუსეთისა „შეერთებით“ საქართველო, როგორც სახელმწიფო, სამეფო, ფაქტობრივად მოიპარა ამერიკიდან მის ტერიტორიაზე გამოიყენება ეწ. რაი საქართველო, - რუსეთისა - გუბერნიების, ხოლო თურქეთისა - ვილაიეთების სახით. ამ დავითი დაიწყო და დღესაც გრძელდება ორივე მხრიდან ქართველი ხალხის გადავიარება - ასომილიკის ტრადიციული პროცესი დამპყრობლები, თავიანთი ჯიშების ინტერესებთან გამორღობად დღესაც ყველაფერს აკეთებენ იმისათვის, რომ ფიციურად და სულიერად საბოლოოდ მოსპონ ქართველი ხალხი პირველ რიგში მისი ტერიტორიაზე. ამ მიზნით, თურქეთიც და რუსეთიც იყენებენ დამპყრობთა ცნობილ მეთოდებს, ცნობილ სურსებს ამ თვალსაზრისით ძინი ძალიან ჰგანან კიდევ ერთმანეთს, - ერთიც და მეორეც მიმართეს დამპყრობლ ტერიტორიაზე თავიანთი ხალხის ჩასახლება, წარსად - კი იქ მაცხოვრებელ ხანდაზიანთა გასაღებად გასახლება მავლითადაც რუსეთშია საქართველოდან გასახლა აზი-პარტო ბაგრატიონთა და დიდგვაროვნთა ათასობით ოჯახი, არამედ ყველა სახელმწიფო მდებარეობა და მეთაური ეწ. მუხარამოვი განდევნა თურქეთში (კი თქმა უნდა ქვეც სხვებზე და რუსეთის თურქეთთან მოლაპარაკების საფუძველზე და მათ ადგილებზე მიუღ აკავსაში რუსთა და სხვა ხალხთა ჩამოსახლება-

ხალხთა). შეი და კასპის ზღვების დასაშრება და განატორიება გერმანულ მასკოების მდებარეობაზე უფლები შესესიდან ქართველ მუსლიმანთა თურქეთში გასახლება და მათ ადგილებზე 30 ათას სომეხთა ჩამოსახლება რუსთა ის სომეხთა, რომლებიც ასევე რუსეთის კარნახით, დასტურდებოდნ მოიხდენ ქავსეთის (ქუთაისის) ავტონომიის და სომეხთა მიერ სომეხთა დიას, სომეხთა და სომეხთა ყველა ეს პრეტენზიები არამარტო საქართველოში. ნაკარნახევი რუსეთის, - მათი მფარველის მერ, მფარველთა, რომელიც სომეხს კავსაშიც და თურქეთშიც სოვლიან თვითნებ მთავარ საყრდენ და სურს. ეს კარგად იცინ თურქეთში და სურს. თვით კავსათით დაბრტყენებლიც აღმოჩნდებიან თუ დასაფუძვლიან ჯიშებშია რუსეთის იმპერიალისტურ ხსენებთან იყო დაქვემდებარებული 1944 წელს კავსათში იყო მუსლიმანთა და სხვათა გასახლება შუა აზიაში. ეს პროცესი შერეო საქართველოსაც როცა აქვან გასახლების ერთ დროს თურქეთის მიერ „გამოდეინი“ თურქებში, თარაქებში, ჭავჭავეთში და ზედ მთავრის ადგილ-მხრივი გათორქვული ქართველებიც ეწ. თურქებ მესხები, რომლებიც თურქეთშიც კარგად იყენ სომეხებს მსგავსად, თითქმის თვითნებ შარქში დაბრუნების, აქტონობისა და თურქეთთან შეერთებისა.

ვერც გამტყუნებთ, უსტორიონი ცელსის ენაყები თუ ეპატრონებთან. სხვათა შორის, თურქეთში 1914 წელს ასომეხების დიპლომატიის მისახლაც რუსეთის წყარობა იყო. მათ იქ სომეხებს მოაპოვებენს ავტონომია და ტერიტორიალურ სომეხთუ შეერთება რუსეთსაც რუსეთის თუ მოწინააღმდეგე, როცა იტყან გამოქცეული სომეხები „არ მიილი“ მშობლიურში სომეხთა და ძინივე შეეცადელი, - ჩავსახული ბათუმში, შეიღვდნაბრეთი და ახალციხის მხარაში მათი არა მიხანს ძასხედა რუსეთი, ეს თვალ-

წოდს სომეხთა 270 მილიარდი რუბლის საბარტოლო შთარალება, რის გამოც ამერბაძისმა პრეზიდენტმა აღდგინა საბარტოლო ნოტაც კი გადგინა რუსეთის (ესა „ბებრია-სტეტი“, 14-20 მარტი, 1997 წ.)

გაფიქურით: ძი, რაც ამდგამდ სხვათა კავსათში, - ეს რუსეთისა და თურქეთის ინტერესთა შეჯახების შედეგია და საქართველოში მაცხოვრებელთა არაქართველთა მოსახლეობა სომეხთა, რუსეთისა, აზერბაიჯანისა, ისინებსა და აფხაზეზებს სელი უნდა აიღოს დამპყრობთა კარნახით ტერიტორიაზე პრეტენზიებზე ქართველი ტერიტორიების მიერთება - მიიღებენს თვითნებ თორქ. ყველიერის გაანთა ზომა და სახლავალი.

ძინი, სანამ გვიან არ არის უნდა სხვებზე, რომ მიიჭრება ახალი კართავდება, - რუსეთის პარლამენტი არამარტო კავსათის მიწა-წყალზე რომ მისი აქვან ყველით დაიწყება ეწ. „ახალი რია“ ჩვენი ხალხების ისტორიაში, რთა ნამდვირად შეფიქობიანი კეთილშობილი ურთიერთობისა.

დაუტყუნელი ტარ-კლარჯეთის ისტორიული სანამდებარეობაში კართავდება არამარტო ბატონობის ურთიერთობაში მანვე მიიჭრება მუსლიმანთა ქართველ ტერიტორიაზე დღესაც ამდგამდ მფარვე-

ნაწილად დედაჩინსა ბაგრატიონის სახლობის პარსისლობაში შეერთებება აფხაზეთის ტრადიციის ექიმს ამევე მიხანს ძასხეს რუსეთის მიერ სარმრად გამაღვლები ქავსეთის სომეხთა „არამა“ მათ იფიქურით, თუ რა ძინად დღესდღეობაში „ახალი ყრბაბლი“, როცა რუსეთი საბოლოოდ დასტურებს კავსათის ქვეც ისტორიული გარდევლობაში დას, ეს უნდა გაითვალისწინოს რუსეთის უმთავრესმა საყრდენმა სომეხთა და მძინს ხალხის რუსეთისათვის სომეხთა ამგანადიე წარმოადგენს სურქეთის წინააღმდეგ სასწილრა საყრდენს აქან კარცენ-ტრადიციული საბარტოლო მხარე აფხაზეთის 13 მარტს რუსეთის თვალდევან მინისტრმა „არაღიბიანობა“ კლავი მთა-

სულიკაზის დღესასწაული

1997 წლის 7 მარტი, ღირსშესანიშნავი დღიანია აჭარისა და სრულიად საქართველოს უახლეს ისტორიამ. ამ დღიცივლ დღეს ბათუმში განახლდა და აღსდგა წმინდა ბარბარეს ტაძარი. სიმბოლურია ის ფაქტიც, რომ სულა წმინდა ბარბარეს ტაძრისკენ და პირველი პარაკლისი აღორძინებულ ტაძარში ხარბიქს ქრისტიანულ დღესასწაულს დაემთხვა. ბათუმში წმინდა მორადული ამინდის ფონზე უფრო მეტიად აღიქმებოდა წმინდა ბარბარეს ტაძართან თავმოყრილი მრავალრიცხოვანი მრევლის ვაჟისკრებელი სახეები. ტაძარმა ყველა ვერ აღიბა, მეგრამ ბათუმები, ქალები, ბავშვები, ახალგაზრდები და საღებზმულები, ოჯახებით მისული ბათუმელები ფეხმოუცვლელად იდგნენ წმინდა მოვალეობის აღსასრულვლად.

იფდა ნათლი, მიუწყებელი იმისა, რომ აჭარაში, საქართველოს ძირძველ ეკლესიებში, სადაც დღარნა ქრისტიანობის აკენი, დანიყო და მიმდინარეობს ქრისტიანობის, ქართული ერის სულიერი აღორძინების შეუქცევადი პროცესი. აჭარის უზენაესი საბჭოს დეპუტატმა, სრულიად საქართველოს აღორძინების კავშირის თავმჯდომარის მოადგილემ, ბატონმა ოსიპო გვარნიციკელმა სწორედ ამ პროცესზე ისაუბრა პრესის წარმომადგენლებთან და აღნიშნა: "ის, რაც ბოლო წლებში აჭარაში ხდება ბუნებრივი მოვლენაა საშის წელი, როცა აჭარა ჩამოცილებული იყო ქრისტიანული საქართველოსკან, ისტორიის მკვირვ მონაკვეთი და ქართულ სულს ვერ ჩაეკლავა. ბატონი ასლან აბაშიძემ სახელგანთი წინამძღვრის ტრადიციას აგრძელებს და ქართული სულიერების აღზრდებისათვის ილენის".

აღორძინების კავშირის ერთ-ერთმა ლიდერმა, საპარლამენტო კომისიის თავმჯდომარემ, ბატონმა გურამ შარაძემ დღესასწაულის ისტორიულ კანონზომიერებაზე და სიმბოლურ მნიშვნელობაზე გაამახვილ ყურადღება. პოეტმა ფრიდონ ხალვაშმა დასძინა: "მიხარია, რომ ეგნარები ისეთ ამაღლებულ აქტს, რომელიც მალამოსავეთ დაედგა აჭარის უძველეს ტყვილებს".

ქათუმის მერის მოვალეობის შემსრულებელი ბატონი ასლან სიმინდა უშუალოდ ხელმძღვანელობდა ქართული ტაძრის აღდგენა-განახლებას. იგი გატაცებით ყვება ამის შესახებ: "ადრე ტაძრის ადგილზე რუსული ლაზარეთი იყო და ქალების ცენტრიდან მისი გადატანის სურვილი არაერთი თაობის წარმომადგენელს ექონია. მხოლოდ ბატონ ასლან აბაშიძის ინიციატივით და ძალისხმევით განხდა

შესაძლებელი არამარტო ღაზარეთის, არამედ სამხედრო ობიექტების გატანა ქალაქის ცენტრიდან. ამან ქაქაი კიდევე უფრო გააძლიერა. გაიხსნა სიერე ქაქაის ცენტრსა და ზღას შორის. სასიკეთოდ შეიკვალა ბათუმის ცენტრალური - წმინდის ივრასტრუქტურა. ბატონი ასლან აბაშიძე დღემი რამდენჯერმე მიდრედა ტაძრის აღდგენითი სამუშაოების დასაოკლიერებლად და ყველფერი მისი უშუალო მითითებით კეთდებოდა".

დღესასწაულზე საქართველოს დედაქალაქიდან ჩამოსული სტუმრები: სასულიერო პირნი, პარლამენტის დეპუტატები, აღმასრულებელი ხელისუფლებისა და შემოქმედებითი ინტელიგენციის წარმომადგენლები, უამბოლიე ყველა, იზიარებდა და თანამანაწილე იყო იმ ზეანულ განწყობილებისა, რომელიც წმინდა ბარბარეს ტაძრის განახლება-აღდგენას ასლდა.

მწერალმა და ისტორიკოსმა ლევან სანიკიძემ აღნიშნა: "აღაღუპარებლად შეიძლება ითქვას, რომ უამე ერთოწული აღორძინების ისტორიული მოვლენის მომსწრენი უცდებოთ".

თეატრალური ინსტიტუტის რექტორმა, რეჟისორმა გიზო ჟორდანიამ, მწერალმა რეზო მიშველაძემ, კინორეჟისორმა რეზო ჩხვიძემ განიზიარეს ბატონ ლევან სანიკიძის შეფასება.

საქართველოს მოქალაქეთა კავშირის და სრულიად საქართველოს აღორძინების კავშირის წევრებთან ერთად, დღესასწაულს ოპოზიციური პარტიების წარმომადგენლებიც ესწრებოდნენ. და ეს ის შემთხვევა იყო, როცა საპარლამენტო უმრავლესობასა და ოპოზიციას საკამათო არაფერი შექნდა.

ჩვენთან საუბარში აჭარის ეპისკოპოსმა, შამა დიმიტრი ბრძანა: "რაც დღეს აჭარაში ხდება, საერთო ქართული ქრისტიანული საქმეა. ერთდროულად მიმდინარეობს 5 ტაძრის მშენებლობა. აღორძინდა საქართველოს ეკლესიის ერთ-ერთი უძველესი ეპარქია. ხელისუფალი, რომელიც სახელწიფოს სახელმწიფებლობას საეკლესიო მშენებლობასაც შეუფასებს, გონიერია და შორსმჭერეტელი. ასეთი პოლიტიკოსია ბატონი ასლან აბაშიძე და მადლიერი შთამომავლობა: მის ღვაწლს არ დაიკონწყებს".

წირვით და ლოცვით, ქართული საეკლესიო ბრძანებდა ახშიანდება კიდევ ერთი ბათუმის წმინდა ბარბარეს ტაძარი. სულიერების კიდევ ერთი კერა შეემატება აჭარასა და სრულიად საქართველოს.

გივი ჩხიკვიშვილი
მურმან ჩანაუა

11 - 18. აპრილი, 1997 წ. "ლიბერალური საბრძოლველი"

სულიკაზის წმინდა ბარბარეს ეკლესია ბათუმში.

* ხ უ ლ ო ს რ ა ი ო ნ უ ლ ი გ ა ზ ე თ ი

№ 13 (6.060) 12 ოქტომბერი, 1996 წელი,

„მემელ აბაშიძე“ - კაპელეიზური
გაეროცემა

უჩვეულო ხალხმრავლობა იყო 14 სექტემბერს რაიონულ ცენტრში. გამგეობის დღე დარბაზში ამ დღეს მოეწყო აჯღემიკოს გურამ შარაძის წიგნის „მემელ აბაშიძის“ განხილვა.

ლონისძიებმა შესავალი სიტყვით გახსნა რაიონის გამგეობის თავმჯდომარემ ბატონმა შოთა აბაშიძემ. მომხსენებელმა ბათუმის შ. რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დოცენტმა, საქართველოს პარლამენტის წევრმა იური ბიბილიაშვილმა ვრცელად მიმოიხილა „მემელ აბაშიძე“ ლიტერატურული და ისტორიული ღირებულებების თვალსაზრისით და მაღალი შეფასება მისცა. მოსწავლეებმა მხატვრულად წაიკითხეს ქართველ პოეტების ლექსები.

წიგნის შესახებ დარბაზს თავიანთი შთაბეჭდილებები გაუზიარეს ბათუმის კომპერაციული ინსტიტუტის რექტორმა შოთა ფუტყარაძემ, ამავე ინსტიტუტის კათედრის გამგემ ტიტე ხინთიბიძემ, ბათუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორმა შუშანა ფუტყარაძემ, გაზეთ „ლიტერატურული საქართველოს“ შთავაზმა რედაქტორმა თამაზ წიფიძეაძემ, საქართველოს მწერალთა კავშირის აჭარის განყოფილების გამგემ ჩემალ ჩაყელმა, ხულოს განათლების განყოფილების გამგემ ოთარ ბოლქვაძემ, ვაშლიგანის საშუალო სკოლის ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელმა მანანა ქაჩაიაძემ, მწერალმა ნოდარ ძირკვეაძემ, ოქტომბრის საშუალო სკოლის მოსწავლემ დარინა ართმელაძემ, პოეტმა აშრას ხაბაზმა წაიკითხა საკუთარი ლექსები. ყველა გამომსვლელი ერთსთხოვნი იყო იმ მხრივ, რომ „მემელ აბაშიძე“ არის ქართული კულტურის ბრწყინვალე ნიმუში, რომელიც ეროვნული ლიტერატურის დღე შენახენია. მაღლობა მის ავტორს ბატონ გურამ შარაძეს. ასევე თავის მხრივ მაღლობა გადაუხდა დარბაზს წიგნის ავტორმა ასეთი გულთბილი და გულთათლი შეხვედრისათვის, რაც მისი თქმით, კიდევ უფრო მაღალ სტიმულს აძლევს მას, მეცნიერებაში ახალ-ახალი მწვერვალების დასაყვარობად.

ამავე დღეს ბათუმის კომპერაციული ინსტიტუტის რექტორმა ბატონმა შოთა ფუტყარაძემ ფასიანი საჩუქრები (წიგნების კომპლექტი) გადასცა თბილანისა და ლორიძის საშუალო სკოლებს.

მემელ აბაშიძე

„...1905 წლის 10 ივნისს ქართულთა და აჭრმაიჯარულთა კრებაზე მებრე ამაშიმემ მისთვის დამახასიათებელი პირდაპირობითა და შემატებით განცხადება: - „მათუშმიც სცადეს ობი სატრმუნთომის რისი - ქართული მაჰმადიანრებისა და ქართული ქრისტიანრების გადავიცემა, მაგრამ ამაოდ. ჩვენ სატრმუნთომით თუგმა მაჰმადიანრები ვართ... მაგრამ ურთუნრებით ქართულრები ვართ, ქართული სისხლი გვიძღვს, სულთა და გულთ ქართულრები ვართ და ამიდემ ჩვენში ვრასადეს ვრ მთიანრემს თუეს იმგვარი დადაგემა, რომელსაც მიზნად ექნემა ჩვენს მემეს - ქრისტიან ქართულრებს გადაგვიდეს. და ჩვენსა და მათ შობის მცრმმა გააჩაღდეს... ჩვენ ქართულრები ვართ და ანით ვამაყოფთ. მაგრამ განა საჭირთა ურთუნრულ გბრმემრემზე ლაპარაკი? ჩემი აზრით, ამაზე ლაპარაკი ისევე მეცია, როგორც მეცია იმის თქმა, რომ მზე ანათებს!“

მემელ აბაშიძე, 1905 წელი

„ნრთავინ თიქრბს, რომ სატრმუნთომა და ურთუნრემა ერთი და იგივეა... განსჯეთ, რომ ჩვენი სხნა, ჩვენი მიუნთებმა საქართულრებს ერთდამაია გაუარჯრებს მთლიან საქართულრებს!“

მემელ აბაშიძე, 1921 წელი

ნიკოლოზ შენგელაიას კინოფილმი 'ელისო' დღეს

1.

'ელისოს' ვუწოდებთ ჩვენ ქართული კინემატოგრაფიის 'ფრიუმფალურ ჰიმნარს' მარხელ კარნეს 'ოლიმპის ბავშვების' შეფასების წაბაძვით; და ამით აიხსნება, რომ ჩემს ნარკვევში - 'კლიმისმეფეყვლედა' -, რომელიც 1975 წელს გამოვიცი მიუნხენში(გერმანია), - დავახაზედი რა კინემატოგრაფიის მხრივ დღის მახმუშების ათი მხავერული კინოფილმი,-

- 1.Charlie Chaplin:"The Gold Rush",1925
- 2.С.Эйзенштейн,С.: "Броненосец 'Потемкин'",
- 3.David W.Griffith:"Birth of a Nation",1915
- 4).Vittirio de Sica:"Ladri di biciclette",1948
- 5).Orson Welles:"Citizen Kane",1941
- 6).Akira Kurosawa:"Rashomon",1950
- 7).Marcel Carné:"Les Enfants du Paradis",1945
- 8).Carl Theodor Dreyer:"La passion de Jeanne d'arc",1928
- 9).Jean Renoir:"La grande Illusion",1837
- 10). ნიკოლოზ შენგელაია:"ელისო" , 1928 წელი.

- 1."ოქროს ჩხრილი".....მუნჯი ფილმი;მავ-თუთრი;
- 2."ჯავახიშვილის 'პოლიტიკონი'".....მუნჯი ფილმი;მავ-თუთრი;
- 3."ერთი ერის დაბადება".....მუნჯი ფილმი;მავ-თუთრი;
- 4."ველიხიშვილის ქურდები".....ხმოვანი ფილმი;მავ-თუთრი;
- 5."მოქალაქე კეიში".....ხმოვანი ფილმი;მავ-თუთრი;
- 6."რამბოლე".....ხმოვანი ფილმი;მავ-თუთრი;
- 7."ხამოთხის ბავშვები".....ხმოვანი ფილმი;ფერადი;
- 8."ორღეანელი იოჰანა".....მუნჯი ფილმი;მავ-თუთრი;
- 9."ღიღი იღუბია".....ხმოვანი ფილმი;მავ-თუთრი;
- 10."ელისო".....მუნჯი ფილმი;მავ-თუთრი.
(გვ.258)

- მათ შორისაა ნიკოლოზ შენგელაიას 'ელისო' და არა იმიტომ, რომ იგი ქართული ფილმია, რის დახაზუთება, ჩემს ნაწერებში, არაერთხელ, ვუიქრობ, მეუბნები.

2.

მაგრამ, ვნახე რა 'ელისო' ახლა, არც კი ვიცი მერამდენიმეჯერ, - ისე ამიფორიაქა აზროვნება, რომ იძულებული ვაგხელი ეს რეგენშია დამეწერა, რითაც მაღლმაც მხურს გამოვთქვა საქარბველობს ხაღღოს მიმართ, რომ ეს ფილმი აჩვენა ისევე ურანგ და ვარბველ ხამოგაღოებახ პარისში, ვაერლიანებულ იერებხის განათლებხის, მეგნიერებხის და კულტურის - უნესკოს - მოვარ ხაღ-გომში, პარიზში, 1997 წლის 13 მაისს.

3.

ჩემი 'აზროვნების აფორიაქების' განმარტებამდე, ამონაწერი პროგრამიდან, რომელიც გამოცემულ იქნა პარიზში, როგა 1989 წლის 9 ნოემბრიდან 30 იანვრამდე, პარიზის 'ყოყ პომპილუს ვენფრში', ნაჩვენები იქნა ახი ქართული კინოფილმი, რომელთაცან ერთერთი იყი სწორედ 'ელისო', რომლის შეხაბებ, სპეციალურ გამოცემაში - 'ქართული კინო' - ვკითხულობთ:

ELISSO (Eliso) de Nikolai Chengelais. 1928 (76 mn)
 avec Eira Andronikachvili, Alexandre Imedachvili, Kotka Karalachvili.
 1860. Les habitants du riche village tcherkesse de Verdi refusent de partir s'installer en Turquie même contraints par les Cosaques. Bernés, les villageois sont transplantés. Elisso, fille du doyen, met le feu au village, qui dès lors n'appartient plus à personne. Une superbe fresque historique.
 lundi 14 novembre / 14 h 30; dimanche 4 décembre / 20 h 30;
 lundi 2 janvier / 17 h 30; jeudi 19 janvier / 14 h 30.

4.

'ერთი იხვორიელი ხაუკეთესი ფრესკა' - ნათქვამია ამ შენიშვნაში 'ელისოს'

შესახებ, რომლის ხელუწყვი აღწერილია მოკლედ: '1860 წელი. ჩენეთის მკლარი სოფლის - ვერდის - მცხოვრებლები უარს ამჟობენ სამშობლოდან გაღასახლდნენ თურქეთში; მათ აიძულებდნენ კაზაკებში; სოფლის მოსახლეობა წინააღმდეგობას უწევს მუდის ხელისუფლებს გაღასახლდნენ თურქეთში. ელიზი, ქალიშვილი სოფლის მამასახლისისა, უკიდრებს ეგებებს სოფელს, რომ მასში ვერ ჩასახლდნენ კაზაკები.'

5.

აღნიშნული მოქმედება ხდება ვაჟიასა(ქრისტიანი) და ელისის(მამაშვილიანი) სიყვარულის ფონზე, რითაც ეს მოქმედება არა მარტო ღრმავდება, არამედ, მას ზეით, ჰუმანურ ხეიროში იჭრება, თუმცა ელისის მამა 'მედნიერ დახასრულს' აღკვეთს, და მოქმედების ვენფრამი ერთი ვარდაველიღი დღის ჩვილი მავვიკი ექვევა, რომლის საფრონთან ვაჟია იპარებს - ჩრება რა სამშობლოში. აქ უკვე მოქმედებაში ჰუმანიზმი და შექმნიარებლობა ძლიერდება - შორეულების პირისპირ, რომლის ღრის შორეუების წყარო დიდმწყობღელ-მოიწინსხვების იმპერიული ძალების წარმომადგენლებია(ვაშაკოა შრმა ჯარისკაცთა ხროვინ ხელმძღვანელობა), ხოლო - შორეუების პირისპირ - სიკეთლის, ჰუმანურობის წყარო თვით ვაჟია, ელისი და სოფელ ვერდის მოსახლეობა, თუმცა თვით ჩერნებშიცაა შორეუების შეხვედრები, თითო-ორიღა გამყიდველების სახით, რასაც დიდმწყობღელ-მოიწინსხვები ყოველ ერში თუ ეროვნებაში მოუღობენ და, ზოგჯერ, 'ჩინ-მენდლებითაც' და უუღიღაც ყიდულობენ, როგორც ამას აღვლილი აქვს 'ელიზიომც'.

6.

მავრამ 'ელიზის' ხილიად მარტო მის შინაარსობრივი ჰუმანურობით არ განიხსაზღვრება, რადგან სრულფასოვანი მხაფვრული ნაწარმოების შექმნისათვის უვილობლო შინაარს-უორმა-ვაითქმის სკილისხური ერთობლიობა, რომლის ღრის, ვახაგებია, შინაარსხაც ვაჩნია თავისი შინაარსობრივი ფორმა, ფორმას თავისი ფორმალური შინაარსი და ვამოთქმას თავისი ეთოლოგიური ფორმა, რითაც იკვრება მხაფვრული ნაწარმოების წრე, რომელიც 'ცოხხადი არსებათ' როგორც თვით ცხოვრება, რაც - თავის მხრივ - ამაღლებს, აღგზნებს, უფრო სრულყოფილ ხლის მის აღმქმელს, და ამით ჩვენს ცხოვრებას უფრო მეტი სრულყოფილებიასკენ მიუთითებს!..

7.

'ელიზის' შინაარსობრივი ხილიად, რაც ჩვენი დიდი მწერლის აღქმასწრე ყაზმეგის ანალოგიური ნაწარმოებიდან ვამომდინარეობს, მის აღკვეცაურ ურმაღურ ხილიადეაში ხაღვომლობს, რომლის ღრის ჩვენს წინაშე იმდება ჩერნეთის სოფლის - ვერდის - დიადი სიმაჟივე, რის გამოსახვის მხვათობა მხოლოდ ხელღვნების დიღმყავის ხვედრია; და ასეთია ნიკოლოშ შენგვლია: მისი აღმთანეში - კუთიღის თუ შორეუის მიგოქმედებია ისინი, - შირველყოღინა, აღმთანეშია, რომლებიც ვიღმური სახეობებშიაღვნიან დიღმყოფური

ვიღმური, 'მომრავ-სურათოვანი ენით', რაც - თავის მხრივ, თვითმყოფლია, ავფრინიღური და ამით ხელღვნების ერთგობი სახეა.

8.

და ვამოთქმა?.. მოთხი?.. მიუხედავად იმისა, რომ 'ელიზი' 1928 წელს შექმნა ნიკოლოშ შენგვლიამ, ის დღესაც, თოთქმის 70 წლის შემდეგ, - მისი შინაარსით, ფორმით, ვამოთქმიღვლებაც აქვსაღური; კიდევ მეფი: დეახაც, 1997 წელს, მონჭობმევიკური რუსეთი მეფის რუსეთისა და მიღმევიკურ რი რუსეთის გზას ადგია და გღობობს დიდმწყობღურნი, მოიწინსხური ბლიფიკის ვაფარებას ვავკახიის ერგონისა და ეროვნებების მიმართ, რომლის მავღლითები 'ველიკია ნელეღმიაამ' ყარაზღმი, აფხაზეთში, მიღ ქაროღმი და ჩერნეთში მოგვმა, რასაც ათი-ათასობით აღმთანეები შექმნია. და ამგვარ

ვაი-პოლიტიკას ავლიდალ აფარებენ ცხოვრებაში ღრმამკრობელ-მოვიინსფები, რადგან კავკასიის ერებმა და ეროვნებებში ავლიდალ პოლემბენ მონაკვების, ე.ი. ღრმამკრობელი-მოვიინსფების მომხრეებს, რაც, როგორც ჩანს, კავკასიის ერებისა და ეროვნებების ამგვარ შვილებს არ ეხმობ ან არ ხურთ გაიგონ.

ვიიომ ვაბაყონდა კავკასიის ერებმა და ეროვნებებში მოწერი შორიღებმა ღრმამკრობელ-მოვიინსფებისადმი?.. ჩემიშეთის მავალით გვიმყვივებ, რომ არა.

10.
რომალეი ანღამაა: როგო იუპიჭერი, ე.ი. მამადქერი რომელიმე ერს განწი-რავს, მის შვილებს აზროვნების უნარიანობას ჯუჯარკავსი. ასეუ მდგომარეობაში ხომ არ ვართ ჩვენ?.. დემრთმა დაგვიფაროს. და ამის მავალითა თვით 'ელისი', რომელიც ისე-და-ისევე უნდა ვნახოთ ჩვენ, კავკასიის ერებმა და ეროვნებებმა, კინოთეაფერებში, ფელეხელვაში თუ ხახღში ვიღვოს მქვეობით, რომ შიღის-ვა-შიღის შევიგნოთ, რომ ჩვენ არც ერთი უფხი მა-ღის ყურმოჩირი მონები არ ვართ, და, რომ ჩვენთვის თავის-უფლება ვარდილ ხიჭყვა ვი არა, ცხოვრებისეული მრწამსითა 'ჩვენი თავი ჩვენადვე გვაყუღ-ნებს!..'

11.

აი, წარსულია და აწმყოს ამგვარმა დამთხვევამ გამოიწვია ჩემი აზროვნე-რის აფორიაქება, როგა 1997 წლის 13 მაისს, უნეხვოში ისევე ვნახე ნიკო-ლოშ შენგვლიას კინოშეღერი 'ელისი'. მავარამ მას შეუთო კიღვე უნდა შეე-ჩერაშე ამ კინოფიღის ხიღიღელზე, რაც არაერთხელ ავღნიმნე ჩემს ნაწერებში:

12.

ეპიშოღი(სექქენცი) 'ელისიდან', როგა ახალგაზრდა ღელა გარღიღველებმა და ჩვიღ მავებს უფოლებს ეღისოს; ღფოღვიღთა გღვი, რომელსავ ხაღღვიარი დარ აქვს; აულ ვერღის ღეღნიღი მამახახღისის, ე.ი. ეღისოს მამის ხა-ხიწარკვეთიღებამ; ღეღნიღთა, გღახახღმელთა ეს ფრაველით ისევე ისფუაფურად არის ახახული, რომ იგი დამაბულღობის უმაღლეს წერჭვიღს აწწევს...და აქ არის ნიკოლოშ შენგვლიასიან 'გენიღლური მფრისი', როგა ამ ქრავიღმშს ეე-კვით განმუხჭავს და ამით 'ახახვანს', მხახვერღად მესხავრღობს ხღის.

13.

ამ ეპიშოღ-სექქენცის მე ვღარგებ უღიღამ შექსპირის 'მევე ღირის' უჯანახ-კნელ ხახიწარკვეთიღ მონოღოგთან, რომღის კულმინაციური წერჭვიღში მევე ღირი გეკვას დღწყებ, რომღითაც მას ხურსფრავიღმშის გეკვით გარღღახვა.

14.

და აწნიმნელ ეპიშოღ-სექქენცის ვღარგებ აგრეთვე ღულვიგ ფან ბეოზოვიის 'ახახიონახვანთან', როგა იგი ფრავიღმშის კულმინაციური წერჭვიღის გარღღა-ხვას, უჯანახკნელ ნაწიღში, თოქის "ვეკვითი მუსიკის" მეშვეობით გღიღობს, რაც ფრავიღმშს განხაბღრულ 'შემაროგებელ', განმუხჭვიტ და ამით აღამიანუ-რი ღირხეღის ამამადღებელ იერს აწიჭებს.

15.

ამღენად მომრავ-ხურათოგანი გავისახვა('ელისი'), მიმიკური თეაფრღული გამოსახვა('მევე ღირი') და მუსიკღული გამოსახვა('ახახიონახვა'), თავ-თავიანთი მხახვერული გამოსახვის მახაღებით, - უღრმეხი აღამიანური ფრავი-გიღმშის განწღის ხაშუღებამს გვაღღევს, და ამით 'კვამაღღებს', 'გვწმელს', 'აღამიანურ ღირხეღამს გვაჭებს', რომ ჰუმანურობა, რომელიც მეწმყანრებღო-რისახვ აქწევს თავისთავში, გაბაჭონღეს ჩვენში; და ახეთი განმომიღება გავა-რნიღ კინოლოშ შენგვლიასიან 'ელისიან', რაც მას, როგორც ავღნიმნეთ ქარ-თული ვინოთეღენიღის 'ფრითეაფურ ქვიძქარ' ხღის.

და "ელისი" თომ აი არის 1773 წლის 4 ივღისის(ამმღ-ს ვამოუკიღებ: ონის ვეკ-ღარავიის ვამოღბაღენის), ხაჯრამვეთის 1789 წლის 14 ივღისის ხაკავიღჩიი მრწამსის("თავისუღღება, თანახყოობა, მინიმა"), და "პირვეღღახვეღთა" - "ჩვენი თავი ჩვენადვე გვაყუღნებს" - თუ "შამ ხამეღ-აღღელთა" აწიღმველი შრღ-გრამის ღღღა-აწიღთა - "წიღვიღი კვიღვიღვიღთა ჩიღვიღი ღღღა-შიტი აჯანახიის ცხოღრღმისა; თავისუღღება მთელი უწიხა და თოთოღვიღის მონოკვიღისა", - ომღღმაჟ მინა დიღი 1918 წლის 26 მაისი, - ხახიწარკვეთიღი ვამოთავიღი..

16.

მავრამ 'ელისი' კიღვე უფრი მეჭია: მხიგღი მახხვამში, მე პირღათ არ მიწახვებს და არც მხმინა კინოთეღენიღის მხახვერული ნაწარმოები, რომელიც

ყოველი ჯურის დიდმკერდელ-მოვიწიხვერი ბოროტების გამომყვანებთან ახე მარცხვალ და დამაჯერებლად ახახვს. პირიქით, ისჯორიის ფურცლები, და ამით კინობელღენების ისჯორია, ხახვია 'ლილი ერების' 'ლილი დამკერდლებით', რომელთა ახახვიხახ დაპყრობილები, დამინებულნი მხილილ სჯავისხვეების რილხ ახრულღენ და მათი ხოვთა-ყღვევისახს კინობაყურღებღი იღინიან კიღვე, თუ რომელიღ 'გამირი' ორვიინაღურად მოვლავს ჰოვღენიურ მინახ. და კინობაყურღებღი, განახაკურღებღი ღღეს ჭღელახღევისა და ვიღღეახსღევის ემოქაში, 'ღაპნეღღები' მოხჩანან მოძრავი ხურაოღების ამღვეარ ზეაში, რადგან მარ-თღღე აღვიღი არ არის გმა გაიკვღილი მოძრავ ხურათთა ამღვეარ ჯურღღებღი. და ახეთ პირღღებღი რა შეუღღია 'ეღისიხ?..' ვითომ იღელიღ უნღა ღღეკარ-ღოთ?.. ეს ხომ კამიღღღეღიღა ბორიღღების პირიხპირი?..

17.

ღა-ბიღღს, ორი შენიღღენა: 'ეღისიხ' ის ხეღღენიღ-ეღიზოღი, რიღელიღ ახახახეს ვაყოხის შრღღღას ეენღღღის ხაღღეღიღი კვაღღეღიღან, ღღეღიღაღღის, შეიღღღმა, ხაღღმარინი ოხეაუღღიღი არ გააღიღიღეღა, მღკარა ამ ხურაოღღან გაინიხახღას მეღღღ ხეღღს უღღღის ღღღის რიღეღი, რომღღიღღე ჰურათოღღანი ეაღღ-ხახვა იღღენღღ ღღეღღღიღს ხრუღღიღ ხნეღა შინაარს, რადგ, ვახახეღღია, მის შექქმენღღს აზრათაღ არ მოუღღიღღა, რის შეღღეღია ის, რომ კინობაყურღებღეღმა ხიღღიღღ კი აფღეხეს ამ ფრავიკუღღ მომენღღეღი. აქ ღღღის რიღეღი ხეღღს უღღღის კინოღღიღღის რიღღღს, რომღღის აზრი ხუღ ხნეღა, ვიღღე ღღღის ხაღღეკვაო რიღღი. ღღღის ამ რიღღეღს ამოღღეღით, რიღღენის აზროთ, ისეღ ღღღეღღღღღღმა ამ ეღი-ბოღღს ის ღღღმა შინაარსი, რადგ მახსში ჩახახა მისმა შექქმენღღმა.

18.

კიღვე ერთი შენიღღენა: ქართული წარწერეღები უნღა ღღეღღღენღეს ამ შეხახნიღნეღ კინოღღიღღს, რადგან ქართული წარწერა შემოქმეღღეს არა მარჯო ქართული ენის მღ ოღღენეღღეღე თავისი ფორმიღა და მინაარსიღ; თავიღღ ქართული ენის არა-მღოღღეღეღღღღღღ, სწირღღ ქართული ანბანის ხურათოღღანი რაბიღი.

19.

ვიმღღღღენღეღ, ეს ორი აღღნიღღელი ნაკვი გამოსწორეღებულ იქნეღა, რადგან ივი ნიკოლოზ შენიღღეღიღას შემოქმეღღების შევაღღენეღი ნაწიღი შეუღღღღეღიღი იყოს.

კარღი ინახარიღეღ
 პარიღი, 1997 წლის 13 მაისი

ქალაქ გერნიკას დამოქმედების 60 წლისთავი

1937 წლის 26 აპრილს ჰოვღღღის გერმანიის "ღეღიღი კონღღღის" ხაპაერო მკღღღმა, რომელიღ ეხპანეთის ხამოქალაქო ომში ფრანკოს ფაშისჯერი არ-მიის მხარეღე იზღღღა, დამოღმა ზახკეთის ისჯორიღღი ქალაქი გერნიკა, რომელიღ არა მარჯო ხამინღღღ იქნა დანგრეული, არამეღ გაწყდა ქალაქის უამრავი მღსახღღეღა ქალღების, მოხუღღებისა და ზავშეღების ჩათღღით. ამღვეარად ქალაქი გერნიკა გახღა სიღბღღო ომის ზარბარისხული წარმოღღისა, რადგ თოქოს მეორე მსოღღღი ომის "რეპეღღიღია" იყო, რის შეღღეღღღ ეეროპისა და იაპონიის მიღღინიღანი ქალაქღების დანგრეღა მოყვა თვით აფღღერი ბიღღის გააოყენეღითაღ კი.

თვით ქალაქი გერნიკა კი გახღა ზარბარისხული ომის წარმოღების სიღბღღოღღ განახაკურღებღით იმიღღღმაღ, რომ პაბღო პიკახიღმ, თანამეღღიღეღე მხაჯეროღის გენიადღრღმა ხეღღღანმა, 1937 წელს შექქმნა ზუმღღერაზღული ჭოღღ-"გერნიკა" - ეხპანეთის პავიღღინიხათვის მსოღღღო გამოღენღანეღ, პარიღში, რის შეხახეღ ახეთი ნამღღიღი(თუ შეიხზღღი!) ნაკვეხიღ კი არხეღღღს: დათავაღღიღრა რა ეს გრანღღიღღული ჭოღღ, ერთმა გერმანეღღმა ნაღისღრღმა თუღეღე პაბღო პიკახის შეეკიოხეღა: "თქვენ შექქმენიღ ეს?", რაღღღღეღ პიკახის თუქვაღს: "არა, თქვენ შექქმენიღ ეს!"

და, ახღღა, 1997 წლის 26 აპრილს, ზახკეთის ხაღღმა, აღღნიღმა რა

ინგრიდი ქალაქის გერნიკას დაშობების 60 წლისთავი, - გერმანიის პრეზიდენტმა რომან შერვოგმა - მასხა ხაღის გაუგზავნა "მოგონების, ანკნა-გრძნობისა და გლოის წერილი", რომელიც გერმანიის ელჩმა ესპანეთში წაიკითხა ქალაქ გერნიკაში მისახლეობის თავყრილობაზე, რომელია შირის იყვნენ ავრეთუე აღამიანუმი, რომლებმაც, როგორც მავშვეშმა, განიცადენ ეს და-ბომბვა და გადარჩენა.

"მე მხურს წარხულის პირისპირ ღვღვე და ვალიარო გერმანელი მურინა-ვეშის დანამაუღებრივი მოქმედება... თქვენ კი, რომლებიც წარხულის ჭრილ-ბეშს თქვენში აშარებთ, გიწვლით ჩემს ხელს და გრთხოვთ შავიეშას, შერიგე-შას."

გერმანიის პრეზიდენტის რომან შერვოგის განცხადება ყოველ გადარჩე-ნიღს გერმანულ, ესპანურ და მასკურ(ეუხკერა) ენეშვე. გერნიკას შერგო-მისჭრმა - ეღურარო ვადეხომ - , რომელიც მასკეთის ნაციონალურ შარჭიის წევრია, განავხნადა, რომ გერმანელები მოვიღენ, რომ შერიგეშის ხელი ჩვენ-თვის გაშოქწოდებიათ: "ჩვენ ვართმეუთ ხელს მშვიღობიანობისა და ხლიღარო-შის ყეხვიო".

Guernica-Bild von Pablo Picasso, 1937

შაქვეში, შაქვეში, მხიღღ შაქვეში

რუხეთ-ბეღორუხიის კავშირი

რუხეთმა და ბეღორუხიამ, 1997 წლის 2 აპრიღს, ღღღ ხელშეკრუღება, რომღის ძალით შექმნეს რუხეთისა და ბეღორუხიის კავშირი, რაც გუღღსხმობს პოღიღკურ, ეკონომიკრსა და სამხელერი კავშირს, თუმცა ორივე მხარე ინარჩუნეღს ხუვერენული სახელმწიღოს სჭაჭუხს. ეს ხელშეკრუღება, რომელიც ცხრა მუხღისაგან შესღგება, ჯერჯერობით არ ოღვღღსწინეღს საერთო ფუღის შემოღღ-შასა და ჭვარჭვრიულ გაერთიანეღმას, მაგრამ რუხეთს უღღღება აქვს თავისი ჯარეში განაღვავოს ბეღორუხიის ჭვრიღგორიამე, რაც ნიშნეაჰ იმას, რომ რუხეთის ჯარეში უკვე ღაყენებულ იქნება ბეღორუხეთ-პოღინეთის საბღღვართან, რაც - თავის მხრივ - ჩაფქრებშას იწვევს პოღინეთში, რომელსაც, როგორც ცნობიღია, ნაჭღოს ხრულუფღღიანი წევრი ხურს გახღღს. ამგვარად, კოფიღ სამჭოთა კავშირის 15 მოკავშირე რუხეშუბღიკეშიღღან, სამი - ღიჭვა, ღაჭვიია, ესწინეთი რეღება დამოუკიღებელი და ხუვერენული სახელმწიღო; თორმეფი ყოფიღ მოკავშირე რუხეშუბღიკე გაერთიანეულია - ნეშხით თუ უნეშღიოთ - "ღამოუკიღებელ სახელმწიღოთა . თანამეღგობრბაში"; და ახღა რუხეთმა და ბეღორუხიამ შექმნეს "კავშირი, რომელიც ოღვღღსწინეღს ამ ორი სახელმწიღოს პოღიღკურ, ეკონომიკურ და სამხელერი კავშირს.

უკეთებს რა კომენჭარს რუხეთისა და ბეღორუხიის პრეზიდენტეშის - შორის ეღღინისა და აღექსანღრე ღუკაშენკოს მიერ ხელმწიღრიღ ხელშეკრუღე-შას, გერმანიის ღღღ გამეთი "მიულღოჩე-ღაიჭუნეგი", სხვათა შორის, წერს: "სახღი კავშირის ხელშეკრუღება უფღღებას აძღღვს რუხეთს თავისი ჯარეში განაღვავოს მღღინარე ბეგე, პოღინეთის საბღღრის გახწერიკ...

ამგვარად ბელორუსიშ უკვე უარი თქვა ხა-
გარეო და უშიშროების სუვერენობაზე, როგორც წინა რუსეთის ნელმასადაზე
დამოკიდებულ კავკასიის რესპუბლიკებმა - სომხეთმა და საქართველომ, რომლებ-
მაც რუსეთის ჯარებ ყველა მნიშვნელოვან ადგილებს რიჩავი ხელში აქვს თვით
აუბრუნებების ჩაღვლით.

აფ3-ღ3ა-ან სააგენციები:3.4.1997 წ.

რუსეთი იარაღს აწვდის სომხებს

ღე-3ე-ან სააგენციოს ცნობით, რუსეთის ღუმას ღე3უჭაჭმა - ღე3 როზინმა -
განაიხადა, რომ რუსეთმა ბევრი იარაღი მიარაღა სომხებს არადგაღურად.
მისი ხოჭყით, სომხეთმა მიიღო რუსეთიდან, ხუღ ცოჭა, ერთი მიღიარო ღღლა-
რის ღირებულებების შეიარაღება.

ღე-3ე-ა:3.4.1997 წ.

შამიღ ბახავეი ჩიგნეთის მოავრობის
თავჯღომარის მოადგილე

ღე-3ე-ან სააგენციოს ცნობით(3.4.97 წ.), შამიღ ბახავეი, რომელმაც თავი
გამოიჩინა ქართულთა გაყღვით სოხუმის რეგიონში და რამღენიმე ანობით
ადამიანის გაყღვით ბუღღიოვკაში, - ჩიგნეთის პრემიღენჭმა ახღან მათა-
ღვმა დანიშნა მოავრობის მოადგილე და იგი ამ უუნქეიას შეახრულებს
პრემიღენჭის შვებუღების ღრის.

ღე-3ე-ა:3.4.1997 წ.

"უმიღისხი იწერენიღემღის" ცნობა

საეროაშორისო ორგანიზაციის "ემიღისხი იწერენიღემღის" ცნობით, რუსეთში
3აჭიღართა ცემა-წვადღებას იხევე აქვს ადგილი, როგორც ეს იყო კა-გე-3ებს
ღრის. უშიშროების საპსახურებში, ამ ცნობის თანახმად, განსაკუთრებულ ხიმი-
კარეს იჩენენ უღნიკური უმგირეხობათა წიღაღმღეგ და კავკასიის სხვა ერე-
ზისა და ეროვეღემების შვიღების მიმართ; და თუ ამ ღრს ადგილი აქვს მკვეღ-
ღმბეხავ ვი, უშიშროების ორგანიოები ამას აწერენ მუჭაკებებს თითქმის თვით
დაპაღიმრებღებს მორის.

ანობიოჭულ-პრესის სააგენციო -
3.4.1997 წ.

იჭარ-ჭახსის ცნობა

იჭარ-ჭახსის ცნობით, რუსეთის ღუმამ, ხმეღის უმრავღესობით, აღადგინა
საბჭოთა კავშირის სახელმწიღო აღამი ჩიჭუღითა დანამგაღით, ღერბი და
პიმიღი. მაგრამ კომუნისტებმა და ნაფიონაღისჭებმა ვერ შეხბღეს ღუმას ხმე-
ღის საბი-მუთხბღეს თავმოყრა, რომ საბჭოთა კავშირის სახელმწიღო სიმბოღი-
ღები გახღეს რუსეთის ფედერაციის სამხელმწიღო სიმბოღოებად.

იჭარ-ჭახსი - 3.4.1997 წ.

"ევროპის კავშირი" აფრთხიღებს რუსეთს

ანობიოჭულ-პრესის სააგენციოს ცნობით(4.4.97 წ.), რუსეთსა და ბეღორუ-
სიას შორის "კავშირის ხელმეკრუღების" დაღმასთან დაკავშირებით, "ევროპის
კავშირი" აფრთხიღებს რუსეთს ნეგაჭურო შეღეგებიხავან, რუსეთსა და ევრო-
პის კავშირს შორის კოოპერაციის ნელმეკრუღების დაღმასთან დაკავშირებით.
ევროპის კავშირის სპიკერმა - ციერი დამანმა განახხადა, რომ ევროპის
კავშირსა და რუსეთს შორის მოხალღღერი კოოპერაციის ხელმეკრუღება ვერ
გავრეღღება ბეღორუსიაზე ან მის შემგვეღელ სახელმწიღოებე.

აპ-4.4.1997 წ.

ეხება რა "ემინისცი ინტერნეიშნლის" ცნობებს ჭანჭავაძე-წამებლის შესახებ რუსეთის საპატიმროებში, პოლიური გაშეთი "ყიციე" (5.4.97 წ.), ხხვააა შორის, წერს:

"თუ რუსეთის საპატიმროები ჯოჯობის მოგვაგონებს, ეს არის მეშვედრეო-პოტი ჯოჯობეთი. პოლიციისა და სახჯელის მოხლის თანამშრომლების დიდი ნაწილი გაწრთენილია ყოფილი საბჭოთა კავშირის შესაბამისი ორგანიზების მიერ; და განაკვირია არ არის, რომ ეს პროფესიონალი რუსეთში ისე მოქმედებენ, როგორც მათ ანწავლებს... ეს არის პრობლემა, რომელიც მარცხ სა-პატიმროებით არ განისაზღვრება: ეს არის პრობლემა იმ ადამიანებისა, რომელთა შეგება ცოცხალიყარბში გამოიჯედა და ახლაც ყოფილი სისხვემის ნორმებით მოქმედებენ".

"ყიციე"-5.4.1997 წ.

ამშ-ს გენერალი ჯონ შალიკაშვილი
გალის პენსიაზე

ამერიკის შეერთებული შტატების გენერალური შტაბის უფროსი გენერალი ჯონ შალიკაშვილი, რომელსაც 60 წელი უსწრდება 1997 წლის სექტემბერში, გალის პენსიაზე.

გენერალი ჯონ შალიკაშვილი, რომელიც მამით ქართველი და დღითი პოლონელია, 1993 წლამდე იყო ნაცოს მთავარსარდალი; შემდეგ იგი გახდა ამერიკის შეერთებული შტატების გენერალური შტაბის უფროსი და შეეკადა ცნობილი გენერალი კოლინ პაუელი.

ღე-შე-ა - 31.1.1997 წ.

US-Generalstabschef geht in de Ruhestand

Washington (dpa) US-Generalstabschef John Shalikashvili (60) geht im September in den Ruhestand. Der gebürtige Pole habe dies Verteidigungsminister William Cohen mitgeteilt, berichtete das Pentagon in Washington. Shalikashvili beendet im Herbst seine zweite zweijährige Amtszeit als Generalstabschef. Zwar ist es theoretisch nicht ausgeschlossen, daß der höchste Offizier weitere zwei Jahre tätig ist, doch ist dies in der Praxis nicht üblich. Der Vier-Sterne-General war NATO-Oberbefehlshaber Europa, bevor er im Herbst 1993 Nachfolger Colin Powells als Generalstabschef wurde.

JOHN SHALIKASHVILI Spiegel/SV

ლამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობის
სამიტი

1997 წლის მარცხის შემ-ახ. მოსკოვში შესდგა ლამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობის წევრ-ქვეების შეთარების სამიტი. ამ თათბირზე, მართალია, ეჭვი გამოითქვა, რომ ეს თანამეგობრობა, არსებული ფორმით, ცხოვრებისუნა-რიანშია, თუმცა მინაწილემა მაინც აღიარეს, რომ ამ თანამეგობრობის შე-მარჩუნება მაინც საჭიროა.

თანამეგობრობის წევრი-სახელმწიფოები შეთანხმდნენ 2005 წლამდე მიადწონ კონსტიტუციონალურ ინტეგრაციას საერთო საბაჟო, საფინანსო და აგრეთვე სამხედრო კავშირის შექმნით. ბირის ელგინი უკვე მეოთხჯერ არჩეულ იქნა თანამეგობრობის თავჯდომარედ.

ფაგ-29.3.1997 წ.

კლინგონ-ელგინის შეხვედრა ჰელსინკში

ამერიკის პრეზიდენტი და რუსეთის პრეზიდენტი შეხვედრა ერთმანეთს ვინეთის დელაქადაქ ჰელსინკში. მართალია, კლინგონი და ელგინი ვერ შეთანხმდნენ ნაცოში ყოფილი "ვარშავის პაქტის" რევრქვეყნების მიღების საკითხში, მაგრამ რუსეთს ხუროს პარტნიორობა დახვედრის ქვეყნებთან, რომ რუსეთი აღიარებულ იქნას სრულფასოვან ეროვნულ ქვეყნად. ელგინმა იმის შესაძლებლობაზე კი არ გააზრობა, რომ რუსეთი გახდეს ევროპის კავშირის წევრი.

შგ-24.3.1997 წ.

ინვილენტი საქართველოს უფლებამოსილების რეგირში

ღე-3ე-ას ხააგენციხს გნობით, რუსეთის ხააბმღვრო ნაგვა დააკავა თურქეთის სათეგვაო ნავი საქართველოს უფლებამოსილების რეგირში მავ ჰღვაზე, რომლის ღროს რუსეთის ნავი გახბნა ეგეხელი, რომელხაგ ემხხვერპლა ეროთ თურქი მეთეგვე. ართეონის პროვიგინის გუმბრნაგლორის გნობით 23 თურქი მეთეგვე ჰყველ იქნა აყვანილი.

ღე-3ე-ა:14.3.1997 წ.

"რუსული ხაწამღავი"

ღე-3ე-ას ხააგენციხს იურყევა(13.3.1997 წ.), რომ დახვედრთი გაპოიქვა რუსეთის ხაიღუმლო ხამხახური ლგიგერი, რომელმავ ჩამოიგვანა დააკველთი სრულიად ახალი ხაწამღავი ნივთიერება. თუ აღამიანი შეიხუნთქავს ამ პოქვევა ამ ხაწამღავი ნივთიერების არეში მამინევე ვვლემავ; ღა თოთი გაპი ივე სწრაგად ქრება, რომ აქის ღადგენა უკვე შეუძლებელია. ეს გაპი, ამ ლვირია ვიობით, გამოყენებულ იქნა ჩეჩნეთში, რის ჰელეგად "უგნაურ მკველიბინს" პვიბღა აღგიღი, რომელთა გამოკვეღვა შეუძლებელი გახღა.

გაპეოთ "ვაშინგვონ ზოხცი" წერღა მის 17 თებერღლის(1997 წ.) ნიბერნი, რომ რუსეთი ამმადღებს ქიმიურის იარღღების ახად-ახად ხახეღებს, რიგორიგავა, მაგალითად, ნერვეების წინაღღმღვე მიმართული ხაწამღავი "ა-232-ი", რავ იბღუ-ხგრიული ღა ხახოღღო-ხამღურნეო ქიმიური ნივთიერემიღან მიბადღევა.

შგ-13.3.1997 წ.

მახხაღღვი ჩეჩნეთის-იშქერიას პრევიღენცი

1997 წლის 27 იანვარს ჩეჩნეთში, ე.ი.იშქერიაში ჩაგარღა ხაპრეპიღენცი არჩვენები, რომელღიგ ხმების 64,8 პროგენცი მისგეხ ამომჩევეღებმა მიმიერი პოღიგვიკიხს -ახადნ მახხაღღვს. ამ არჩვენებს ესწრეპოღენ ევროპაში უში-შროღიხა ღა თანამმროღღობის ორგანიზაციის წარმომაღვეღებში, რომღებხაგ დაღახგურეგს, რომ არჩვენები კანონის შესაბამიხად ჩაგარღა.

შგ-1.-2.2.1997 წ.

გაეროს მეთვალყურეთა კომისიის მოღვაწეობის ვაღა გავარღღელღა საქართველოში

რიგერიის ხააგენციხს იყყობინებოღა ნიუ-იორკიღან 1997 წლის 31 იანვარს,

რომ გავრის შემადგენელი კომისიის მოღვაწეობის ვადა საქართველოში გავრძე-
ლებულ იქნა ექვხი თვით. ვადა, მიღწეულ იქნას შეთანხმება საქართველოსა და
აფხაზეთს შორის, მიუხედავად იმისა, რომ შედეგად ვერ მოხდა სამა-
თხასამდე ქართული ლეგიონების აღმარება აფხაზეთსა და შიდა ქართლში.

რიგვერი-1.-2.2.1997 წ.

"ღამყინლი" ცხვარი

როგორც უფრო დაამყინიან ხომღე ღელა-ზეზე და ახე იქმნება ხის, განხა-
კუთრებით, ხეხილის "გამრავლება", ახელი წესით ინგლისელმა მეცნიერებმა
"შექმნეს" ცხვარი, რომელსაც "ლოლი" უწოდებენ, არასქესიანი გამრავლების
გზით.

პროფანის რისიკის ინსტიტუტში, ქალაქ ედინბურგში, შოტლანდიაში,
მეცნიერებმა ცხვრის ჰემობინ გამოყვეს "შოპომავლითი ინფორმაცია", რო-
მელიც დაამყინეს მეორე ცხვრის "კვერცხის უჯრედში",
და ახე ღამდა "ლოლი", რომელსაც "მამა-ცხვარი", ჩვეულებრივი გავებით,
არ ჰყავს. ამ ექსპერიმენტმა გამოიჩინა საერთაშორისო გამომძიხილი, რადგან
შეიძლება, რომ ამ გზით შესაძლებელია ყოველი ადამიანის ზუსტი "ახლის",
"კოპის" შექმნა არასექსუალური გზით.

შე-25.2.1997 წ.

"თურქული რახიზმი"

თურქეთის გამოთი "რადიკალ" კრიტიკულად იხილავს უცხოეთში, ევროპაში
მცხოვრები თურქებისა და თვით თურქეთის მდგომარეობას, და, სხვათა შორის,
წერს:

"ღიხ, ევროპაში ღაიწყო თურქების მიმართ მიმართული სამინელი რახიზმი.
მაგრამ რახიზმი რწინგ, რომ თურქები, რომლებიც ევროპაში ცხოვრობენ, მო-
ცემული ქვეყნის ენას არ ხწავლობენ და ინფეგრაციაზე უარს ამბობენ?
რახიზმი არ არის იხიგ, ურგმ თურქეთში ეკლესიები ხაქონლის ზაგებადაა გა-
მოყენებული, მაგრამ იმ ქვეყნებში, ხალავ იხიდი მუშაობენ, მეჩეთებს აგე-
ბენ? რა გრძობებს იწვევს ქრისტიანულ ქვეყნებში, როგა რელიგიისა და ღირ-
სებისათვის მკვლელობებს რადიან? .... ჩვენ უღანაშაულ ვარ იმაში,
რომ გერმანელები და ფრანგები ღლეს ჩვენ ყურადღებას არ გვაქვევენ მათ
ქვეყნებში? გავუწიო ჩვენ ანგარიში სიძებება და პერძებს, რომლებიც თურ-
ქეთში ცხოვრობენ?"

შე-7.4.1997 წ.

"7 ღღე4, 15-17.4.1997 წ.

ჩემოვება
დემონსტრაციული
დატოვა
დრეზი

ინფორმაცია ახი
დემონსტრაციული
დატოვა
დრეზი

ჩიბირში
დაბრუნების
მოუფიქრებს
ლტოლვილებს

ჩიბირში
დაბრუნების
მოუფიქრებს
ლტოლვილებს

26 მისი საქართველოს დამოუკ-
იდლობის დღეს, თბილისში,
რესტორნის მოედანზე სანეიმოდ გა-
ცხნა ღდი მეფის, დავით IV აღმა-
შენებლის ქეღა.
"ს.ს. 27.5.97

"ალი", 16-17.1.1997 წ.

ფუნაზეთში 150000
მაცხოვრებელი

ფუნაზეთში
მაცხოვრებელი

ეკონომიკური ყოფა-ცხოვრება

აზრი ხწორი და შრომა მედგარი
ბედნიერების მიხაპოვებლად
ერთი სახხარი მხოლოდ ეგ არი.

ვაყა-ფშაველა

"მ ი წ ი ს ა თ ვ ი ს ე ბ ა"

"იხვე საქართველოში" - ამ "აღვარიულ ღიურში", რომელიც 1996 წელს შექმნა სამშობლოში ნახევარი საუკუნის შემდეგ მოგზაურობისას, და გამოიღო მფრთხილო, ჩვენის აზრით, მოიპოვემა ვააზრებანი, რომელიც, ვფიქრობთ, ვართო პუბლიკაციის ღირსია. ამჯერად ვაქვეყნებთ ერთ ნაწი-ყვეფს - "მიწის ათვისება":

160.

"მიწის ათვისება" ვაშბობ!.. რა ნიშნავს ეს?... ურუშპურის, მამარეშის მავალიოთი რომ ღავკმავოფილდეთ, ეს ნიშნავს იმას, რომ გვაქვს სახიშირდ - სიძინის გარეშე; გვაქვს ხაწნახელი - ყრკანის გარეშე; გვაქვს ჰერგბი - ღვინის გარეშე; გვაქვს ვენახი - ყრმნის გარეშე; გვაქვს ღლი ვიო - შინაური ფრინველების გარეშე; არ გვაყავს არც შინაური ხაქინელი; არ გვაქვს არც შისფანი; ესე-იგი, ყველაფერი, რაც მიწის ათვისების შედეგია; სხვა სიყვებით, მამაწეშის მიწა-წყალი კუმუბოურშე ფაქტურად, რომ იყყვიან ღოდ-შე, - "ღაფხბულია", ე.ი. არ არხბობს; და "გამიფოფხბლდება" ხოლმე შაშინ, რე-ნებენ როგორც "უკუ-ენღის" = კვირის-ბოლო-ღახახვეწებულ ადგილად; და ყველა-ფერი ეს უყყობა ჩვენს ადგილ-მამულს, განსაკუთრებით ახლა, როცა ჩვენ აქ ვართ, ხექვემბერში, რთველის თვეში. ამიფომ იყო, რომ - როცა ჩემი მძისმვილი - შაური, მის მეუღლე ნანახიხანს ურთად იყო სფუშად მიუნხენში; 1989 წელს, ვუხხარი, რომ მამაჩემის ადგილ-მამული მიხეცს ვინემეს საფხოვერ-შად, რომ ისევე გავრმედებს ზაზა-მამარეშ-მშის მეშკვირდოშიოთი "მიწის ათვისება", რამდღავ მან სახეიკო უარი მიოხრა; ლუმევა ფაქტურად არხფერი არ შეფვადა. როგორც ჩანს, საქართველოში ღღეს მივიწყებული ან მიძინებუ-ლია ქარაული "მიწის ათვისების" ფრადიგია, რის ერთერთი შედეგია ისიც, რომ საქართველოს მიწა-წყალს სხვა ერის შვილები იოვისებენ.

ვაყყენებთ კოხხახ: ვიოთმ ქარაულია საუკუნოვანი ფრადიგია "მიწის ათვი-ხეშისა" - თანღათან-ზითი ქრება და ადგილ-მამულს, მიწის უშუალი ღამუშავე-შახ "აღარ ვვარღვლოთმ?".. ეს ხომ სამშობლო - საქართველოს თანღათანობითი და-კარგავს უღრისხ?... და ხწორედ ეს არ ხური ყოველი ხურის ღიღამყრიბულ-მოვი-ნისფფს საქართველი, რაც არ უნდა ღაქღეს, აქვიონ მხოლოდ გეოგრაფიულ მწე-ზად?...

მაგრამ ამ მოვღენახ აქვს მეორე მხარეც: 1963 წელს მამარეში მწერლა კუმუბოურიღან მიუნხენში, რომ წელს ორანი(200) ჩაფი ღვინო მივიწიეო, ე.ი. ორახხერი 16-ი ღიფრა ღვინო, სამ ფრინაშე მეფი, რაც ღლი ქრეშაა კუმუბო-რის შირობუშში. და ღღეს? - 1996 წელს? - მამარეში უკვე აღარ არის; არც ჩემი მშაა ვოფხადი; ჩემი მძისმვილი - შაური, ხანამ ვოფხადი იყო, მხოლოდ სფუშად აღიღდა კუმუბოურშე, როგორც მან თქვა, და ადგილ-მამულს ჩემი მი-მამული უღვიდა, შეხამდღღობის ფარგლებში. ჩემი მძის შვილიშვილიც - მი-შკიო - ამ გზას აღვიდა, რის შედეგია ის, რომ ჩვენი აწ იხყოიული ხაწნახე-ლი "გადამრუნებული", ე.ი. "შენახულია", რადგან, როგორც ჩანს, ღვინოს და-ყენება ჩვენს ადგილ-მამულში უკვე იხყოიარას ჩაშარდა. და, - რაც არანახებულ მნიშვნელოვანია, - ეს ღლი შარადია არა მარფი ჩვენი ოჯახიხათვის, არამედ საქართველოსათვისაც, რადგან საბით ფრინო ავღღება საქართველოს მეღვი-ნეობას!.. და რამდენია ახეთი ოჯახები საქართველოში?... ვიოთმ "მიწის ათვი-ხება", ხოლღემი ცხოვრება და მოღვენება "მიღენული" აღარ არის?... ეს გვა ხომ უფხვრულიხავენ მივიმაროგმა?..

161.

სამშობლოს, კრახს, ღღდა-მიწახს, რაც ხინინიშემა, ესაქარეშა ყოველიოთი ადვიხება ვაშაინის, გვა-რის, ვიწის, ურისაგან, რომ იგი ღარჩეს მარადიული

სამშობლო, კერა, დელა-მონა. ამდენად, ჩვენი სამშობლო-სამართლებრივ ბაზაზე ხელდასრული, როგორცაა კურსში მიხედვით, რომელიც ყოველდღობად ახალი რეჟიმის გამოკვეთა და აღმოცენების, იხივებოდა სახელმწიფოს დროს კერა, კერა-სამართლებრივად, სივითადაც და კუდასრულად, ჩვენ - ლეონ მხარავ - დიდი რაოდენობით არსებობდა ხელდასრული და ახალი რეჟიმის გამოკვეთა, ლეონად ამხელადაც უნდა იყოს, არის და დამატება კერა, ლეონ-ად მინა, რომლის ახლებების გარეშე ყველაფერი არსებობდა. და ამაზე ჩვენ, ქართველებმა უნდა დავხედოქვართ ახვე და ახლებად, ჩვენს ჩვენი კერას, ლეონ-მინის ახლებსადაც ხელს გვიძლი, იხივითაც კი, ყოველი რეჟიმის დიდ რაოდენობით მიხედვით და მთლიანადვე არსებობდა, თუ შევედრებოქვართ ჩვენს განაგრძობს, კუდასრული, ამოცნობ, სახელმწიფო-სამართლებრივად უნდა იყოს, უნდა იყოს, რომლის განაგრძობს სამართლებრივად უნდა იყოს, უნდა იყოს, განაგრძობს განაგრძობს ხელდასრული და იქმნებიან განაგრძობს და ახლებად უნდა იყოს, უნდა იყოს, განაგრძობს სამართლებრივად, რომელიც - ეხებოდა განაგრძობს, ახლებად უნდა იქმნებოდეს (ხელდასრული) რეჟიმ (კუდასრული), და არა მხოლოდ მიხედვით. და ამგვარი, ამგვარად დასრულებს, დიდი რაოდენობით უნდა იყოს, და განაგრძობს ჩვენ 1918-1920-ელებში, რომლებსაც კუდასრული უნდა იყოს, განაგრძობს სამართლებრივად, მთლიანად, შევედრებოქვართ განაგრძობს, კუდასრული უნდა იყოს, კი. ყოველი ხელდასრული და ლეონ და ახლებად აღინიშნებდა, რომ იხვე ეხებოდეს განაგრძობს, დიდი რაოდენობით ხელი მიხედვით.

კარდი ინსახრები
კუდასრული-მიხედვით-პარტი-მიხედვით
1996 წლის ხელდასრული-ქვეყნები

ავტომობილის პროდუქცია მსოფლიოში

ყველაზე დიდი ავტომობილის პროდუქცია ამერიკის შეერთებული შტატებში, რომელიც საერთაშორისო ბაზარზე ერთ მილიონამდე ავტომობილს წარმოადგენს და განაგრძობს კი იყოლება თვით ამერიკის ბაზარზე. აი, ავტომობილის წარმოების ათი დიდი ქვეყანა მსოფლიოში:

1. აშშ.....	1996 წელი.....	11.800.000	ავტომობი- ლო.
2. იაპონია.....	"	10.360.000	" ; დი.
3. გერმანია.....	"	4.840.000	" ;
4. საფრანგეთი.....	"	3.590.000	" ;
5. სამხრეთი კორეა.....	"	2.810.000	" ;
6. ესპანეთი.....	"	2.490.000	" ;
7. კანადა.....	"	2.400.000	" ;
8. აღმოსავლეთი ევროპა.....	"	1.950.000	" ;
9. დიდი ბრიტანეთი.....	"	1.920.000	" ;
10. შრილანდა.....	"	1.810.000	ავტომობი- ლო.

20-21-1997-წ.

Die Autobauer der Welt

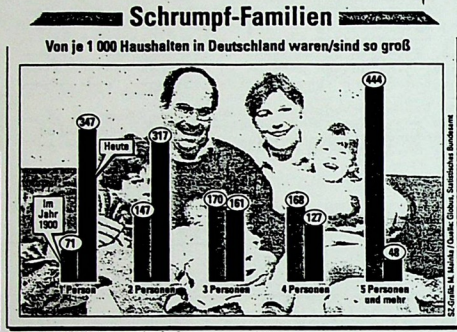
Automobilproduktion 1996 in Millionen

Country	Production (Millions)
USA	11.800
Japan	10.360
Deutschland	4.840
Frankreich	3.590
Südkorea	2.810
Spanien	2.490
Kanada	2.400
Osteuropa	1.950
Großbritannien	1.920
Braesilien	1.810
Italien	1.810
China	1.950
Mexiko	1.950
Indien	1.810
Schweden	1.810

ოჯახების მდგომარეობა გერმანიაში

ოჯახების მდგომარეობა მხოვლის ინტენსიური ქვეყნებში, თავისი ხარისხით ხაზგასმულია შეიცვალა უკანასკნელი ახი წლის განმავლობაში, რაც საქარევე-
ლობად უბნა, თუმცა საქარეველი მიწინავე ინტენსიური ქვეყნად არ შეიძლება
ჩათვალოს.

გერმანიაში, მავალით, ყოველ ათასი ოჯახიდან, 1900 წელს, იყო -
71 ერთხლიანი - ჩვენი ხალხის მიწურულში კი 347-ი ერთხლიანი ოჯახი;
147 ოჯახიანი ოჯახი (1900 წ.) - 317 ოჯახიანი ოჯახი 1996 წელს;
170 სამხლიანი ოჯახი - 161 სამხლიანი
168 ომხლიანი ოჯახი - 127 ომხლიანი " " ;
444 ომხლიანი ოჯახი 1900 წ. - 48 ხელი და მეფ-ხლიანი ოჯახი 1996 წელს.

მვ-26.6.1996 წ.

და რა მდგომარეობაა საქარეველი ამ მხრივ?...

მხოვლი ქვეყნების ეკონომიკური ხიძლიერე
1996 წელში

- მხოვლი ეკონომიკური თანამშრომლობის ორგანიზაცია - ოველ - ყოველწლიურად აქვეყნებს მხოვლის სახელმწიფოების ეკონომიკური ხიძლიერის ღონის სჯადის-
ფიკურ ცნობებს, რაც გამონავარიძებულია ყოველი ქვეყნის ფულის მსყიდველი-
ზილი უნარინობის დაღვენისა და, ამღენად, მსყიდველობილი უნარინობის
შეღარბილი. ყოველი ქვეყნის, ცაღვეულ. მოქალაქეებე საშუალო გამონავარიძე-
ბა ხღება ამერიკული ღღღარის ბაზაზე, რაც იღვევა ახელი ხურათს:
1. ლუქსენბურგის ბრუცო-ხიღიღღერი შრიღღღღეღი თითღღღეღ ხღღღეღ უღღღეღ
1996 წელში..... **32 210 ღღღარს;**
  2. ამერიკის შვერთღღღეღ მჯადჯღღღი..... 27 360 ღღღარს;
  3. შვეიცარიაში..... 25 070 ღღღარს;
  4. ნორვეგიაში..... 24 180 ღღღარს;
  5. იაპონიაში..... 22 920 ღღღარს;
  6. ღღღარსში..... 22 270 ღღღარს;
  7. კანაღღღაში..... 21 520 ღღღარს;
  8. ბელღღღაში..... 21 450 ღღღარს;
  9. ავსტრიაში..... 21 370 ღღღარს;
  10. გერმანიაში..... 21 080 ღღღარს;
  11. შოღღღღღღაში..... 20 620 ღღღარს;
  12. ხაღღღარსჯღღღეღში..... 20 510 ღღღარს;
  13. იფღღღღაში..... 19 990 ღღღარს;
  14. შვეგღღღაში..... 19 240 ღღღარს;
  15. ირღღღღღღაში..... 18 7.0 ღღღარს;

16. ფინეთში.....	18 520	ლოლარს;
17. პრივანეთში.....	18 490	ლოლარს;
18. ეხვანეთში.....	14 790	ლოლარს;
19. პორტუგალიაში.....	13 020	ლოლარს;
20. საბერძნეთში.....	12 650	ლოლარს;
21. ოურქეთში, შვედეთი-ნიგოლიური პრილუქცია, თითოეულ ხულზე, უღრღიდა	<u>6 130</u>	<u>ფლოზანს.</u>

22. საქართველოში საერთო შიდა პროდუქტის მოცულობა ერთ ხულ მოხაზულზე, 1996 წელს, დაახლოებით შეადგინა..... 660 ლლარი.
(ქვახიხის ევროპულ ექსპერტთა სამსახურის გნობა).

საქართველო 1997 წლის 9 აპრილი (1996 წლის მარტი)

საქართველოს ვალუტის ოფიციალური კურსი

საქართველოს შიდა პროდუქტი

1997 წლის 9 აპრილიდან

ავსტრიული ფლოზანი	1,2960	10 ბელგიური ფლოზანი	0,3745
ბრიტანული სტერლინგი	2,1285	დანიური კრონი	0,2027
გერმანული მარკა	0,7730	ნორვეგიული კრონი	0,1902
იაპონური იენი	1,5034	ფინური მარკა	0,2582
ფრანკული ფლოზანი	0,2297	შვედური კრონი	0,1690
10 იალიონური იენი	0,1053	10 ესპანური პესეტა	0,0914
1000 იტალიური ლირა	0,7792	100 ბერძნული დრაკმა	0,4880
შვეიცარიული ფლოზანი	0,8977	1000 რუბლი	0,2150
პოლონური ზლოტი	0,6870	10 უკრაინული კარივანა	6,6032
10000 თურქული ლირა	0,1017	10 ყაზახური ტენგი	0,1657
ავსტრიული შილინგი	0,1098	10000 ბელარუსული მანეთი	0,3489

საშუალო	ვაშლის	გავსის	კონსო	ლარსი
თბილისი: შიდა პროდუქტი	1 US \$	1 LDM	1000 R.	
14 სან. სან. სან.	შესული	გაყიდვით	შესული	გაყიდვით
ბალონი	1,2920	1,2950	0,7730	0,2160

ქვემოთაა აღწერილია საქართველოში უცხოური ვალუტის კურსები

დაახლოებით	ფაქტი	დაახლოებით	ფაქტი
1 კურსი	დაახლოებით 93	42	26
ბენზინი	76	39	27

თებერვალში ცნობილია გიდეშ უმცროსი ბიზნისი

თებერვალში ცნობილია გიდეშ უმცროსი ბიზნისი. საქართველოს შიდა პროდუქტი 1996 წლის იანვარში შეადგინა 660 ლლარი. თებერვალში ცნობილია გიდეშ უმცროსი ბიზნისი. საქართველოს შიდა პროდუქტი 1996 წლის იანვარში შეადგინა 660 ლლარი. თებერვალში ცნობილია გიდეშ უმცროსი ბიზნისი. საქართველოს შიდა პროდუქტი 1996 წლის იანვარში შეადგინა 660 ლლარი.

საქართველოს პარლამენტი
ზალა ანაბია, პარლამენტი
პარლამენტი

<p>1996 წელს საქართველოს შიდა პროდუქტი შეადგინა 660 ლლარი. თებერვალში ცნობილია გიდეშ უმცროსი ბიზნისი. საქართველოს შიდა პროდუქტი 1996 წლის იანვარში შეადგინა 660 ლლარი. თებერვალში ცნობილია გიდეშ უმცროსი ბიზნისი. საქართველოს შიდა პროდუქტი 1996 წლის იანვარში შეადგინა 660 ლლარი.</p>	<p>თბილისში, 9 აპრილს, საქართველოს შიდა პროდუქტი შეადგინა 660 ლლარი. თებერვალში ცნობილია გიდეშ უმცროსი ბიზნისი. საქართველოს შიდა პროდუქტი 1996 წლის იანვარში შეადგინა 660 ლლარი. თებერვალში ცნობილია გიდეშ უმცროსი ბიზნისი. საქართველოს შიდა პროდუქტი 1996 წლის იანვარში შეადგინა 660 ლლარი.</p>
--	--

გაზეთი "რეზონანსი", 11.1.1997 წ.

ქართული ლიტერატურა და ხელოვნება

გრიგოლ რობაქიძის გარდაცვალების 35-ე წლისთავი

გრიგოლ რობაქიძე

1(14).10.1881(ზხარი-უწერი, შირაქის მაზრა)

19.11.1962(ყუწყვა)

ქართული ლიტერატურა და ხელოვნება

ჩვენნი ღიღი მწერლიხა და მოაზროვნის გრიგოლ რობაქიძის გარდაცვალების 35-ე წლისთავი

გრიგოლ რობაქიძის ბიოგრაფიული ცნობები

გრიგოლ ტიტეს-ძე რობაქიძე დაიბადა 1881 წლის ოქტომბერში, სოფ. თბაჩში—ღვთაღმ-
თმო—მამამისი—ტიტე—სხივრობდა სოფ. ჩხარო—უწყში, ზემო იმერეთში(შორაპნის მაზრა).
ქონდათ მუხის ძეგური სახლი. იქვე 15 მეტრის დამორებით იყო ეკლესია „გუდელისი“,
სადაც ტიტე რობაქიძე სუიკენის როს ასრულებდა. ამავე დროს ის იყო: წიგნების ამკინ-
ძველი, ბზის ხისაგან ლეოტიკვერების ფორმის გამოშთელი და საფლავების ქვეზე — ეპიტა-
ფიების მკეთელი. —

გრ. რობაქიძემ წერა-კითხვა ისწავლა დაბა ჩხარის სკოლაში, შემდგომ შეიყვანეს
ქუთაისის სასულიერო სასწავლებელში. ქონდა არაჩვეულებრივი ნიჭი და ღიღი მუხსი-
რება. ქუთაისის სემინარიის დამთავრების შემდეგ, გრიგოლი გაემგზავრა რუსეთში. შე-
ვიდა იურივეის უნივერსიტეტში იურიდიულ ფაკულტეტზე. ირი წლის კურსის მოსმენის
შემდეგ, დატოვა იურივეი, გაემგზავრა გერმანიაში, ქ. ლაიფციში დაამთავრა ფილოსო-
ფიური ფაკულტეტი, გაბრუნდა რუსეთში—იურივეში და დაამთავრა იურიდიული დარგი.

უნივერსიტეტის დამთავრების შემდეგ ბრუნდება საქართველოში, ცხოვრობს თბი-
ლისში, 10 დავით გუარამიშვილის ქუჩაზე. დაიწყო ლიტერატურული შემოქმედება. იყო:
პოეტი, რომანისტი, დრამატურგი, კრიტიკოსი და სხვა. დაწერა ქართულად რომანი
„გველის პერანგი“, „ამორძალთა დედალი“, „ფალესტრა“(დრამატურგიული რომანი),
დრამები: „ლონდა“, „მალტრემ“, „ლამარა“. მრავალი ლიტერატურულ-კრიტიკული წერ-
ლები: ნიკო ბარათაშვილზე, ილია ქიქვიძეებზე, აკაკი წერეთელზე, ვაჟა ფშაველაზე,
აღუქანაძეზე ყაზბეგზე და სხვაზე.

გრ. რობაქიძემ თარგმნა თავისი რომანი „გველის პერანგი“ გერმანულად, წაიგო
გერმანიაში, დარჩა იქ რვა თვე, დასტამბა, რომელსაც წინასიტყვაობა წუთმძღვარა ავს-

ტრიულმა სახელმწიფოებრივმა მწერალმა, სტეფან ცვაიგმა. ამ რომანმა გერმანიაში ღიღი
გამოხმაურება გამოიწვია. გრ. რობაქიძე რვა თვის შემდეგ დაბრუნდა საქართველოში.
თბილისში, „კონსერვატორის“ დაბაზში წაიკითხა მოხსენება „რვა თვე გერმანიაში“,
რომელსაც დაეწყო მთელი თბილისის ინტელიგენცია. ეს მოხდა 1928 წელში.

გრ. რობაქიძე 1930 წლის მიწურულში წამოვიდა ხელახლად გერმანიაში და ამ ჯერ-
ად ის იქ დარჩა 1945 წლამდის. ამ ხნის განმავლობაში გერმანულ ენაზე გამოისა 7
რომანი, რომელთაც გერმანულმა პრესამ უმაღლესი შეფასება არჯუნა...

მეორე მსოფლიო ომის დამთავრების შემდეგ, გრ. რობაქიძე გადღიზნდა შევიტარიაში,
ქ. ვენეციაში, სადაც ის ცხოვრობდა უკანასკნელი 17 წელიწადი. პარიზში, ქართულ ენაზე
გამოდიოდა ჟურნალი „ზელი ქართლისა“ გრ. რობაქიძემ იქ სხვადასხვა თემაზე დაბეჭდა 32
წერილი. მათ პარიზის ქართველობა კარგათ იცნობს.

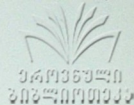
1962 წელს, გრ. რობაქიძისგან მივიღე წერილი. მწერდა: „სანდრო აუცილებლად ამ ზა-
ფულზე ჩამოღე ჩემიან, ნიკოე წამოიყვანე(ნიკოე ყურულიშვილი). ავტისკოში ჩავხვდებით
მანქანაში და გაუღებთ გზას ვენეციასკენ. 15 საათზე უკვე გრიგოლის ოჯახში ვიყავით.
მივიღო არაჩვეულებრივად. სახლში შესვლისთანავე, მოწურებელი ქართულ საუბარში, გვი-
თხარა: დაჯიქით, და დაიწყო ფილოსოფიაზე ლაპარაკი. ირი საათი ილაპარაკა... ნიკო სულ
ბრის დროს ფეხზე წამოღდა. გრიგოლმა მიმართა: „ნიკო! დაჯიქი, ხელს ნუ მიშლი...“

17 დღე დავრჩით გრიგოლთან; საღვთად, ვახშმათ მასთან ვიყავი, ხანდახან დილის ორ
საათამდის. გრძელი საუბრები სხვადასხვან თემაზე... ღიღი ნასიამოვნებში მოგებრუნდა—
გზაში ერთმანეთს ეუბნებოდით: გრიგოლი ას წელიწადს გადააბიჯებს. ისე კარგად იყო
როგორც მუხის კუნძო! 15 ნოემბერს 1962 წელს მივიღე მისი უკანასკნელი ბარათი. 19 ნოემბერს მივიღე ღუ-
პემა აწ განსვენებულ ნინო დადიანისაგან: „სანდრო, შეიღო, გრიგოლი გარდაიკვალა.
საჩქაროდ ჩამოდი.“ ასე მთელიღნედალ გარდაიკვალა, მუდამ ქუჩისაკვირ ანთებული ქარ-
თელთათვის. ის იყო სისრულის შიშობალი. ამავე დროს პოეტური პროზის არაჩვეულებრი-
ვი ოსტატი...

ვენევის გარეუბნის სასაფლაოზე, 1962 წლის 22 ნოემბერს, ზონარებით, გრიგოლ რო-
ბაქიძის ცხედარი ჩაუკრძალა სამარეში. დასაფლავებას დაეწყო ქართული ქართველებიდან:

ნინო დადიანი, ხაბიტონ შავიშვილი, „სანდრო, შეიღო, გრიგოლი გარდაიკვალა, კიბა ჩხეკელი, ნინო სალია, კალე სალია, ნიკოლეზ
ახალტერა, მაყაშვილი, დეკა კეღია, სანდრო ფანჩულიძე.

ბრიტოლ ტობაკიძე

„ქართული კულტურა, ასე ინდივიდუალური და ენჯიმ უნივერსალური, ქართველი ერის წიადედან უნდა ავარდუნებდეს თავის ვითარებას... რამდენად ინდივიდუალური კულტურა, იმდენად უნივერსალური იგი.“ - გრ. რომაქიძე.

I.

„უცხლს თუ არ დააყრი სავაე მასადს, იგი თავისთავს დაწვეას“, აღნიშნავს გრ. რომაქიძე (ბ.მ., იენა, 1941 წ.) ამ არაბულ სიბრძნეს და დასძენს: „...ავიღოთ უმუხლოდ მიმქმელი ძალა ხელოვანის პიროვნებისა. დავარქვათ მას - უცხლი.“: ლეივის თუ არა ეს

„უცხლი“ მის ნაქმნი?...ლეივის („ბ.ქ.“): ე. ი. შემოქმედმა რომ არ „დაწვეს“ თავისი თავი, ესაიროება მას „სავაე მასადს“: და რა უნდა იყოს ამგვარი „სავაე მასადს“ ხელოვანისათვის, თუ არა იმ ეპოქის მოვლენები, რომლებიც ზეგავლენას ახდენენ მის პიროვნება-გვარტოვარზე, რომლის აწმყო-წარსული ერთი მთლიანობაა, თვით ერის მთლიანობის წარსულის ჩათვლით, რის შედეგად გრივოდ რომაქიძე სამართლიანად ამბობს: „...მთითური რეალობა არის უთუთ მები და უფრო აზროვანი, ვიდრე ისტორიული.“ დაუმატოთ: „წარსული აწმყო.“ ე. ი. წარსული თავის თავის გამოსახულებას პოულობს ერის აწმყოში, რის შედეგად აწმყო-წარსული-წარსული - აწმყო ერთი მთლიანობაა. ერთი მთლიანობა: ცნობილმა სუბერლოვმა, პრიფესორმა მიხეილ(მიხაილ) წერეთელმა, რომელიც, სხვათაშორის, გრ. რომაქიძის გვერდზეა დაკრძალული პარიზის ახლო მდებარე სოფელ ლუვილის სასაფლაოზე, ჩემს შეკითხვაზე, თუ როგორ მივიდა ის სუბერლოვიამდე, მიპასუხა: დაეწვე რა პრიტიკური მოღვაწეობა სრულიად ახალგაზრდამ, მეცხრამეტე-მეოცე საუკუნეში მიხვანზე, საქართველოს, ქართველი ხალხის მამინდელი აქტუალური პოლიტიკური მოვლენების განსჯის უცოდებლობამ ჩემს წინაშე წამოაყენა საქართველოს, ქართველი ერის ვინაობის საკითხი: რა ვიყავით, საიდან მოვდივართ, სადაა ჩვენი ეროვნული შეიბის ძირაჩები? ამ საკითხების შესწავლას გავყევით, რომ განმეხალდებოდა ჩემი აქტუალური პოლიტიკის საფუძვლი ჩაბო. აქ იყრება წარ: თუ მიხაილ წერეთელი ცლილობა, საქართველოს, ქართველ ერის ვინაობას ჩაწვდნოდა კვლევის შეცნობილი ხერხით, რომ განმეხალდებოდა ჩვენი ერის მოქმედების ლევიანდელი ხაზი, გრ. რომაქიძე ამავე გზას დააგო როგორც შემოქმედებელი, და მისი შემოქმედების ცენტრში იდგა, წერდა ის ქართულად თუ გერმანულად, საქართველო, ქართველი ერი, მისი წარსული და აწმყო, ვინაობის მის სამართლიანად სწამდა, რომ: „...ყოველი ნამდვილი კულტურა ინდივიდუალურია. რამდენად ინდივიდუალური კულტურა, იმდენადვე უნივერსალური იგი.“

II.

გრივოდ რომაქიძის ამგვარი რწმენა - (ა. შემოქმედება „შინაგანი წება“ შემოქმედებისა, რომელსაც ესაიროება „სავაე მასადს“, რომ იგი თვითონ არ დაიწვეს; ბ. ერის ვინაობა როგორც ერის საყრდენი; და აქედან გამომდინარე, გ. რამდენად ინდივიდუალური კულტურა, იმდენად უნივერსალური იგი) - განსახლდება მისმა ცხოვრებამ და გამოცოდებამ: გრივოდ რომაქიძე დაიბადა 1881 წლის იანვარში და გარდაიცვალა 1962 წლის 19 ნოემბერს, ენევეში, სადაც ის დაკრძალული იქნა, და შემდეგ გადასვენებული ლეივის მძაბო სასაფლაოზე. ამგვარად, გრ. რომაქიძე იყო მოწვე ისეთი დიდი ისტორიული მოვლენებისა, როგორებიცაა, სხვათა შორის, 1905 წლის რევოლუცია რუსეთის იმპერიაში, პირველი მსოფლიო იმი, 1914-18 წლებში, 1917 წლის თებერვლის რევოლუცია, რამაც ხელი შეუწყო საქართველოს დამოუკიდებლობისა და სუვერენობის აღგვანას - 1918 წლის 26 მაისს, ბოლშევიკური გადატრიალება რუსეთში, დამოუკიდებელი საქართველოს დაყარება ლენინის რუსეთის მიერ 1921 წლის თებერვალ-მარტში, რაც ფაქტურად იყო არა მარტო საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობისა და სუვერენობის გავქმედა, არამედ უმუხლოდ პარტუალ ქართული ერის, მისი ვინაობა-მყოფისა, რაც იყო გრ. რომაქიძის მსოფლდების საფუძვლი. და ამ ფაქტმა, უდავოა, ზეგავლენა მოახდინა გრივოდ რომაქიძეზეც, როგორც შემოქმედზე.

III.

სამწერლო მოღვაწეობა გრ. რომაქიძემ მიმდინარე საუკუნის პირველ ათეულ წლებში დაიწყო. მისი შემოქმედება განსაკუთრებით ვიშალია 1915 წლიდან, რაც, სხვათა შორის,

საფიქველი ჩაეგრა ქართულ სიბზოლიზმს, „ციხეგრ უწველებს“ დასს, რომელიც დაასდა ქუთაისში, 1916 წელს პოლი იაშვილის, ტიკაძე ტაბიძის, ვაღრაძის ვაჭრობაშვილის, კოლაუ წელიძისა და სხვების მიერ. ამ უთავი უწველებთან, წერს გრ. რომაქიძე, მხოლოდ როგორც მკვლელი უფროსი, დამხმარე და წამახალისებელი („ბ.ქ.“ 1964). და ათთან - ილიან წველში გაიფრჩხა გრ. რომაქიძის შემოქმედება: რომანი „გველის პერა- ნე“, დრამატული ნაწარმოებები: „მალტრემი“, „ლონდა“, „დამარა“, კრიტიკული ნარკვე- ვები: ვიფაზე, აკაიფაზე, ფირსინაზე, ნიკოლოზ ბარათაშვილზე, თანამედროვე და კლასიკურ მწერლობაზე. უფრო ათვის ნაწერში გრ. რომაქიძე ამტკიცებს ჩვენს ქვეყნის, ჩვენს ხალ- ხის წარსულის, მითოლოგიური სარწმინდის, ქართული ენის დიდ კონდას და სიყვარულს.

1930 წლის მიწერულში, გრ. რომაქიძე, საზღვარგარეთ მოგზაურობისას, დარჩა უცხოეთში, ვინაიდან, როგორც მან თქვა: „საბჭოეთში ხალხის აღვას მასაა ვაბატონებულ- ლი, რომელშიც პიროვნება, ეს უღვთიერესი მოკუნა, ითქვიფება.“ და ამის შემდეგ და- იწყე მისი შემოქმედების მეორე პერიოდს, რომლის დროს მან შესანიშნავი ნაწარმოე- ბები შექმნა გერმანულ ენაზედაც.

IV.

ჩა ხასიათისაა გრ. რომაქიძის ნაწარმოებები? - გველის პერანგში“, მავალითად, მელი რომელსაც საქართველო ოდნავ ახსოვს დაძვებს დაჯარვულ მამას, რომლის დროს მასში თანდათანობით იღვივებს შორეული ფესვი: მამული. „დამარა“- ჯვარი და ხრმალთა, ირი ნაკადი საქართველოს თავგადასავალისა: ჯვარი, სიწმინდე მისურთი, ხრმალი შემარ- თება რანდელი. დრამა ირმაჯ ეთარდება. ჯვარი და ხრმალი ერთმორეს ეუღლებიან

და შეუღლებული გააქვლ დელო“, ვანმარტავს გრ. რომაქიძე. „წმინდა გრალის მტკუნში“ გატარებულია აზრი, რომ ვამსა უბედურებისა: ვაზის ნახსლავისგან გამოქრილ ჯვარს, რომელიც წმინდა ნინომ თავისი თმით შეკრა, გამოუღია ბტველები, რომელთა წვენი რან- დებს შეუნახავთ თასით. ეს თასი „გრალია“. გული საქართველოს. „ჩაღულ სულში“ გა- შეტებულია წინააღმდეგობებით სავსე სული ე. წ. საბჭოთა აღმამინისა. და ანალოგიური დრმა მრავალფეროვნებით გამოირჩევიან მისი სხვა ნაწარმოებებიც, როგორც, მავალითად, „ქალმერთის ძახილი“, რომელშიც ასახულია სვანეთი და ტუის ედოფადი დადი, რომელიც ერთსადაიმევე დროს მითოური ქალმერთისა და რეალური ქალი: ან „მევი“- ქართული ქა- ლიშვილი.“ რომელშიც ასახულია კობხეთი და მელეა- მევი, სისხლხორცუქსებული გრიგოლ რომაქიძის მიერ.

V.

გრ. რომაქიძის შემოქმედებამ დიდი გამოძახილი პოვა დასავლეთ ევროპაში: დაწერა რა ვრცელი შესავალი გრ. რომაქიძის რომანისა „მევი-ქართული ქალიშვილი“, საფრანგეთის ავა- დამილის წერილ მარსელ ბრონის, სხვათა შორის, წერდა: „ეს წიგნი არის არა დიტარტურა, არამედ ბუნება, კლდეი და ველნი, ცუცხლი და ფესლი. ეს არის იმ იშვიათი წიგნთაგანი, რომელიც ყოველთა არსს იღვამდებამდე, და მეტიც, მისინამარე მიიკვლევს, ფსიქოლოგიზ- რების გარეშე. რომაქიძე პერობს ხელოვნებას, სულიერი ვანწყობისა ნაკვეთობრივი შემო- ბევეებით გამოხატვის: არაოდეს იგი არ ვანმარტავს, არამედ უკიდოთის დასანხაბად ქმნის, უკიდოთის გამოხატულებას ანიჭებს. სხეულისა და სულის ერთიანობა არ არის აქ მხოლოდ ოცნება, არამედ სინამდვილე... რომაქიძის შემოქმედება იქნება მარად აწმყო და უკვდავი.“

გაუწერს რა გრ. რომაქიძის მისტერიას „ლონდა“-ს, ფრანგულ მწერალს რომანს რომანს, სხვათა შორის, წერდა: „შე მიმჩინია ეს ნაწარმოები, ვანსაკუთრებით მისი პირველი და უანანსკელი ნაწერი, უფრო ახლს ჩვენს დიდ მუსიკოსებთან, ვიდრე პოეტებთან. მისმა მუსიკალურმა არტიტეტურამ გამაოცა.“(„ლონდა“ ფრანგულად თარგმნა ელისაბედი ირბელი- ანმა).

ავსტრიელი მწერალი სტეფან ცუაიგი, რომელმაც დაწერა შესავალი გრ. რომაქიძის „კავკასიური ნოველებს“, სხვათა შორის, წერს: „...მევი და ახალი მსოფლიო, ჯადოს- ნური და რეალური სფეროები ერთდებიან ერთ სრულიად მიუჩვეუელში, ჩვენთვის ახალ გამსჭვალვაში, რომლის გამართლება მხოლოდ მწერლურ, ამ უპიკური ხელოვნების ხშირად არაჩვეულებრივ პოზიტიურობას შეუძლია. მავრამ როგორი ცუცხლოვანება მოგონება ამ დაწერისაგან: ზოგიერთი გვერდების ამოქრა გსურს და სტრიფებად დაყოფა როგორც ლექსებისა, რაც ისინი მართლაც არიან.“

სხვა მრავალია აზრებიდან, დაბოლოს, მოვიყვან კიდევ გერმანული პოეტის, პომერო- სის მთარგმნელისა და ანტიკური მსოფლიოს მკვლევარის ტასილიო ფონ შეფერის აზრს. წაიკითხა რა, სხვათა შორის, გრ. რომაქიძის მიერ გერმანულ ენაზე დაწერილი შიპირი „მოკვდავი არწივი“, ფონ შეფერა წერს: „...რა შესანიშნავი თქვენი შიპირი „მოკვდავი არწივი“. როგორ შესძელით თქვენ, უცხოელმა, ამნაირად ჩვენი ძმელი გერმანული ენის გარეშე და ამადლება, როგორც ამას ეძღა შენ სუსტდება თვით გერმანული...მე შემწერდებოდე თქვენი ვენია, რომ რამდე მიღრეკილება მჭონდეს შუტიანობისა...“

და გრიგოლ რომაძიძე, რომ ქართული მხატვრული ენის „ლელოსტატია“, ამაში კვივის შეტანა შეუძლებელია, ვინაიდან ის უღიარებდა გზა გაკვეთა „ნათქვამის“. „მეტყველებით“ ენისაკენ. ყველა ხანის უღიარებო სპეციალისტების, დანტე, ტამარაშვილისა და ახლდამე-

ბის წარწერები ყველა „ნათქვამის“ სიტყვაა; უცნაურია: მოდერნული ხანის ნაწარმოებნი ხშირად ვუბნები დაწერილი“ სიტყვით; როგორც ისტორიკოსი უნდა იყოს, ისინი მათი თანამედროვენი დაწერილი „პირველი სიტყვასთან“ — Urwort — შედარებით, ამბობენ გრ. რომაძიძე. ამის საილუსტრაციოდ მოვიყვანოთ ერთი სტროფი მისი შინაიდან „შეშინებული მიწის მიმართ“:

„მიდამო შევდარი, გარუჯარი ღანღების კუთხე-
ძველი საჯვარი. სურნელმა დაჰქნარი დაფინის.
სამბარის სეველა, მოღუბნება შაჰე და წუთხე.
ობოლ ხატის წინ ატრეპილი სანთელი თაფლის.“

აქ ყოველი სიტყვა, ყოველი წინადადება გარეგან-შინაგანი რიტმითა და ქარმონიულობითაა გაღებული, დავიწროვებ და ძუნწად ჩამოსხმული, რაც, თითქოს, მითითებულნი სიტყვითაა რიტმითა, რომელიც უფროსი ფორმის ფორმალური შინაარსი შენაარსობრივ ფორმას ისე რეგულირდება შესისხლბორცვებით, რომ შეიძლება თითქოს „დაჰქნარი დაჰ-
წინ“ სურნელმასაც კი უწიოს. აქ სიტყვა უკვე სურათია, მისი პირველი ფორმაა: ნება სიტყვათა: აქ საძველ გვიქვს არა „დაწერილი“, არამედ „ნათქვამი“, „მეტყველებით“, „სურათობა“ სიტყვასთან. ამ მხრივ, მიუხედავად მათი მსოფხმხმელელობათა სხვადა-
სხვაობისა, ბერძნულ ბრუნვით შეიძლება ჩათვალოს გრ. რომაძიძის „მოწვევები“: გრ. რომა-
სხვაობისა, ბერძნულ ბრუნვით შეიძლება ჩათვალოს გრ. რომაძიძის „მოწვევები“: გრ. რომა-
სხვაობისა, ბერძნულ ბრუნვით შეიძლება ჩათვალოს გრ. რომაძიძის „მოწვევები“: გრ. რომა-
სხვაობისა, ბერძნულ ბრუნვით შეიძლება ჩათვალოს გრ. რომაძიძის „მოწვევები“: გრ. რომა-
სხვაობისა, ბერძნულ ბრუნვით შეიძლება ჩათვალოს გრ. რომაძიძის „მოწვევები“: გრ. რომა-
სხვაობისა, ბერძნულ ბრუნვით შეიძლება ჩათვალოს გრ. რომაძიძის „მოწვევები“: გრ. რომა-
სხვაობისა, ბერძნულ ბრუნვით შეიძლება ჩათვალოს გრ. რომაძიძის „მოწვევები“: გრ. რომა-
სხვაობისა, ბერძნულ ბრუნვით შეიძლება ჩათვალოს გრ. რომაძიძის „მოწვევები“: გრ. რომა-
სხვაობისა, ბერძნულ ბრუნვით შეიძლება ჩათვალოს გრ. რომაძიძის „მოწვევები“: გრ. რომა-
სხვაობისა, ბერძნულ ბრუნვით შეიძლება ჩათვალოს გრ. რომაძიძის „მოწვევები“: გრ. რომა-
სხვაობისა, ბერძნულ ბრუნვით შეიძლება ჩათვალოს გრ. რომაძიძის „მოწვევები“: გრ. რომა-

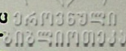
VII.

გრიგოლ რომაძიძე, მაგალითად, ღვთის არ იბეჭდება საქართველოში, ვინაიდან მას თვლიან „ნაოსტად“, იმ ორი ბროშურის გამო, რომელიც მან დაწერა მუსლიმანისა და პოეტის შესახებ, პირველი 1941 წელს, ხოლო მეორე 1939 წელს. მაგრამ კომუნისტურ აზრად არ თვლის მას, მიუხედავად იმისა, რომ 1924 წელს, თბილისში, ეყრდნენ „კავ-
კასონში“, ღვთის შესახებ, სხვათა შორის წერდა: „...ვისაც განუღებდა თუ რა არის: თავისუფლება, მონობის მოსაზრება, აღმართის ღრსხების აღდგენა, ქვეყნის გადახლები, ერთა თვითდაშლად, — მას არ შეუძლია არ ახსენოს სახელი ღვთისა, განუჩივებდა პარტიული დაუფესა და პარტიკული...“ ამგვარად, რომაძიძე ღვთის უფრო აქტიურად ქებადილობს, ვიდრე მუსლიმან-პოეტებს, თუმცა ის არასოდეს არ უთვლიდა არც ბრუნვით, არც ფაქტობრივად და არც ნაოსტად. როგორ ახსნათ ეს ფაქტი? ვინაიდან პოლიტიკური ოპორტუნუიზმი ისეთი დიდი პარტიკული შემთხვევაში როგორც გრ. რომაძიძეა გამო-
ჩენულია, საჭმელ სჭირდება განსჯა იმ თვალთახედვიდან, რომელიც დასაწყისში აღვნი-
შნეთ: უშუალოდ შემომქმედი აღმართის ნაქმელი ღვთის ცეცხლი, ხოლო ცეცხლს თუ არ დაუყო საწვად მასალას, იგი თავის თავს დაწვავს, ე.ი. თვით შემომქმედი აღმართი.
„ამდენად, სურვილი სამართლიანად უნდა ჩათვალოს ახალგაზრდა ამერიკელი მკვლევარის
— ლეონარდო ფოქსის აზრი გრ. რომაძიძის შემომქმედების შესახებ, როცა იგი, სხვათა
შორის წერს: „გრ. რომაძიძის ატყვევებდა „გმირის“ ცნება, როგორც ეს ახსნულია მთ-
ლი რომაძიძისა და თანამედროვე ხანაში. მისმა ამგვარმა ინტერპრეტაცია იგი მიიყვანა პირუ-

რისა და მუსლიმანის შეწყვეტამდე, რომელსაც იგი ხედავდა არა პოლიტიკური, არამედ მითოლოგიური თვალთახედვით.“ (ლ.ფ. გრ. რომაძიძე, 1981 წ.); სხვა სიტყვებით რომ ვთქ-
ვათ, გრ. რომაძიძისათვის იყო შემომქმედებითი „საწვადი“, ვთქვათ, ღვთის, რომელშიც ის რუსი ერის მითოლოგიურ საწყისებსაც ხედავდა, პირველი, რომელიც ის გერმანული ერის მითოლოგიურ საწყისებსაც ხედავდა, თუ მუსლიმი, რომელიც ის იტალიელი ერის მითოლოგიურ საწყისებსაც ხედავდა.

VIII.

ამის უმატებია აგრეთვე ის ფაქტი, რომ მარტო პოლიტიკური ოპორტუნუიზმით გრ. რომაძიძის შემომქმედების განსჯა, ღვთის საშუალო საქართველოში, უბადრუტია, თუ გვხვავთ იმპროპალი, რომ არც რუსი ხალხის ერთ-ერთი დიდი მწერალი-ივანე ბუნინი არ იზიარებ-

ბდა ზღაპრული იდეოლოგიის და დატოვა საბჭოთა რუსეთი, ცხოვრობდა პარიზში, სადაც ის ვარდაიკვალა. მაგრამ, მიუხედავად ამისა, მისი ნაწარმოებები იმეგობრება საბჭოთა ავტორიტეტს, და თვით ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია კი ერთ სვეტზე შეტ სტატიას უძღუენის მას. და განა იგანებ ბუნინი გამოცემისათვის? - დიდი ამერიკელი პოეტი შერა პაუნდი, მავალითა, იზიარებდა რა მუსლიმანის ფაშისტურ იდეოლოგიას, მეორე მსოფლიო ომის დროს ჩაიღიროს კი დაპირებულა რუსულად და მისი პოეტობის წინააღმდეგ, მაგრამ ამის გამო არასოდეს არ უფიქრა აქრძალული მისი ნაწარმოებების გამოქვეყნება, არც შეუერთებულ შტატებსა და არც სხვაგან. ანალოგიური აგრეთვე დიდი ნორვეგიელი შეარლის კნუტ ქანსენის ბელი, რომელიც დიდი იზიარებდა ნაციონალურ იდეოლოგიას, მაგრამ მისი ნაწარმოებები არასოდეს არ უფიქრა აქრძალული არც ნორვეგიაში და არც სხვაგან. და რატომ უნდა იყოს გრ. რომაქიძის ნაწარმოებები დღეს, საბჭოთა საქართველოში აქრძალული, როცა ის არასოდეს არ უფიქრა არც უფიქრა არც ფაშისტები? ...საპარიზო, წერს გრ. რომაქიძე, ცნებას ჯიშის, რასა, პირველადი აზრი დაეუბრუნეთ. ესე იგი: ანმედიტი, ანაწარმედიტი...ჯიშის ამრიგად რჩეულია. რჩეულია კი უნდაც და უკველთვის თავისუფალი: ნარჩინი. ხლო თანაბარ დიხსეული, ფასეული. ვინც საიგობს ასე აყვენებს: რომელია რასსებში უმჯობესი-მას რასისა არა ვაყვება რა"(პ.პ. პარიზი)

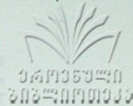
IX.

ქართული ადამიანის, ქართველი ერის ნიშანდობლივი, მთავარი ელემენტად გრ. რომაქიძე კი თვლის: „...არაღალ მიწიერ-ლიონისურს“, რომელიც მის გონებრივ სურათს დღინით აღტყენებაში პოვობს“, და განაგრძობს: „აღტყენების დემირი არის რასობრივ ფსიქოკოში ქართველების მართლად მთავარი ელემენტი. მთელ საქართველოში დღესასწაულად 23 აპრილს, ძველი სტილით, წმინდა გიორგის დღესასწაულს, თეთრი გიორგის, როგორც ის ხშირად იწოდება და, რომელიც ქრისტიანულად ვალთარგზინი ქართველი დღინისია“ (გრ. წინასიტყვი „კავასთური ნოველებსა“, ფრანკფურტი შიონი, 1979 წ.).

წმინდა ნინოს მიერ ვაზის დერწამისაგან გამოჩრი, ქალწულის თით შეკრულ ჯვარშიც, გრ. რომაქიძე ხედავს: „...არაღალ მიწიერ-ლიონისურს“. ანალოგიური სრულიად საქართველოს კათოლიკოსპატრიარქის, უწმინდესი და უნეტარესი დედა მუხრან აბრის, რომელიც მან გამოთქვა ქალაქებაში ათ თებერვალს, 1980 წელს, წმინდა ნინოს ტაძარში, პარიზში: „ქართველ ერს მუდამ ახასიათებდა რი რამ: პირველი მისი უროველი გრძნობა და მეორე მისი რწმენა, მისი ქრისტიანობა. ეს რი გრძნობა ჩაქვივილი იყო ქართველი ადამიანის სულში, ქართველი ადამიანის ბუნებაში.“ მაგრამ, იმავე ქალაქებაში, შეუბო რა ქართველ მამადლიანებს, რომლებთანაც მის უწმინდესობას პქონდა შეხვედრები თუქვეთში, ბრძანა, რომ ისინი „...მამონ რვენი სისხლია და რვენი ხორცი...“ აქ კი, რვენი აზრობი შედავდება ქართველი ადამიანის და ამით ქართველი ერის „მიწიერ-ლიონისურ“ სულში ის დიდი პუნიტირული „ფსიქოკოში წყობის ერთობა“, რომელიც ქართველმა ერმა, თავისი საეკლესიო ისტორიის მანძილზე არა ერთხელ გამოამედავნა, განსაკუთრებით დიდი დავით ადამაუნებლის ხანაში. სხვათაშორის, ქართველთა დიონისურობას ხაზს უსვამს აგრეთვე ბერძენი მწერალი ნიკოს კახანაყაის, მის რომანში: „...რად-რად“ (შადლობა დიდი) (პარიზი, 1962 წელი). რომელშიც, სხვათა შორის, აღწერს რა ქართულ წვეულებას, რომელსაც ის დასწრება თბლისში, ტიციან ტაბიძის თამალობით, -ამბობს, რომ ამ „დონისურ გარემოში“, „...სტუმრები, დღინით გამოწვეულ ძალთა ვადეარბების შედეგად, ცეკვის ნამდვილ აღტყენებაში ჩავარდნენ.“ ...ისინი, დასქენს ნ. კახანაყაის, ვეღარ პოველობენ შეების დასასრულს და დღინის სმით ვეღარ ძღუბიან. მხოლოდ წყარო ამ დღეობისა რჩება ფხილები.“

X.

გრიგორ რომაქიძის მსოფლებქვის საიუსტრაციოდ მოიყვანით კიდევ ამონაწერი მისი „წინასიტყვიდან“ („დემონი და შიონის“, იენა, 1935 წ.), რომელშიც, სხვათა შორის, ვკითხვობთ: „შეიძლება დედამიწა ვანებილით უბრადო როგორც გეოლოგიური სინამდვილი, მაგრამ როგორც კოსმოსური ანისი. ათას წლები მანძილზე მრავალი განსწავლული მასში ხედავდენ „კოსმოსის სულს“... რი მიმართულება შეინიშნება მის შესახებ. პირველი: ეს ანის ძალები, რომლებიც დედამიწას როგორც წმინდა „მატერიალს“ ეკურობიან. რა უილი და ტქვეთა აჩიან ამ დროს საშუალებანი. დედამიწისაგან ჩამიშობიებულია ჯადოსნურობა და დეოთრობა. ყველაფერი, რაც დედამიწაზე ხდება, ეალიბდება მხოლოდ როგორც „ფაქტი“ საგნობრივი საშყაროსი. მარადიული უკუდებლყოფილი და ინდვიდუალური ვაქსატორებელი: ყველაფერი მოქვეულია ანონიმურ დედა და უსახილო ინტერნაციონალიზმი... მეორე მიმართულება: ესაა ძალები, რომელთათვის დედამიწა არის არა მატერიალურ-საგნობრივი, არამედ „შავნა მატერია“ - დიდი დედა.“ რაციოს საშაგიეროდ, აქ მინაფსიკოლოგია ინტეიოსი, და ტქვეთა ყველაზე უფრო დიდათ ფასდება როგორც ჯადოსნურობის შეცუველი: უოველი მოედნა ვანებილება კოსმოსური კავშირით საშყაროსთან და ამით მთლიანად უფორად. ხდება თავისთავში შეკრული ცხოვრების ერთობა(რასა, მიწა, ტიში და ა. შ.) ვაქტიორება და ამით მსოფლიოს მრავალფეროვნებათა შენარჩუნება. უილობენ მიწიერი ძალები ვაფერჩქენს ერის სახეობაში...აქ დედამიწის შევაქს მისავ გამოდენ

ნარკ წვლილი გონის სახიერებათა ქვეყანაში... ეს ორი მიმართულება არიან მაგისტრალები აწვყოს. უველა დანარჩენი, რაკ ხდება ღღეს, არის შუალედი რამ*, დანძენს გრ. რობა-ქიძე.

XI.

ამგვარად, - მსოფლიო მრავალფეროვნებათა შენარჩუნება, თავისთავში შეკრულ ცხოვე- რების ერთობათა (რასა, მიწა, ტომი...) გააქტიურება, მიწიერი ძალების გაფორმქენა ერის სახეობაში და ამ საწყისებზე ერთმობისო ურთიერთგავების მიღწევა - აი გრ. რობაქიძის მარწამსი, მსოფლ-ბედეა, რამდის საფუძვლებს ერების-საერთოლ-და ქართველი ერის-კერძოლ -ჯადონსურ საწყისებში, ისტორიულ-მითოლოგიურ რობაში, შერობაში ეძებდა: და ამგვარილ გზით მივიდა „ფორმით ნაციონალური და შინაარსით სოციალისტური“ კულტურის ფორმულის უარყოფამდე. „არ ესმით კვუთაშყოფელი, ამზობდა რობაქიძე, რომ ურელი შინაარსი თავი-

სსაგანვე ქმნის თავის ვარსს, გარე არსს, სახეობას, ფორმას. კულტურა ფორმით ნაციონა- ლური და შინაარსით სოციალისტური, არც ინდივიდუალურია და არც უნივერსალური. მას არ აქვს შინაგანი პლასტიური სახეობა და ამრიგად სახე, სახიერება. იგი კულტურა ან- რნიმისა... ქართველთა კულტურა, ასე ინდივიდუალური და ეგზომ უნივერსალური, ქართვე- ლი ერის წიალიდან უნდა აგრძელებდეს თავის განვითარებას წვლით სოციალ ფესვებს სა- ქართველით: მის გენიალურ ენას, მის უნივერსალურ მითოსს, მის უკონოვლ თავადადას- ეალს...წვლით ამ ფესვებს და ფესვები არწყვის ფრთებად აგვსხმით! და ამ გზით მოიპო- ვებთ თავისუფლებას. „თავის - უფალი“ -განსით რა გულისხმიერი სიტყუა? მარჯი საქარ- თველოს თავის-თავის-უფალს!“

XII.

ამ ამონაწყით გრ. რობაქიძის მიმართიდან ქართველი ხალხისადმი მსურს დავამთა- ვრო ეს რეში სიტყუა გრ. რობაქიძის ასი წლისთავზე, და დავეშატო, რომ სამწუხაროა ქართველ ხალხს საქართველოში აქრძალული აქვს აღნიშნის მისი ღლი შვილის-გრ. რობა- ქიძის-ღაბაღების ასი წლის იუბილე. ეისურეთ, რომ ახლო მომავალი შიანც ასრულდეს გრ. რობაქიძის ნატურ-ანდერძი: „...რემმა მკითხველმა იყის, თო რგორ მესახვის მე

მსუთო... შეღიარ ტაძარში და ამჩნვე უთხეში მარჯენიე პაწა სალოცავს ძველისძველ აშენებულს. ტაძრის მშენებლებს იგი არ დაუნგრევიათ...რეში ნატურაა: როცა მე ამ სო- ფლად აღარ ექენები, მოდიოდეს ეინმე ქართველი დედა უკველწელს მსუთოს, მწიფობის, რეში ღაბაღების თვეში. სანთელს ანთებდეს ამ პაწა სალოცავის წინ და ლოკით ახ- სენებდეს რეშს სახელს. შეტს არას უთხოვ საქართველოს.“

ქართლ ინსარაიძე
1981 წლის დეკემბერი

მენიშვნა: ებ"ნაწყრა" შეეუხრულეთ რევენს გრიგოლს, როცა, რემმა მეუღლემ რა მე, 1998 წლის 19 სექტემბერს, ვილოფეთ მცხეთის სვეციგხოვ- ლის ცაძარში.

გრიგოლ რობაქიძის გერმანულ ენაზე გამოცემული ნაწარმოებები

Grigol Robakidse : „Das Schlangenhemd“. Ein Roman des georgischen Volkes. Mit einem Geleitwort von Stefan Zweig. Verlegt bei Eugen Diederichs in Jena. 1928.
Grigol Robakidse : „Megi - Ein Georgisches Mädchen“. Roman. Rainer Wunderlich Verlag Tübingen. 1932.
Grigol Robakidse : „Die gemordete Seele“. Roman. Eugen Diederichs Verlag in Jena. 1933.
Grigol Robakidse : „Der Ruf der Göttin“. Roman. Eugen Diederichs Verlag in Jena. 1934.
Grigol Robakidse : „Die Hüter des Grales“. Roman. Eugen Diederichs Verlag Jena. 1937.
Grigol Robakidse : „Dämon und Mythos“. Eine magische Bildfolge. Eugen Diederichs Verlag Jena. 1935.
Grigol Robakidse : „Kaukasische Novellen“. Im Insel-Verlag zu Leipzig. 1932.
Grigol Robakidse: Adolf Hitler, von einem fremden Dichter gesehen. Jena. 1939.
Mussolini, der Sonnengezeichnete. Jena. 1941

სათურთა შესატყვისები:
გრიგოლ რობაქიძე: „ჯვალის პერანგი“, რომანი ქარ- თველი ერისა. სტეფან ცკაივის „შესავალით“, იენა 1928 წ.
გრიგოლ რობაქიძე: „მეგი - ქართველი ქალიშვილი“ რომანი. ტიუბინგენი - 1932 წელი.
გრიგოლ რობაქიძე: „ჩაკლული სული“. რომანი. იენა 1932წ. (1979 წ.)
გრიგოლ რობაქიძე: „ქალღმერთის ძახილი“. რომანი. იენა 1934 წელი.
გრიგოლ რობაქიძე: „წმინდა გარლის მკვლელი“ რომა- ნი. იენა 1937 წელი.
გრიგოლ რობაქიძე: „კავახიური ნოველები“ ლიფციკი რომანი. ტიუბინგენი - 1932 წელი.
გრიგოლ რობაქიძე: „ღმომი და მითოსი“ ჯადონსური სურათთა - რიგი. იენა 1935 წელი...
გრიგოლ რობაქიძე: „მუსოლინი, მზით დაღდასტული“

გ რ . რობაქიძის მიმართვა სამშობლოსადმი

1954 წლის აგვისტო-სექტემბერში ვრავლ რობაქიძე სტუმრად იმყოფებოდა ჩალით "თავისუფლების" ქართულ ტრეფლითში, მიუნხენში, რომლის დროსაც მან რიგი სიტყვებისა გადასცა ჩადიოთი სამშობლოში.

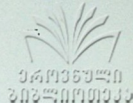
მ ი მ ა რ თ ვ ა ა ხ ა ლ გ ა ზ რ ლ ო ბ ი ს ა დ მ ი

მამული გულით ვინმეში შორეთიდან ახალგაზრდებში! თუ ჩემი მწერლური ნაწიმი უსწრებია თქვენთვის, სახელი მიანიც ვაგვიგონებთ ჩემი. შეშვეთხებით: რატომ დაეძრევი საქართველო, ჩემი მამული და დედული ეგზომ მშვენიერი და ტყილი? მოვიხიბრობ. ბოლშევიკები ვაპყვირობან: "ხალხურ დემოკრატის" ვამყარებთო. სიყვარულზე მათი ამ სახელდებამოი ჩანს: "დემო" ნიშნავს ბერძნულად ხალხს; მაშასადამე, "ხალხური დემოკრატია" ასე უნდა იკითხებოდეს: "ხალხური, ხალხო-კრატია." ვამყარებთ დემოკრატისო, უფრო მარა იქნებოდ და უწყავთ: "ვამყარებთ დემონოკრატისო." ეს არაა ხუმრობა. ადამიანისათვის უკანასკნელი საყრდენი უზენაესია-დემოთო. ხაბულოთში უკველი რწმენა ზებუნებრივისა დადავულია დღინის ტყდაფის სიტყვებით: "ტრები ვეპავს გამოველი, ხალხთა კეთილდღეობისათვის ვინაძეთით, ამვე დროს, ხალხს როგორც კოცხალ კრებულს ბასრი დანით სახსრებს უხსნიან. ხალხის ალავს მასაა ვამყვებელი, რომელშიაც პირივინება, ეს უხუთიერესი მოვლენა, სრულიად ითქვიფება. არავითარი სახე აქ არაა და მაშასადამე არავითარი სახიერი. დილითგან შუადამეველი ვაისძის: "დავეწოთ, ვაუწურათ!" ხალხი წყლულ ფეხს იღვამს და კაპან-წყვეტაშია. უკველი ცალკეული ნუშვრია მხოლოდ და ნუშერი - ნაყელი, ვერვრ წოდებულ: "სოციალისტური მშვენიერებისათვის." ვამყვებთ და ვამყვებელი მოვლამ ნაკვალავ ვფინება ხვალინდელს, ხვალინდელი ასევე უნდა ვფინებოდეს მომავალს და ასე დაურკრულბოდა. რაც ნოყიერდება ნაკველით, არის მხოლოდ კოდეტიკო-ბნელი და უსახელი. ხალხისთვის რჩეული თავისთავს სწირავდა და როგორც ვგირი, სახელი მისი ნათელით იფინებოდა მთელი ისტორიის კიდეგანით. საბულოთში ქანცემოკრებული "სტახანოვიცი" კოდეტიკისათვის ვანწრული, ამოტვიტივდება ხოლმე ვაზეთების ფურცლებზე ამ ფურცლებთან ერთად, რომელთაც სხვა მიზნისათვის ხმარებენ, ივიწყება ის, რომ მისი სახსრენ ბელიც აღარ რჩება.

მეცნარე იზრდება: ქართველთა გენია იტყვის: მეცნარე ხარობს. არის სიხარული საბულოთის მშვენიერებაში? ძველად გლეხი, თითქმის შუის თესლებით სავსე, სიყვარულით უახლოვებოდა მიწას, ვითარ ქმარი, რათა ვაუწყოფიერებია მისი საბო. მიწა ნაყოფს ვამოვლებდა და მალელი, გლეხი სიხარულით თვებოდა. თუ მიწაზეთ ასეთ გლეხს რომელიმე კოდეტიკო რბაში, თუ ვინდ ერთადღეთს, სიტყვა უკან წამოლია. ვერ მიწაზეთ. ადამიანი მხოლოდ და მხოლოდ მაშინაა ადამიანი, როცა იგი თავის-უფალია; თ ა ვ ი ს უ ფ ლ ე ბ ა ა სხივილი ვერ მენტი ადამიანში. ვინაა თავისუფალი საბულოთში? არავინ. იქ ვველაფერი აქრბაღულია, რა იუ არაა ბრძანებული. დღეს რომ ერთი ბრძანებლის, ხვალ იგი დასახერხებდა მიყავთ. ბერიის ხვედრი საბულოთში ვამონალისი არაა. იქ იგი უკველიდელით მოვლენაა. დამხრებოთ ვუმინდელი მბრძანებლისა შიშის ქარი ურბნელ სახსრებში: ფიქრობენ: მათაც არ ხვლეთ ეს გული. არის ეს დემოკრატია? შესაძლია შევხვდეთ ამ დებულებას ვამო, ვარნა ვიცი სალად მიმალულ კუნძულში თქვენი არსისა დამეთანხმებოთ. თანხმობის მესვე მიჩქვალავთ, ჩადგან შიში ავიყვებთ, მალელი ბრბი თქვენი, რომ არ იქნას ურბაღულით. საბულოთში ვაის შიშის ვამო მოსვენებელი ვერც კი დაუძინია. ეშინია სიზმარში ბოღელი არ წამოსულებს გულნადები ბრბი ჩამივ. ასეთთა საბულოთის საბოთხე. ეს საბოთხე მთავროვე და არა ნამდელი საბოთხე შედარებელი სამშობლო ჩემი. მოწყობელი ვარ ჩვენს დედამიწას, ხოლო შირიული ფესვებით მანც მასთან ვარ. ეს ფესვებია უცხოეთში რომ მაყოლებენ. ქალწი და ვინეო, ახალ:

გაზრდებში დღე არაა თქვენდ და თქვენთვის არ ვფიქრობდ ველაჩუებული და თვალკრბ მღანია. ვფიქრობ, თქვენში შექრილია ბოლშევიკების ვამხრწენელი ძალი. თანვე ამასა ვივარდებო. რომ ეს შექრია ძირა ფენებს თქვენი არსისა ჯერ კიდეც არ წვედენია. თუ რაა ეს ფენები ამას ერთი მთავალით ნათლივ დავისახავთ. იგი ერთი ქართველი, თავალი, ანარსისტი და თავდადებელი მამულიშვილი ვარლამ ჩერქეზიშვილი. ქართული მას არ ვმარჯვებოდა. საქართველოს ბავშვობიდან იგი მწყვეტილი. იყოდა რუსული, ფრანგული და ინგლისური. სიკვდილის წუთებში, როცა ადამიანის მთელი არსი შეირბნევა საუკუნეთაგან მოშვებული ფესვებოთ, მას უფერხად რუსული დაავიწყდა, ფრანგულიც და ინგლისურიც. მომაკვდავმა ქართველად იწყო დღედელი. აი რა ძალის არიან ძირა ფენები ადამიანისა, ვანსაკუთრებოთ ქართველისა. ეს რომ არ ვიყოლდე ამ სიტყვითაც არ მოვმარბავდით.

ბალწრფელ დღეთ ურბად სიტყვა ესე, სიტყვა, რომელიც წრფელი გულიდანაა წარმოშვებული და მამური განზრებოთ თქვენკენ მოშვებული. დანელი მხოლოდ და მხოლოდ იქნა სიტყვის ამ ძირა ფენებლდავი: იქნა გულის ძვერია და მჯლის ცქმა საქართველოსი; იქნა ვანმეტყველება მისი. ისმენთ ამ ხმას, თქვენში წამოიჭრებიან წმინდა ნინო, რომელმაც ვაზის ჯვარით ვვაზიარა ქრისტეს მცნებას, დავით აღმაშენებელი-ფიქმებელი საქართველოს ხელმწიფებისა, მფეე თამარი, მზოური შარავნელი-იმ ხელმწიფებისა, ქთივან დღელ-

ფაღ-წმინდა ნინოს ღობელი, წამებული ვაზის 'ჯვარისათვის, მესიტყვენი დიდი კარდუსი, ჩვენი მითიური თურმღაგენისა: იაკობ ხუცესი, გიორგი მერჩული, შოთა, საბა სულხან ორბელიანი, ილია, აკაკი, ვაჟა: წამოიჭრებიან თქვენში ძღვეამოსილებით და მხარებში ამართულთ თქვენ ვერა გძღვეთ რა, იქვეს იგი თუგინდ ღემონური ძალი ზოღმევიზმისა. დაიწყენით სიტყვა ესე თქვენ ყმაწვილნი გულბში, ახალგაზრდებო! ხალასო წერგებო საქართველოს მომავლისა! გვენით? ვიხმოთ ქართველი მწერალი, რომელსაც მწერლური გეზით ჯერ კიდევ მართლთ აქვს ამართული მარჯვენათი მზიურ მუწამული აღამი საქართველოს. ისმინეთ ხმა ჩემი და ჩემთან ერთად გადასძახეთ მშობლიურ მთა-ველებს: მზეგრძელი იყავ საქართველო!

DER STERBENDE ADLER
von
Grigol Kobakidze

Er reckt den Hals noch immer herrisch auf,
doch schwer bewegt er nur den welken Rücken,
auf dem die Flimmerwelle früher golden glänzte.
Die sonnenkernigen Pupillen, voll von Schermmut,
ermangeln schon der Schärfe ihrer Funken.

So sitzt er auf der Felsenklippe einsam
und schaut die Gletscher an, die roh und rauh
der Götter harren, und vernimmt in Schluchten
die Bäche aus der dumpfen Urwelt gurgeln.

Auf einmal blickt er mitten in die Sonne
- fleht er sie um die Neugeburt der Kräfte?
Da bersten jäh die Hallen blauen Eises
und stürzen blind erkrachend in den Abgrund.
Verzerrend süß ergreift es nun den Alten,
mit Urgewalten sich zu messen, und: o Wonne:
schon spürt, samenhaft in sich die Sonne brüten.

Er breitet seine Schwingen mächtig aus
und fliegt verjüngt davon. Die grosse Stille,
die von verhallendem Gekrach sich mählich weitet,
fängt er gewaltig ein in seine Adlerschwebe
und rundet sie erhaben ruhevoll im Kreisen.
Der lange Flügelschatten streift von Fels zu Fels.

Dann schleudert er sich pfeilgerade hoch,
als wolle er im Sonnenschoss vergehen.
Doch jäh durchzuckt's den Schatten an der Felswand:
hoch oben taumelt wie verwundet der Berauschte
- ward ihm die Sonnenflut zum Sonnenspeer?
Durchbohrt sinkt er aus Himmelshöhen nieder
und stürzt auf den Altar der Berge.
die Götter nahen schon zum Opfermahle.

(Gedichtet im Herbst 1943
in Überlingen am Bodensee.)

უცნაური იყო ეს ქალი: ივლიტა იგი კოლხეთის გვიწის იყო, თავად დღისათვის. ვეფხველი. იშვიათი დღისათვის, შვიდი თვის. მოწვედა თუ არა დღის სამის, ნამდვირად ვიფიქროვებოდა უნაზღაურებელი ცხელი ფაშის მისთვის, რათა სიკეთის ძალი მისამართებოდა. ძალი მართლაც მოემატა, გარანა სისხლად გახსნა.

წამოიხარდა, მომწიფდა, ატყუდა. ტანი მალე აუკარა. იყო მოწიფი და უხალთი გამოსწმული. დღისათვის თვალში მისი მისი ქალი უცხოვრობდა: იმდენად. ცქერას თავიდან დასაწყისი ნაბეჭდი. ნაწინა მისი, მერის სიმბოლო არ თუ ვხსენებ, გოლდენს ვეფხვი, წყევ უნახის ფერთი ამტკუნს. სითი ცხრაი იყო იმდენად აწვეული იყო: ნიშნად აზიარობის, თუ არაბრტყელს დაეჭვებდა: ამ ნიშნის ერთი რამ თითქო კიდევ ალერგებდა: ზედი ტუჩი სამწიფე ვიდ წამოწმული, ქვედა ემბლობდა. ზოგი ტერფში ხელს იყო, თუქო არ მოხიბობდა. ფეს ისე ადგამდა, რომ მუხის მუხის არ ხედებოდა, რაღაც ქალი ჩვევით საყვარელი. ამას თან ერთი დედალი, რომელიც არაბრტყელს ვაძიარებოდა: ფეხის დაღვამას ტერფი ტანზედოდა თითების მართხ ბასს განხე მხარად იყო ბანი.

სამსო სუნნელი მისთვის ღონისძიება ალერსი იყო და კიდევ უფრო. ცნობა - მათობრივი დასტურება ვეფხვი. ხელს საყვარელი მამიდან იღებოდა, თუ თითონ მოწვევდა. ფერებში უკეთესი ფერი გამოტყუებოდა მის თავის და ქალის ხელით თვლიდა: და მის აღმართული უკეთესად ამ ხელით იყო მოთავსებული.

მარდი იყო და გულგრილი ივლიტა. სიკეთის ხალხის მისთვის ცხრაი იყო და ცხრაინობილი უმარჯვებოდა. რაღაც იყო, უკვე მოწვევებული, ქალადის უკლებში თავის „სურვილს“ მოთვალავდა, გაეარებოდა კენტურთა ფეხებში.

საეშობისას ბზირად ვაუქვინათ იგი ცაცხვის ამოღებულ გამოშვებულ ფეხების ქვეშ, რათა აზით ავი ბული ადგებოდა. გამოძიებისას გზებდა: თითქო ხელმწიფი იმდენად. უკვე ვეფხვი ცაცხვის ფართო უკლები იყო და ცაცხვი უფრო მისი მამიდანელი ცილი და ამოკეთებული შხაღ კობის ნიშას ბტუთი აღმართული პირველი აღმართული ცაცხვი ქვედა ივლიტა. სიზმარში უცხო ვეფხვი ფეხები, მხოლოდ და ძალში. ვაუქვება ტუბილი იყო და შიშის რეფიქსი უკლები ტყუება: მომტყუებული იყო კოლოლო, რომელიც იყო მამიდანე შეზღუდული. უკლები მამიდანე იყო: ქალწული იყო მის რქის ბრტყელს დაწვით აფართობული. მის ნაგარდელად ირბი დღისათვის დამთავალი მამიწილი. ქალწული უკლები ვაუქვება ცხრაი ცხრაი. აღარ იყო ზღვათა. ნამათ უნაზღაურებელი იმდენად. გარანი იმდენად. ერთს მოსახლეთიან შეზღუდული ირბი ანაზღაურად ვაუქვება ცხრაი, ვაუქვება მამიდანე: ქალწული, მოქცევა წინა ფეხებით ვაუქვება ცხრაი და უკლები ღონისძიებით. ქალწული რისხვამ ავივინა. ვაუქვება ხეყვას, ვაუქვება ვაუქვება: უკლები ცაცხვი აღმართული. ირბი ანაზღაურად ვაუქვება, აზიარება, უკლები ხეს რქებით და: ირბი მისი რქება ვაუქვებით. რქება ბზირად იყო და აღმართული. ქალწულითავე მამიდანე აღმართული სიტყვა ცხრაი ხეში ივლიტობდა. ივლიტობდა: მის ფეხებში, მის ტანში, მის ტუ-

ტებში, მის ფიქრებში. ცაცხვი-ქალი ხალხის ამოღებოდა. ირბი ვაუქვება რქებაინებული და ვაუქვებოდა. ქალმა თელი ვაუქვება. შეკურთხა: ეს რა? „უკლები თვალს?“ ირბი თვალს ვაუქვება ქვედა, სურათი წინადა ნაღობად. მისი აზითანად თვალისმომხილელი. ცხრაი ცაცხვი დღისათვის ირბი ცაცხვი ირბი ვაუქვება რელი აღარ მისდებოდა: დამე თითად ვაუქვება.

შემდგომ ამ ხანებში იგი ამა მართო ცაცხვის ირბიდან: მისთვის კოლედი ხე მის მომდევლო ვაუქვება, ვაუქვებოდა ტანში ვაუქვება. მისთვის ირბი მუხის ქვეშ დღისათვის და ამოკლებილი რქებით ვაუქვება აზიარებით თითქო თითები სრულიად: ხილვად, მისი ირბილი მოყვანილობა. ვაუქვება თუ მამიდანე ბანი იყო, მის გვერდს უკლები: ვაუქვება ცხრაი ირბი ხის ამოწმება სხილი ირბიდან.

იგი დღისათვის ფიქრებში იყო — მამიდანე იგი მისთვისაც მოეშვებოდა. ირბი ხანდახან მის ბიძის და ირბიდან ვაუქვებოდა მის ნინიდანე რქებით. დღისათვის მართალი იყო მისთვის უკლები და: დღისათვის მართალი იყო მისთვის დღისათვის უკლები. უკლები თაქს წაწმენდა ვაუქვება, რომელიც უკლები ვაუქვებოდა მისთვის ცხრაი, ხან აქ ხან უკლები რათა საგულგრილი წაწმენდა ირბიდან. ამისათვის: უკლები მოეშვებოდა ირბიდან, მისთვის მოეშვებოდა რათა ირბიდან ავი ირბიდანე უკლები რქებით და ბიძის ერთი ირბიდანე უკლები: ამა აქ ცაცხვი უკლები ვაუქვება მამიდანე აღმართული სიტყვა და: ცხრაიდანე უკლები ცხრაი წაწმენდა ირბიდანე უკლები მამიდანე ირბიდანე მისთვის: ქალწული ირბიდანე იყო წაწმენდა. სიტყვა მამიდანე ცხრაი და მამიდანე, რათა იყო ეს წაწმენდა ცხრაი დღისათვის, ივლიტა ცხრაი და ირბიდანე.

და მამიდანე: წაწმენდა წაწმენდა იგი კლებიდანე მომარად ნაყვას აზიარება. ვაუქვება სხილი ირბიდანე. ივლიტა სფერის ვაუქვება ცხრაი მისთვის ნიშნად. თან ახლად მოუარა, იყო ცხრაი. უკლები თვალის მისთვის: კლები ერთი ნაზღაურებელი და ნათური ირბიდანე. უკლებიდანე მამიდანე: ცხრაი ვაუქვება. მოუარება ასრული ხანდახან და: კლები ვაუქვება წაწმენდა რქებით ნაყვად ვაუქვებოდა. ივლიტა ვაუქვება ცხრაიდანე და თვალისათვის რქებით ნათურიდანე ირბიდანე. იყო მამიდანე კლები: თითქო მართალი ტანი ხედავდა წაწმენდა, თითქო მართალი და კლებიდანე მამიდანე ვაუქვება.

ამე ფეხებზედ მამიდანე იგი ბუნების ყოველი მოვლელი. ზღვაინებული რქებით ქალი — ქალწული ქალიში ზღვა, ვაუქვება ვაუქვება ცხრაი — იგი უკლებიდანე ვაუქვება. ცხრაი მისი თვითების უკლებიდანე მომარად სრულიდანე ირბიდანე — მამიდანე მისი პირველი ფილი ირბიდანე. ირბიდანე იგი ქალწული რქებით დღისათვის ნაყვად ზღვის რქებით აქ იყო ბუნის, რბილი, მართალი, რომელიც მამიდანე მისი რქებით უკლები რათა ნათური სიტყვა ვაუქვებოდა. ვაუქვება ცხრაი მამიდანე ირბიდანე კმამათული ქალწული ცხრაი ირბიდანე ქალიდანე? და ივლიტა ნათურიდანე ნათურიდანე ირბიდანე.

ეს ნათურიდანე მამიდანედაც ამა სიტყვა

ღებოდა. ქმარი იქნა მის უაღრესად უყვარდა, ხოლო მის ქვეყნურ არეში „ქალი“ მზე-
ვას ეკლავა. ნაღვს ნაღვლასნ ძლი უძაღ-
რებდა, რომ იგი ღიდად ეურ გამბდათოთა: უნა-
ყოფი ფამოდა. ქალი ვიღველ ქალად დარჩა.

დღისით ანკა იყო: ნათელი, სხივმეფი, თე-
ნიური, გულგახსნილი. ღამით იღვერდა, იყო:
უთვისო, ენ შტო, ჩახტარობილი, ანხბლი, ზნანი.
ღამე მის ხილვაში იშველდა ვითარ უნა მ-
ვი კატა მითოლი: და ჰყავდა შავი უნ-წნი
კატა, რომლის თვალთა ფრთხილური კიფი მის
საიღველას თითქო აქლენებდა. თითონ მე-
საღველად ეკ მისთვის მთავრე იყო: და ყო-
თული კატა, მთავრის მახიუხებელი, მის კალ-
თაში ზმირად ქაფენი. ტებებდა მისი თელში-

თი გრტენით და სიქბაღთონ ზმანულში გა-
დაღოდა. ამ დროს მთავრე მის ხან ტრტე
ქალად ენახებოდა, ხან კი ქალს ნაყოფად

დღესაც ასე მზება. ივლიტემ დარლოს წინ
მხოველა ვარემო. შესეღ ღამე — ატოი ღა-
მით. დამბუნდა შინ. მიწვეა, მოძინა ნახეკრად
რულში მოჭეკანა: მთავრე-ტელა თითქო მარ
ნათოვი — ეტკრად შუაზე ვასკდა და ერთი ნა-
ხეკარი მღინაეში ჩავარდა. წამოღდა ქალი, ვა-
ეღა უზოში, ვაგმართა მღინარსაკენ როგორც
მთავრული. ცხე ნახეკარი მთავრე ამოსულე-
ყო. მოუხლოვდა მღინაეში და: იქ მთავრე ნახე-
კარს მოქკრა თვალი. ქალი შერბა და ბენდა-
მოკველა ღღღში ჩაეკცა. „ნოყარა“ საესე იყო
შეგლოთ.

მშობელი მიწის მიმართ

მიდამო მეკვდარი, ვარუჯული ღანღების კუთხე.
ძველი საჯვარე, სურნელება დამკნარი დაფნის.
სამაარის სეედა, მოღუნება მღამე და წუთხე.
ობოღ ხატის წინ ატრემილი სანთელი თაფლის.

***

დათოთქულ: ღოცვის ძლივს იკავებს ობობას ქსელი.
ღამურას შრიაღს მოაქვს ჩემად ღუმილი მწინის.
ვხედავ კრეტსაბმელს: ღოკოკინა მილოღავს სველი
და მეუ ვით იგი გამომძვარი კურჭიდან მტირე
მ ი ვ თ ქ ე ა მ და ა ტ რ ი ა ი
საჯვარის ღუმის ერთხელაე არის ვასერავს დანა-
მიმასენებენ მის კედლებში ვასურღრულ ცხედარს.
დავენანები ყველას, უფრო ღამარსა მხედარს
და დამადნება ტკბილი ხმებით მე „სუთათანა“.

***

გამოვარდება სარკმელიდან მზის სხივი მეკვდარი-
გაიციებულ შუბლს დაეცემა მწარედ და ცივად.
საღდაე შორს ქალი ვაფთორდება, ისედაე მხდარი-
ობოლი ცრემლი ვაურჩება წამწამებზე მძივად.

***

შ ე ნ ი ც ი მ ხ ო ლ ო ღ
მ მ ო ბ ე ლ ო მ ი წ ა ე : თ უ რ ი ს თ ვ ი ს ვ ე ნ თ ე .
უ კ ა ნ ა ს კ ე ლ ი
მ ი ი ღ ე ჩ ე მ გ ა ნ ს ი ც უ ტ ხ ი ს ღ ე ე ნ თ ი :
ჩ უ მ ი და უ თ ქ ე ი -
და შ ე ს ე ი ს უ ნ თ ქ ე ი თ .

ვერის ხილზე

ვერის ხილზე მძიმე ღამით თმაგამილი ქარი მღერის.
ღანდი დასტვენს ვერის ხილზე: ღანდი თოვლის და ნამქერის.
ვერის ხილზე ქარი ზუის მწვანე ზღაპარს ანიავებს.
ვერის ხილზე ქარი ვივი დაღერის უღის: სტვენს და ჰკივის.
ქინკა ქინკას მისღვეს ცეკვით. კუღიანი ხტის და ჰკივის.
ვერის ხილზე ველურ ხმაზე ქარი აჭის მტკვარს სიამეს.
სისხლის ღანდი ვერის ხილზე გულს ეპრება მძიმე ღამეს.
მძიმე ღამით ვერის ხილზე მთერალი ქარი სატრფის ეღის-
ვერის ხილზე ქეფთა გამართული ვივი უღის.

ბრიზოლ რომაინძე

ქილავი

ქუდუბული. აუროველი. ოჯეზიანი.
სხუნე სივრცეთა კომპარების უგვანო ბუში.
ბაიასავეთ გამომწვარი ზანგელა ბურში.
უცხო. უთვისო. მატანტალა. შორიგზიანი.

ამპარტავანი. ნელი. დინჯი. თავაზიანი.
მოდუნებული მერცხეზე შორეთის მურში.
მორცხვი. კეკელა. მოალერსე. მუხუსი. მრუში.
გახუნებული მავრამ მინც მარად მზიანი.

საოცარია შენი ზანტი მთქნარებით თვლენა:
მზეთა გაღობობით რომ მოთენთა უღანოს რთველმა.
ქიმიანს თავის ღმობით ვასცქერ აღმურს კომლიანს —

თითქოს ვესუნთქვის არაბეთის ამწვარი ნარდი.
და უშნო ცოხნებით ოდეს ერთვი მელანქოლიას
ღორბლიან ტურზე გიობდება სამყაროს დარდი.

აგვისტო 1918

ბ. რ.

თავი-და-თავი აქ მოლოა.

აქლავი

აუღებული. აუროველი. ორკეზიანი.
სხუნე სივრცეთა კომპარების უგვანო ბუში.
ბაიასავეთ გამომწვარი ზანგელა ბურში.
უცხო. უთვისო. მატანტალა. შორიგზიანი.

ამპარტავანი. ნელი. დინჯი. თავაზიანი.
მოდუნებული მერცხეზე შორეთის მურში.
მორცხვი. კეკელა. მოალერსე. მუხუსი. მრუში.
გახუნებული მავრამ მინც მარად მზიანი.

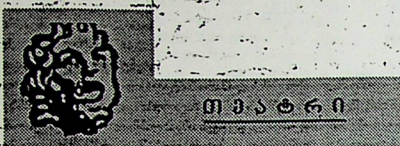
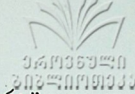
საოცარია შენი ზანტი მთქნარებით თვლენა:
მზეთა გაღობობით რომ მოთენთა უღანოს რთველმა.
ქიმიანს თავის ღმობით ვასცქერ აღმურს კომლიანს —

თითქოს ვესუნთქვის არაბეთის ამწვარი ნარდი.
და უშნო ცოხნებით ოდეს ერთვი მელანქოლიას
ღორბლიან ტურზე გიობდება სამყაროს დარდი.

აგვისტო 1918.

ბ. რ.

თავი-და-თავი აქ მოლოა.

გრიგოლ რომაშვილის "ლამარა"
მათომბი ილია ჭავჭავაძის ხა-
ხელობის ღრამაცულ თეატრში.

1996 წელი

ახალი შემოქმედებითი გამარჯვება

სიქტაკლს, რომლის პრემიერა გაიმართა 29, 30, 31 ივლისს, დღე ხანია ელოდებოდა ბათუმელი მაყურებელი. პირველ რიგში, იგი დაკავშირებულია იმ ქართველ მწერლისა და დრამატურგის სახელთან, რომელიც დღემდე ჩვენში აქრძალული იყო. დღეს გრაგოლ რომაშვილის სახელი დაუბრუნდა ქართული კულტურის საგანძურს, როგორც პირველი სიდიდის ვარსკვლავი.

შეიქმ, ამ სიქტაკლთან ასოცირდება ბათუმში პროფესიული თეატრალური დასის ჩამოყალიბება. „ლამარა“ დღე ქართველი რეჟისორის სანდრო ახმეტელის კლასიკური დადგმა იყო, რომლის მასობრივ სცენებში მიიღეს პირველი თეატრალური ნათლობა, შემდეგ ახაშის თხოვნით, ჭკარასიათვის რუსთაველის თეატრთან გახსნილი სტუდიის სტუდენტებმა. სწორედ, იმ სტუდია დამთავრებულია მეოცნობით 30-იანი წლების შუახანებში ბათუმში ჩამოყალიბდა თანამედროვე პროფესიული დრამატული თეატრი. ამ თეატრის ტრადიციებს დღეს ახალი შინაარსით ამდგრად თანამედროვე თეატრი.

შესამე, სიქტაკლით „ლამარა“ თავის მაყურებელს პირველად წარმოუდგება ბათუმის ილია ჭავჭავაძის სახელობის სახელმწიფო დრამატული თეატრის მთავარი რეჟისორი და სამხატვრო ხელმძღვანელი, საქართველოს სახალხო არტისტი, პროფესორი ლევან შირცხელია. მის არ სჭირდება წარდგენა დიდ თეატრს სიუჟეტოში, მაგრამ ბათუმში ის პირველ წარმოდგენას ქმნის და ამით იწყებს ახალ ეტაპს ჩვენი თეატრის ისტორიაში. რატომ აირჩია რეჟისორმა ლევან შირცხელიამ გრაგოლ რომაშვილის პასტორალი „ლამარა“ თავის, როგორც თეატრის მთავარი რეჟისორის, ერთგვარი სიუჟეტო ბარიად?

თეატრმცოდნე მადონა მგვიანაძესთან ინტერვიუში („საქარა“ მისი, 1995) ბატონმა ლევან შირცხელიამ ვერცდელ ილაპარაკა ამის შესახებ და ასე დასაბუთო თავისი არჩევანი: „ლამარა“ განსაკუთრებით აბლობია ჩემთვის, როგორც მოკალაქსათვის. რეჟისორი ვფარება „ლამარაში“ ასახული პერსონაჟების გრაგოლ რომაშვილისეულ დახასიათებას, რომელშიც აღნიშნულია, რომ ეს „აქვია დამწერია იმ პერიოდში, როდესაც საქართველოში ვეღვაფერია ადამიანური ღირებულებები გაუფასურდა. საქართველო იყო რწმუნის დაბრუნება. ხალხს უნდა შევხსენოთ, რომ ჩვენში რუსთაველის, ილიას, აკაკის, ვეკის გენებია. რომ ჩვენ არასგნით არა ვართ ისეთი უღლები, როგორებდაც გამოვიყურებით. ჩვენ მოაზროვნე ვართ ვართ. მიმტევებელი და მოსიყვარული და არა ისეთი, როგორც მტრებს უხარიათ.“ „ილიასის მწერლის ეს სიტყვები სიქტაკლის ზეპოცანაა. რეჟისორი თვლის, რომ ჩვენ ხალხს უნდა დავანახოთ, რომ ცხოვრების ეს გზა ასარჩევი და არა სხვა. შროლოდ თავდადება და გამარჯობა საქართველოს კვეყნისათვის. ეს მონიტრებელი, მიფიჭებული რომანტიკული ცნებები კიდევ ერთხელ გათვლებს მაყურებელს წინაშე „ლამარას“ წარმოდგენის დროს.

რეჟისორმა მიზანს მიიღწია მაყურებელმა ნახა პერიკული სულისკვეთით აღსაქვ, რომანტიკული განცხადებით დამუხტული და თანამედროვე თეატრალური ტექნიკით შესრულებული სიქტაკლი, რომელიც ფართო განსჯის და ღრმავ თვითდაკვირვებისაქვ მოგვიწოდებს ვეყლას.

პასტორალი უწოდებ დრამატურგმა იმ ნაწარმოებს. რეჟისორმაქვ პასტორალის სტილში დადგა იგი, რომელშიც ბუნების წიაღში მწყვესების ცხოვრების იდილიურ ფონზე ერთბაშად დაიმაბნება სიყვარულის სამკუთხედი და ორი მძა — მინდია და თორღვია, დღით სხვადასხვა, მაგრამ შამით ერთნა, ლამარას სიყვარულის გამო სამტროდ დაუბრისბირდება ერთმანეთს. შეურიგებლობის ტონი სავში ზღვიარს უხასლოდება. შეიღების ერთი შეშფოთებული მამა გამოფხაზულებისაქვ მოუწოდებს თორღვიას და თორღვიას და თორღვიას — თემი საფრთხეშია. თორღვიას პასუხი: „თემიცი დაიქცეს, ოღონდ მე ვიყო შეურიგებელი“

ლამარას სიყვარული მინდიაში მძაირთ ღლიერდება, მაგრამ თორღვიაც მართალია თავის მოქმედებაში. მან პატონინად დაისაკუთრა ლამარა. ამით ქალი აღმონდა ორ ცეცხლშუა. ერთი მზარე, მინდია სიყვარული წვიხს, მეორე მზარე მოვალეობა თორღვიას წინაშე. ერთ ადამიანში სიყვარულისა და მოვალეობის დაბრისბირებამ ფიზიკურად გაანადგურა ლამარას გული. გული გასქდა და დაიღუბა ლამარას ლამაზი სიცოცხლე, დღის სიყვარულის დღეებით გამოწვეულმა მწუხარებამ მოუღარა მშებში თანაგრძობის შეგება გაიღვინა და მოშლა მტრობა. მართალია, მან დიდ მსხვერპლს მოითხოვა, მაგრამ მწუხარება, მტეყება, მინდია და დანდობა უფრო დიდ ღირებულებასაა. რეჟისორმა დიდი ოსტატობით, შეურიგებებითი კონტეცივის შრომის მაქსიმალური პოტენციის გამოყვევით ნათლდ მოიზარა მაყურებელად იდეა ადამიანებს შორის მტეყების ბუცილობის შესახებ. სიქტაკლიდან დაბრუნებული მაყურებელი გარნობს, რომ მის სულს მშვიდობა დაეუფლა. ამ სიქტაკლის ნახვის შემდეგ მაყურებლის თვალში ადამიანი უფრო ლამაზი და სამედიან ჩანს. ეს იდეა კემპარიტად ორგანულს ხდის მინდიის მტეყერულ სახეს. დინაში მტეყერი მინდია თავის მძის თორღვიას სახელით ეახლება ქისტ იმოს, რომელსაც თორღვიამ ჭერ ლამარა მოსცია, შემდეგ შეიღო შრომაზე მოუღლა. მამას მოსვენებას არ აძლევს შეიღის დაღვრილი სისხლი. ეს იცის მინდამ და მიიღო სულის შემტეგრული გადაწყვეტილება: იმოს მისცეს მსაგებ უყვარს. ამით მინდია ამაღლდა პირად ბედნიერებაზე, ის ბედნიერი იქნება არა ლამარას დასაკუთრებით, არამედ იმით, რომ ლამარა გასაღების ბედნიერი.

ლამარას როლის ისახიერებს აქვარის დამსახურებული არტისტი ლია აბულაძე. გადაუპარებლად შეიძლება თქვას, რომ ლია აბულაძის განალო სამსახიობო გზა ლიგეკურად უნდა მისულიყო ლამარას როლთან. არტისტი მთლიანად მოერგო როლს. ლია აბულაძის ნაშენსულუ-

ბლო ოსტატობა მაქსიმალურად გამოვიწვინდა. მისი მეტყველების კულტურა თუ მოძრაობის მანერა გათვლილია, ლაღი ბუნების ზეგანითავე თავისუფალი ხასიათის განსახიერებისათვის. ლია აბლაძის ლამაზ კარგად იცის თავისუფალი პიროვნების ფანს და თავადღ ბუნებრივი თავისუფლების შეგრძნებით ცხოვრობს. მინდათთან დამოკიდებულებაში ლ. აბლაძის ლამაზი მაიალი ადამიანური ღირსების ღრუნვ ღგას. მსახიობის შესაძლებლობების ხარისხზე მაყურებელს ძლიერი შთაბეჭდილებები ექმნება მისი დატირების სცენაში. მკურთაზ, ძამბია — ამ ორისტყვიან ფრაზით დატირების სცენაში მხატვრული სიმაართის იშვიათი ძალისხმევა გვიჩვენა მსახიობმა. ლია აბლაძის ლამაზი უღრესად მართალი და ამაღლებულია სიყვარულსა და მეუღლის წინაშე მთავალობის გრძნობების დაპირისპირებაშიც. ამ დაპირისპირებით გამოწვეული ტრაგიკული მსახიობმა დაამყარებელია მიძინება მაყურებელში.

მინდას განსახიერებს აკტორის დამსახურებული არტისტი კახა კობალაძე. კახა კობალაძის მინდას შეფასებაში ორი განსხვავებული თეატალური ჩამოვალბნდა. ერთნი მყვარებანი შთაბეჭდილებას, რომელიც ვაფა-ფშაველას შემოქმედებიდან მომდინარეობს და მინდას წარმოდგენილია პეკეთი ნახევარი დღმერთიკაცად, ფხზეკურად ბრგვე, რომლის მეტყველება უნდა იყოს ასევე ფოლადივით ნაქვე. მეორენი ფიქრობენ, რომ კახა კობალაძის მინდას რეჟისორის აბლებერი ინტერპრეტაციის შედეგია. მინდას ამყარად არის არა დრამის, არამედ პასტორალის მოქმედი პირი — მწყემსების შორის მწყემსთვით უზარალო და ჩვეულებრივი. კახა კობალაძის მინდას ხალხური სიბრძნის ცოცხალი განსახიერება. მსახიობი დამაყრებელია მოქმედებაში. განსაკუთრებით შთაბეჭდვადია მიზანსცენაში იმოსთან, მწყემს ბეჭებთან და დამოკიდებულებაში ნახევარ მშასთან.

თორღვას როლში მაყურებელმა ნახა მსახიობი აკაი სენიძე. ძნელი და რთული მისია აკისრია მსახიობს ამ როლში. მან უნდა უჩვენოს სახე კაცისა, რომელიც „სისხლიან ვარსკვლავზე დაბადდებლი“. ეს ტონი ზომიერად არის დაცული აკაი სენიძის თამაშში მთელი წარმოდგენის მანძილზე. საამისოდ მას ყველაფერი უწყობს ხელს — აზოვანი წარმოსდგება, სცენური მეტყველება და სიტუაციის სწორად გააზრების უნარი. აკაი სენიძის, როგორც მსახიობის ღირსებები სრულად გამოვიწვინდა მამასთან აკამით. ის ღირსეულ პარტნიორობას უწყებს საკართველის სახალხო არტისტის თორი ცანავას, რომელიც ამ სპექტაკლში მინდასა და თორღვას მამის — რაბებროს ანსახიერებს.

ეპიზოდურია თორი ცანავას რაბებლის როლი. სულ სამყარ გამოჩნდება სცენაზე, მაგრამ დიდი მსახიობის დამოკიდებულება ეპიზოდური როლისადმი ყოველთვის შთაბეჭდვადი და დასამახსოვრებელი. თორი ცანავასათვის ყველა როლი მნიშვნელოვანი ფუნქციის მტარებელია. მნიშვნელოვან ფუნქციას ანიჭებს ის რაბებლის სახელსაც. თორი ცანავას რაბებლი ბრძენი მამაა, რომელიც თვალისმინებით უფრთხილდება შვილების ღირსებას, ზრდის მათ მოქალაქეობრივი და მამულიშვილური ღირსებით. ამასთან, როგორც პიროვნება, თორი ცანავას რაბებლი, მართალია პირად გრძნობებშიც. მისი აზრით: აკაი სიყვარული, აკაი სიღამაზეც, ორნივე აკაი. ამით აფრთხილებს შვილს, რომ იფონ მუდამ გონიერად და წინდაბედული.

სპექტაკლის აშშენების მსახიობთა უღრესი თაობის კიდევ რამდენიმე წარმომადგენელი. საკართველის დამსახურებელი არტისტი ამირან ტაკიძე თვითმყოფადი შემოქმედი, სასუთარი ხელწერა აქვს ყველა როლში. ამ თეატალურ-რისთი ერთერთი საუკეთესო როლად ამირან ტაკის შემოქმედებლი იმის მხატვრული სახეც შევა. მსახიობმა დასამახსოვრებელი გახადა იმის სახე ორიგინალური კითხვა-პასუხით ტკბილის განდის შესახებ. „რა უღრო ტკბილია“ — კითხვბდა შურისძიებით აღსასეს იმო თანასოფლებს.

- ახლად დაწურული მტკეანე.
- არა, მე სხო მინდა.
- სიყვარული ლამაზი ქალისა.
- არა, მე სხო მინდა.
- ხელშეფება, ძალი.
- არა მე სხო მინდა.

- ტკბილია სიოცხლე; ტკბილია ყველა.

- არა, არა, მე სხო მინდა. იმოს შვილის მეკლდის სისხლი უნდა, ეს სისხლია ახლა მისთვის ტკბილი. ეს მიზანსცენა ისეთი დრამატიზმით მიჰყვას მსახიობს, რომ მაყურებელი მთელი არსებით ერთვება და თითქოს თანამონაწილად ხდებდა სცენაზე შემდინარე ძალიოვას. ამირან ტაკიძემ ხელოვნების ორი დარგის — დრამატულისა და ვოკალურის სინთეზის ღრუნვე განსახიერა იმოს სახე. მუსიკისებთ თელიან, რომ ამირან ტაკიძემ „ღამარაშე“ ორი როლი შესარულია — იმო დრამატული სახე და იმო — მუსიკალური სახე.

სწორი გადაწყვეტა მოუტებნა აკტორის დამსახურებელმა არტისტმა ბერიდო ინჭრეგელმა იმოს მოუტეცა მამის ჰიდღირის სახეს. ეს არ არის დამოუკიდებელი სახე. იგი იმოს სახის მონუმენტურობის უზრუნველყოფას უწყობს ხელს. იმოს გაცხარებას შურისძიებით ბერადი ინჭრეგელის ჰიდღირი უპირისპირებს თავმეკეეების. ამასთან ამ დაპირისპირებას ჰიდღირი ცხოვრების ცოდნაზე ამყარებს, ამიტომაც უაღრესად ნათილი გონებით, მშვიდი ტონით, მაგრამ მკაცრი ლოგაკით ცდილობს ზემოქმედების მოზღდნას იმოზე.

ხალხის კრებითი სახეა წარმოდგენილი საკართველის სახალხო არტისტი მანუჩარ შერვაშიძის ქავთარის სახეში. არც ეს სახეა დამოუკიდებელი, ისიც დამხმარება, კერძოდ, ხელს უწყობს მინდას შესახებ ხალხში გავრცელებული აზრის გამოხატვას. მსახიობმა წარმატებით გადაწყვიტა ეს ამოცანა და დავკარწმუნა მინდას, როგორც ბუნების შემაღდლის ძალისხმევაში.

მხარე დიდებულის ყველა ღირსებით გამორჩევა მსახიობი მაღაზბ აბულაძე მოუტეცა იმოს როლში. მსახიობის თამაშში განსაკუთრებით გვიბლაგვს შინაგანი გრძნობა სპექტაკლის საერთო დინამიზმისა. ის ყოველთვის მაიგნებს იმ ტონალობას, რომლის მეშობითაც ძალას მხატვბს სპექტაკლის მიმდინარეობა.

გამორჩენილი რეჟისორისა და აღმზრდელი პედაგოგის უბადლო ნიჭის გამო შეუქმბს წარმომადგენს ბატონ ლეენი მირცხულიაის მუშაობა მწყემს ბიჭების როლებში შერჩეულ საშუალო სკოლის მოსწავლეებთან. მაყურებელი მოხიბლა ნორჩი მსახიობების ძალდტანებელმა თამაშმა. თუმცა ჩკუფში თამაშობენ, მანაც აბერებენ ინდივიდუალური ღირსებების გამოვიწვინდა: ლამა და კობა კურესელიძეები, მამუკა და გვიკა მანჯგალაძეები, თორნიცი ბერიძე, ალიკო ჩინუა, გია ნაკაშიძე და ვიდერი ლომაძე.

ასევე ერთ ჩკუფს ქმნიან მსახიობები ნატო ვაკიტაძი, თამაზ მუეშელი, ეკა ჩაღელიშვილი, ნინა კვიციანი, მანანა მანჯგალაძე. მიუხედავად ამისა, თითოეული სასუთარი სახით ჩანს სპექტაკლში. კერძოდ, სიმართლის განცდით გამამახოვრებდა ეკა ჩაღელიშვილის ერთი ფრაზა, რომლითაც გულწისულ ლამარას ეფერება: „შენი ტერფები კოცნაა მოლისათვის“.

მთაში დაზრდილი ჩველი ბიჭების, ხვევისა და თემის იმედად დაბადდებული ბიჭების სახეებს განსახიერებენ მიძინა მიქაელაძე, ჩკულ ველოაძე, ბესო მარათიაშვილი, ნოდარ იაკობაძე, კახა ჩანტლაძე, ზაზა ზოიძე, ზალო გოგუაძე, ვაჟა ბიბილეთიშვილი, ნოდარ ძიძიური, ირაკლი შავგულიძე, ნუგზარ ზაქარეიშვილი, მაღაზბ ბათინიძე, გიორგი მეგრელიძე.

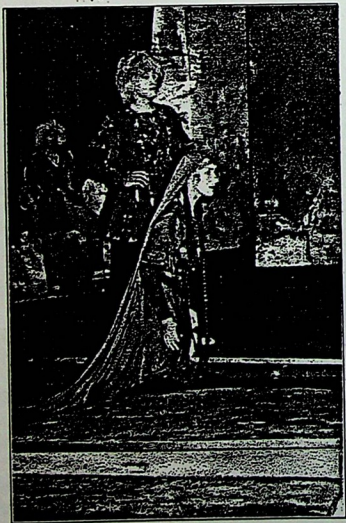
თანამედროვე თეატრალურ ხელოვნებაში ნოვიატორულ მოვლენად უნდა შევიფასოთ ცოცხალი გუნდის მოყვანა სპექტაკლში. ამასთან ის ფაქტი, რომ გუნდის 80 წევრი მოქმედი პერსონაჟის ხარისხით აისი წარმოდგენილი დრამატულ სპექტაკლში, მთლიანად არის უდიდესი დამსახურება საქართველოს სახალხო არტისტის, შოთა რუსთაველისა და ზაქარია ფალაშვილის პრემიების ლაურეატის, კომპოზიტორ იოსებ კეკელიძისის საჩუქრად. სპექტაკლისათვის უკვე ხელმძღვანელმა შექმნა კლასიკური ნაწარმოები, რომელიც გაერეხულია ქისტური და ხესურული ფოლკლორის სიმღერებით, ლაქონურიად წარმოგვიდგენს მთის მუსიკალურ კოლორიტს გუნდი მთელი წარმოდგენის მანძილზე საკრავიერი ინსტრუმენტების გარეშე ასრულებს ურთულეს, მაგრამ უაღრესად მულოდორ სიმღერებს. ყოველი გუნდური სიმღერა კონკრეტული მიზანსცენის მოტივს ემბიანება და ემსახურება არა მხოლოდ მუსიკალური ფონის შექმნას, არამედ მუსიკის ენაზე ამტკველებული ნათელი სახეების შეგრძნებას. მათგან უაღრესად მნიშვნელოვანია მუსიკალური სიმღერის სიმღერის ლამარის დატვირთვის სცენაში. ხაზგასმით უნდა აღვნიშნოთ, რომ კომპოზიტორ იოსებ მათგან უაღრესად მნიშვნელოვანია მუსიკალური მხარის წარმატებაში კომპოზიტორთან და შემსრულებლებთან ერთად დიდი დამსახურება ქორმეისტერების — აფთხანდილ ჩხენკელის, რუსლან გვახავას, ქეთევან მანელიშვილის, ბელა და ზაირა ვადაძეკორიებისა. სპექტაკლში წარმატებით მონაწილეობის მომდერალ გოგონათა კორო-ვოკალური ანსამბლი „ოპოი ნანა“, რომელსაც ხელმძღვანელობს საქართველოს ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე გულნარა ნოღაიძე.

სპექტაკლის წარმატებაში მნიშვნელოვანი წვლილი უდევს საქართველოს სახალხო არტისტს ქორეოგრაფ ბექარ მონაევარდისაშვილს. ცეკვები სრულდება მთლიან პარფესულ დონეზე და ამასთან ქორეოგრაფის მიერ ნაქარნახები მოძრაობის კულტურა აისახება მსახიობთა მოქმედებებშიც. სპექტაკლის სანახაობით მხარეს ამდიდრებს მოცეკვავე გოგონათა თეატრალური ნაწარმოების მეორე სიცოცხლის მიმინიჭებელ წყაროს განიფრული და მაღალი მხატვრული გემოვნების დონეზე შესრულებული სცენოგრაფია წარმოადგენს. ამ თვალსაზრისით განსაკუთრებული მადლიერების გრძობით უნდა ვილაპარაკოთ საქართველოს სახალხო მხატვრის გიორგი გუნიას მხატვრობასა და დეკორაციებზე. სპექტაკლის მართლაც უაღრესად მნიშვნელოვანია მისი მონაწილეობის უფრო დამაბ გავაზრებისათვის. „ლამარა“ დაიდგა. თეატრალური დღესასწაული შედგა

ამ სპექტაკლის ყველა დირსებაზე მსყელობა ვერ მოიხვედნება ერთი საჯახთო წერილის ჩარჩოებში. მისი დიდი შემფასებელია მათგან უაღრესად მნიშვნელოვანი, რომელიც, იმედია, სპექტაკლს არ მოაკლებს თავის ყურადღებასა და სიყვარულს.

დასასრულ, არ შეიძლება მადლიერებით არ აღვნიშნოთ, რომ ესოდენ მნიშვნელოვანი თეატრალური დადგმის განხორციელება პრაქტიკულად შეუძლებელი იქნებოდა, რომ არ ყოფილიყო აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ხელმძღვანელობის ყოველდღიური ყურადღება, ზრუნვა და დახმარება.

იური ბიბილიეშვილი

გრიგოლ რობაქიძის „ლამარა“ ბათუმის ილია ჭავჭავაძის სახელობის დრამატულ თეატრში. დაიდგმა ლევან შირცხულიასი, 1995 წელი

უცხოეთში მცხოვრებ ქართველთა ყოფა-ცხოვრება

26 მაისი პარიზში

ჩვენი ღილი ეროვნული ღვინისწავლი - 26 მაისი -, როდის შედარება შეიძლება ამერიკის შეერთებული შტატების დამოუკიდებლობის ღვინთან - 4 ივლისთან - თუ ხაერანგეთის ეროვნული ღვინისწავლი - 14 ივლისთან -, ღილი ეროვნული შთავრებით აღნიშნა, 1997 წლის მაისში, პარიზში.

საქართველოს ხელრომ ხაერანგეთში, საქართველოს ელჩის - ბაჟონი გონა როგოვაძის - მიწვევით, 1997 წლის 23 მაისს გამართა ღილი შეიმი პარიზის შე-16 **უ. შ. ნ. ს.** შეხანიძნავი მეჩიის ნაგებობაში, რაც ღილი წარმაგებით ჩაგვარდა. მეჩიის შთავარი დარბაში მოთული იყო ქართული და გრანგული აღმებოი; უცხოელ დიპლომაგებმა და ხგუმრებს კი, ჩვეული ხილარბაიხლით, ღებულობდენ საქართველოს ელჩი ხაერანგეთში ბაჟონი გონა ჩოგოვაშე და შიხი შეხანიძნავი მეულღე ქალბმწონი შანანა.

*À l'occasion de la Fête Nationale
l'Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire
de Georgie en France
et Madame Gotcha Tchogoradze*

préient

*de leur faire l'honneur d'assister à la réception
qui aura lieu le Vendredi 23 Mai 1997 de 18 h. 30 à 20 h. 30
à la Mairie du XVIIe arrondissement
71, avenue Henri Martin, 75116 Paris*

R. L. V. D.

Cette invitation sera demandée à l'entré. Cal. 01-45-02-16-16

გვიჩგვინის დახვეწება პარიზის
ფრიუმჟალურ ჰიშვარნიან

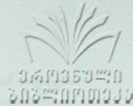
ქართველობაში, ქართული ომის ეგგვრანების თაიხნობით, 1997 წლის 25 მაისს, 18 საათზე, საშეიმი ვილარებში, გვიჩგვინი დახვეწება პარიზის ფრიუმჟალურ ჰიშვარში, უგნობი ჯარისკაცის ავლდამაშვე და აავიშვიმა მარადიული აღი ჩვენი ეროვნული ღვინისწავლის - 26 მაისის - საშავიგვე-მლოდ. ამ გერემონიას დაეხწრი მრავალი ხაერანგეთში მცხოვრები ქართველ-მა, ვრანგებთან ერთად, რომელთა შიჩის იყენენ მრავალი ომის ეგვრანები.

პარაკვლისი წმ.ნიწის ქართულ ეკლესიაში

1997 წლის 25 მაისს, პარიზში, წმ. ნიწის ქართულ ეკლესიაში, მადარდა ღვთისმსახურება 26 მაისის მეგრძოღლი სუღის შიხახხენებულად. წირვა ჩა-ფარა წმ.ნიწის ეკლესიის მოძღვარმა, ღევანოშმა მამა არჩილმა; ჰვალ-ბელთა გუნდს კი ღვმარობდა ბაგონი ოთარ შავარბიძე.

ღვთისმსახურების დახახრულისას, როგორც წესი, მრეეღმა, მეაღოჰელ-თა გუნდლთან ერთად, შეახრულებ ჩვენი ეროვნული ჰიშინი უღიღვაქა.

26 მაისის ღვთისმშობლის დღის აღსანიშნავი გერმანიაში

საქართველოს საელჩომ გერმანიაში, ბონში, ღირსეულად ჩააფარა ჩვენი ღირსი ეროვნული ღვთისმშობლის, საქართველოს საელჩოში, რომელსაც დაეხმარა ბონში აკრედიტებული მრავალი საელჩოს ღირსი დიპლომატები და გერმანიაში მცხოვრები ქართველებმა. უცხოელ და ქართველ ხუმარებს მიუხაზველ საქართველოს ელჩი გერმანიაში ბავონი კონსტანტინე გაბაშვილი და მისი მეუღლე მანანა შეღაია-გაბაშვილია. 26 მაისის, ჩვენი ამ ღირსი ეროვნული მნიშვნელობის ღვთისმშობლის შესახებ კი, მოკლე, შთაბეჭდვითი სიტყვა წარმოთქვა საქართველოს ელჩმა გერმანიაში ბავონმა კონსტანტინე გაბაშვილმა, რასაც გულმოდგინედ შეხვდა დამსწრე საზოგადოებამ.

Der Botschafter von Georgien in der Bundesrepublik Deutschland

Dr. Konstantin Gabaschwili und
Frau Dr. Manana Chelala-Gabaschwili

beziehen sich aus Anlaß des Nationalfeiertages von Georgien

zu einem Empfang

am 26. Mai 1997 von 12.00 Uhr bis 14.00 Uhr

in der Botschaft in Bonn, Am Kuypark 6, einzuladen.

W.A.W. Tel. 0228/957510

26 მაისი ღვთისმშობლის დღის აღსანიშნავი

1997 წლის 14 ივნისს, ღვთისმშობლის ქართული მამულის შაჟოში, ჩააფარდა 26 მაისის, ჩვენი ეროვნული ღვთისმშობლის, საწიგნო შეხვედრა, რომელსაც დაეხმარა, ღვთისმშობლის და პარტიში მცხოვრებ ქართველებთან ერთად, საქართველოს საელჩომ თანამშრომლები თვით საქართველოს ელჩის ბავონ ჩოგვაძისა და მისი მეუღლე მანანას თანდასწრებით.

შეხვედრა გახსნა ღვთისმშობლის ქართული მამულის "მეხაკეთრეთა ახლობიანთა" და აღმინისხრავის პრეზიდენტმა, ნაყოფი ექიმმა აკაკი რამიშვილმა, რომელსაც მიუხაზველ საქართველოს ელჩს ხაჩიკიანთან, ბავონ გოჩა ჩოგვაძესა და მის მეუღლეს ქალბატონ მანანას და დამსწრე ჟრანგ და ქართველ ხუმარებს. ეს საწიგნო შეხვედრა-საბოლოო ჩააფარდა მეუღლე გულმოდგინედ, რომლის ღირსი საყურადღებო სიტყვები წარმოთქვეს ბავონმა ელჩმა გოჩა ჩოგვაძემ, ქართული სათავისუფლო ყოფილმა თავჯდომარემ, ბავონმა ნოდარ ლომიძემ, ბავონმა ჟიური ბერიშვილმა, ბავონ ხერგი მელიაძემ, ბავონ ნიკო ჭავჭავაძემ, პრეზიდენტი სანდრო თვალჭრელიძემ, კარლ ინახარიძემ და სხვებმა.

26 მაისის ეს საწიგნო შეხვედრა-საბოლოო მეუღლე გულმოდგინედ ჩააფარდა. სამწუხაროა მხოლოდ, რომ ქართული სათავისუფლო ეროსი კვლევა ამ შეხვედრას არ დაეხმარა ჩვენთვის გაუგებარი მიზეზის გამო.

ანხამბლი 'მარანის' კონცერტის პარტიში

1997 წლის 11 მაისს, პარტიში, ხანგ-ლუი-ლე-და-სადმეცრიერის ეკლესიაში ჩააფარდა საღმრთო მომღერალთა გუნდის 'მარანის' კონცერტი, რომელსაც მეუღლე მრავალრიცხოვანი ხალხი დაეხმარა.

'მარანის' ქართული მომღერალთა გუნდი განსაკუთრებით იმისთვისაა მეუღლე საყურადღებო, რომ მისი ლეგონარია ამერიკელი მისივე ჟრანკ კეინი, რომელსაც მეუღლე ღირსი ენერჯია და საქმიანობა სიყვარული გააძლიერა ამ ქართული მომღერალთა გუნდის შექმნის საქმეში, რადგან ამ გუნდის წევრებმა ჟრანკი ახალგაზრდები, რომელთა შორისაა აგრეთვე ერთი იყვანელიც კი. მსმენელებში განვითარება გამოიწვია ამ გუნდის უცხოელი წევრების ქართული ენისა და მუსიკალური კულტურის ცოდნამ. 'მარანის' რეპერტუარი

კი მეყად მრავალეროვნაია: ქართული და კახური ხალხური სიმღერების გვერდით, ამ გუნდმა შეასრულა სვანური, გურული, მეგრული თუ იმერული ხალხური სიმღერები, რამაც აღვყვამა გამოიწვია დამხრელებში. გუნდმა, ქართული ხალხური სიმღერების გვერდით, უმოაზრხად შეასრულა გლოზანი, რამაც განსაკუთრებული აღვყვამა გამოიწვია მსმენელებში თავიანთი პოლიფონიურობით.

'მარანის' გუნდს, რა თქმა უნდა, და მის ხელმძღვანელს, მისფერ

ფრანკ კეინს ახლო ვაჟების აქვს უცხოეთში მცხოვრებ ქართველობასთან და ნაქართველოსთან და უკვე რამდენიმეჯერ იყო, მისი გუნდით, საქართველოში, რითაც მას ხაზულაბა მიეცა კიდევ უფრო გაახრუცოციღოს მისი გუნდის რეპერტუარი. აქვე ვაქვეყნებთ 'მარანის' გუნდის პროგრამის ნაწილს:

ანსამბლი მარანი L'Ensemble Marani

ქართული მრავალხმიანობა Polyphonies Géorgiennes

Chants traditionnels et liturgiques de la République de Géorgie

Dimanche 11 mai 1997 à 16h30

Chapelle Saint-Louis de la Salpêtrière
47, boulevard de l'Hôpital
75013 Paris

L'Ensemble Marani

L'Ensemble Marani, fondé en 1993, se consacre à l'étude du riche répertoire polyphonique de la Géorgie.

L'apprentissage de cette musique aux tonalités si particulières a constitué un défi. Le système de notation occidentale ne permettant pas de représenter fidèlement ces tonalités, l'écoute attentive des enregistrements a primé. Marani a développé, grâce aux conseils de chanteurs et musicologues géorgiens, ses propres techniques pour apprendre ce chant qui reste, dans son pays d'origine, une tradition orale qui se transmet de père en fils.

Marani profite des rares passages des chœurs géorgiens en tournée en France pour travailler avec eux. Lors d'ateliers, les spécialistes les plus confirmés aident le groupe à se rapprocher au maximum des styles traditionnels. Fréquemment, les séances de travail se terminent en "Soups". Il s'agit de repas de fête pendant lesquels les toasts et les chansons s'enchaînent pour déclarer et reconstruire l'amour et la convivialité. C'est là le lieu privilégié pour entendre résonner les chants et s'imprégner des valeurs qu'ils transmettent. En effet, le "soups" représente le contexte le plus actuel des chants en Géorgie et c'est principalement autour d'une table que l'on chante.

En 1996, l'Ensemble Marani est parti un mois en voyage d'étude en Géorgie pour vivre sur place sa passion. Aller jusque dans des villages reculés à la rencontre des chanteurs et tout particulièrement des "anciens", héritiers de tout un savoir, a permis à l'Ensemble de collecter et d'apprendre des chants qui n'avaient jamais été enregistrés. L'amitié qui nous maintient Marani à des chanteurs et directeurs de chœurs de diverses régions promet de belles et longues séances de travail lors de prochains voyages...

L'Ensemble Marani se produit en région parisienne (Théâtre de la Mainate, Sainte Chapelle, Centre Mandapa...) et au-delà. L'Ensemble met ses compétences et un important stock de renseignements (enregistrements, partitions...) à la disposition des individus ou des groupes qui voudraient découvrir ou promouvoir cette tradition musicale.

Contact:

Ensemble Marani
Frank Kane, Directeur Musical
10, rue Paul Vaillant-Couturier
92300 Levallois-Perret
Téléphone: 01.40.89.08.16
E-mail: frankkane@compuserve.com

Un aperçu du chant traditionnel géorgien

La musique traditionnelle géorgienne est avant tout vocale et polyphonique. La musique instrumentale existe, mais c'est le chant qui a toujours eu la place d'honneur et qui a la plus importante fonction sociale et rituelle.

Des manuscrits du 11ème siècle montrent que le système du chant polyphonique était déjà bien développé et formellement enseigné à l'époque. Des lettres de l'historien grec Anacréon datant de l'année 401 avant notre ère semblent indiquer que les Mecaniki (Géorgiens) qui à l'époque chantaient plus ou moins de la façon observée aujourd'hui en Géorgie.

Le chant a toujours joué un rôle très actif dans la vie sociale de la Géorgie. Nous pouvons prendre pour exemple le cas des chants de travail (moissons, labours...), où le chef d'équipe était systématiquement chanteur et où le chant collectif (soujours polyphonique) reflétait la qualité du travail en cours.

Le chant géorgien demeure une tradition orale et vivante malgré l'industrialisation et la modernisation qui ont eu leurs effets en Géorgie comme ailleurs. À l'exception de quelques peuples alicains, il est difficile de trouver des gens qui se lient aussi naturellement au chant polyphonique. Pourtant nous sommes actuellement à un moment critique : le chant traditionnel devient (et particulièrement dans les villes) affaire de spécialistes et avec la disparition de vieux chanteurs des centaines de chants vont être rayés des mémoires.

Il est important également de souligner la grande diversité des styles polyphoniques qui existent en Géorgie. Pour ne citer que quelques exemples, le chant de Kakheti (partie est) est caractérisé par des duos à ornements complexes, accompagnés d'un bourdon mobile. Le chant de Gurie (ouest) se caractérise par trois voix, apparemment indépendantes et très mélodiques (basse très mobile, baryton narratif, haut ténor). Le chant chanté seul en voix (éléments de voix de soprano et voix de ténor contondu), soit en yodel dit "brimantchoua". Le chant de Svanétie (du haut Caucase) est apparemment plus simple sur le plan mélodique mais comporte des complexités harmoniques et ce sont ces aspects de voix d'élite pour les musicologues qui essaient de la décrypter ou pour les chanteurs (même des régions voisines) qui tentent de l'imiter.

L'ensemble constitue une mine de trésors pour l'amateur de polyphonie. Telle était l'impression d'Igor Stravinsky, qui a qualifié la polyphonie traditionnelle géorgienne de "découverte merveilleuse qui pourrait apporter davantage à notre compréhension de l'exécution musicale que toutes les nouvelles compositions."

ბერლინის ქართული საზოგადოება

1991 წლის 6 დეკემბერს, ბერლინში ჩამოყალიბდა 'ბერლინის ქართული საზოგადოება', რომელშიც ვაერთიანებულია გერმანელები, რომლებიც ეშხა-ხურეშიან კულტურულ განვლვა-გამოცვლას საქართველოსა და გერმანიას შორის, და ქართველები, რომლებიც ცხოვრობენ გერმანიაში. ბერლინის ქართული საზოგადოება, როგორც აქვე გამოქვეყნებულ წახლეების პირველ მუხებშია ნათქვამი, განავარძობს ფრადიციას 1922 წელში, ბერლინში ჩამოყალიბებული 'რუსთაველის საზოგადოებისა' და 1985 წელში ჩამოყალიბებული 'პანკოვის ქართული კლუბისა', რომლებიც ეშხახურებოდენ სწორედ კულტურულ განვლვა-გამოცვლას გერმანიასა და საქართველოს შორის.

ბერლინის ქართული საზოგადოება უკვე შე-რ წელიწადია გამოსცემს 'გნობის ფურცლებს', რომელშიც ქვეყნდება როგორც ნარკვევები, სვავიუბი თუ გნობები ამ საზოგადოების მიღვანუბის შეხახებ, ისევე გერმანიას-საქართველოს ურთიერთობის სხვადსხვასა უკლები. გარდა ამისა, ბერლინის ქართული საზოგადოება აწყობს ლექციებს, მოხსენებებს თუ სიმპოზიუმებს, რასახ დიდი მნიშვნელობა აქვს საქართველოსაშვის ღღვანდელ რთულ პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, კულტურულ და სოციოლურ პირობებში. მიმდინარე, 1997 წლის 9 მაისს, მაგალითად, ბერლინის ქართულმა საზოგადოებამ ჩაატარა სიმპოზიუმი, რომელიც მიწვეულ იქნა ბერლინის ქართული საზოგადოების თავ-ჯდომარის - ლექტორ როლფ მაღეს, ბერლინის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გენერალური დირექტორის - ლექტორ ანჟონიუს იამერსისა და დამიდერ-მენციხ სააქციონერო საზოგადოების გენერალური რწმუნებულის მაგონ მათიას კლინერჟიხს მიერ.

ვიმღვინებთ მადღ ჩამოყალიბდება ანალოგიური საზოგადოებანი პარიშიში, ნიუ-იორკში, ვაშინგტონში, რომში თუ ღონღონში. სხვათა შორის, ბერლინის ქართული საზოგადოების წახლეებს წინ უძღვობს ჩვენი მოთას გნობილი აფორშიში: 'ვიხს მოყვარება არ ეძებს, იგი თავისა მღვრია'.

Schota Rustaveli: „Wer nicht Freunde sucht auf Erden,
ist sich selbst der ärgste Feind!“
(Übersetzung H. Huppert)

Satzung der BERLINER GEORGISCHEN GESELLSCHAFT e.V.

§ 1 Name, Sitz, Eintragung, Geschäftsjahr

(1) Der Verein führt den Namen BERLINER GEORGISCHE GESELLSCHAFT e.V.

ღ ი ა წ ე რ ი ლ ი

ყურნად "გუშაგის" რედაქციას

I.

სელთ გვაქვს თქვენი ყურნალი - "გუშაგი" - ნომერი 2(32) 1997 წლისა. გავეცანით რა თქვენი ყურნალის შინაარსს, ვალავწყვიცეთ "ღია წერილის" ვორშით ვაგანთო ჩვენი აზრი ყურნალის ამ ნომერში გამოქვეყნებულ მახალღების შეხახებ.

II.

პირველად ვი ვეხადმებოთ თქვენი ყურნალის ამ ახალი ნომრის გამოღვმას საერ-თოდ იმიცომ, რომ, როგორც იქნა, გავიგეთ თქვენი აზრი,ღაწერილი მავით-თუ-შე, საქართველოში და ემიგრანთიაში არსებული პოლიტიკური შეხახებ, რაც აქამ-ღე "მოთქვა-მოთქმითი უეპირნიცყვაობას" წარმოაღვინდა. ეხ, თუთო, ღალბიოთი მოღვენაა, რაც "მებრძოლი საქართველოს" სარედაქციო კოლეციას სამუაღვმას აძ-ღევს, აზრთა და შეხელუღვმათა ამჟვარი "შეჯახებმა-შემოჯახებმაში" - ვინ იგის! - შეიძღვდა ჰემმარიცყვას ღავუახლივლეს.

III.

ბოღმს ვიხღოთ წინახწარ ინიხათვის, რომ ჩვენი პირველი მენიშენა "ქვეთის-ხწახლეებს" წახავს, მაგრამ, ვალავწყვიცეთ, მათიც ვთქვათ: ნუ უგაღაზღ-

პუცოთ შოთახ სიბრძნეზე - "ზოგჯერ თქვენი ხეობა არა თქმაბა, ზოგჯერ თქმითავე
 დამავლებინა", - და ნუ დაბეჭდავთ ყველა წერილს თუ ვამყდებს, რომელიც ხელში
 ჩავიკარებთ. ეს მეფად ეკლიანი გზაა, რომელიც გზას ვი არ ანათებს ერთ-
 მისიკენ, არამედ გზას ვიღვე უფრო აზნელებს, რაც ჩვენს მფრებს გაახარებს
 და ჩვენს მოყვრებს - როგორი პოლიტიკური მიმართულებების არ უნდა იყოს
 იხინი - დაამწხვრებს, რადგან ჩვენს, ყველამ ვიგით, ჩამა ძალა ერთობაშია,
 და ერთობის მიღწევა შეხადლებულია მრავალეპროვანებაშიც, თუ ჩვენ ერთმანე-
 თის აზრებსა და შეხედულებებს ხარკაშმის იმიტქვად ვი არა, სერიოზული მკო-
 მის საკითხად გავხლით, რომლის ღრის, გახავებია, ძალაშია თუნის-ანეთობის-
 სინთეზის დაღეჭვიკური მეთოლი.

IV.

აღნიშნული სახითის სეპატივის თუ სევა სახის წერილების დახახელებას თავს
 ვარიღებთ, რადგან ვიღვე არ გვხურს უფრო გვაამწვაკოთ ისედაც გაამწვაკე-
 ბული, "ხაზღვარს-გადახელი" დავა, მაგრამ შოტიკური საკითხის განხილვა, მინც
 ჩავთვადეთ საკითოთ.

V.

ჩვენ გული გვეჰკინა, რომ საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის შრომის
 მინისფრი, უპაყნიოსები, მაგრამ "პირდაპირი" აღამიანი - გიორგი ერაძე -
 "პირიმიფილ" აღამიანად არის მინაოლელი. ეს, როგორც ჩანს, ზოგირი ქართველ
 ინფლიგევიტა მელიღურბით უნდა აიხსნას, რომღენისთვის "უბრალე", უნიკერ-
 სიფიფის ღიპომის არმქინე აღამიანი ხრულვახოვანი აღამიანი არ არის,
 რაც, შეიძლება, მხოლოდ ქართულ პოღენად არ უნდა ჩიოთვალის თანამღეღრევე
 მსოღლითი; თუმევა გნობილია, რომ ასეთ "უბრალე" მშრომელ აღამიანეში უფრო
 აქვს უფხი გაღმული "ახნხალ აღროგენებას", ვიღრე აღნიშნულ ინფლიგევიტეში;
 და ხეორედ ასეთი "ახნხალი აღროგენება" ვაანრდა ჩვენს აღნიშნულ მინისფრს,
 რომღელიც რიგითი მუშა იყო, პროფესიული კავშირების პოღენავე გახდა და მინის-
 ფრის პოსფი დაიკავა საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკაში, რითაც მან სა-
 ქართველოს მთელი მშრომეღების გული იმღენად მოიგო, რომ მის შეღვდაზე არავის
 არც ვი უფიქრია.

VI.

ჩვენ გული გვაჰკინა აგრეთვე თქვენი ყურნაღის, ასე ვთქვათ, "მარწამისი"
 შინაარსმა, რომლის აყვორია ღღვან გოღვა ("გმირია ვარამი"):
 "ჩვენში ერთოოღდაე, არეულად და მეფყუპეპულად ორი საქართველი გზრომბს:
 საქართველი გმირთა, წამებულთა, ქვეყნის უანეარი ჭირისუღალთა და... საქარ-
 იველი პოღლაღვათა, რღულგადახელთა, ფიქსიმეხეღია და შერევენეზღოა..."
 შეიძლება, "ღღვანაღურღად" "ორიგინაღურია" ამეკარი ღაპირისპირეზა, მაგრამ
 ვითომ საქართველი ერთი არ არის, რომღელეც ღიღი, ღიღი უმრავლესობა არე
 გმირეღია და არც პოღლაღვეღი?.. ღა განა საქართველთნი, ქართველ ხალში
 უფრო მეფი ვმირეღი ან პოღლაღვეღია, ვიღრე სხვა რომღელიღე ერში ღა ქვეყანა-
 ში?.. რა სტირია ყურნაღს ამეკარი "ღღვანეგი" მის პირველ გვერღე ვამოაქვე-
 ყნობს?.. ერთობისათვის?.. გაუტეზარია.

VII.

ახევე გაუგებარია ჩვენთვის ამ ყურნაღის ქვეხათური-ფიფრი: "ქართული პოლი-
 ტიკური ემიგრაციის ხმა"!.. პოლიტიკური ემიგრაცია ჩვენ გვყავდა პარიღში
 დაწყებული 1921 წლის 25 თებერღვიღან, უფრო ზუსტად, 1921 წლის 17 მარტი-
 ღან, როღა საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობამ, დამყდნებე-
 ღი რეღმის დაღგენიღებოთ, დაფოვა საქართველოს ჭერიფორია და შეეხიღნა საფ-
 რანგეობს, რომ ბრძოლა განეგრძო პოღმევიკური დამპყრობეღების წინაღიღვეგ. ღა
 როღა 1991 წლის 9 ამირღხალღგენიღ იქნა საქართველოს დამოუკიღებღობა საქარ-
 თვეღის 1918 წლი 26-მისისი. დამოუკიღებღობის აწეის საღეღმეღღე, ამ ღღღღან
პოლიტიკური ემიგრაცია მინც განაგრძობს არხემობას?..

VIII.

"ქართულ პოლიტიკურ ემიგრაციამი" აქ, უთოთ, ნაგუღისხმეღია 1991-1992 წღე-
 მის მიღწანე განხორციეღებული პუფრი, ახნხაე მოყვა საქართველოს ქანონეღი
პრეზიღენეღის გახიღვნა საქართველღან და ხამხეღლი პიღია ვანეჰუნეღა საქარ-
თვეღისი, რაც, უღღაო, პოლიტიკური ემიგრაციის წარმომომბის მიმღმად შეიძღე-

ბა იქნეს მიჩნეული. მაგრამ მას შემდეგ ორჯერ მოხდა საქართველოში პარლამენ-
ტისა და პრეზიდენტის არჩევნები, რაც დემოკრატიული არჩევნებად იქნა გნობილი
უცხოეთის მედიაციურების მიერაც; და ეს აბაქვი შეიძლება უხელმძღვანელოდ
იქნას დღესაც?..

IX.

თუ "ემნისიო ინფრენიშნის" გნობებს დავუჯერებთ - და ამ გნობებს უნდა
დავუჯეროთ -, დღეს საქართველოში არსებობს პოლიტიკური პაციზმები და ადამიან-
ების უფლებების დარღვევები, რაც, ესეც უდავოა, უნდა დაიგმოს. მაგრამ ვითრ-
ინაა - ჯერ ერთი - პოლიტიკური და სიხსლის სამართლის დამანაპიერების ერთ-
მანეთიდან გამყოფა, და - მეორე - დღეს საქართველოში სამშრომლის ქვეშ
ცხოვრობს ის, ვინმე უკეთა, ადამიანის საყოველთაო დეკლარაციის 19 მუხლის
შეხამამისად თავის საკუთარ აზრს გამოთქვამს საქართველოში არსებული მდგო-
ნარების შესახებ?.. და პრეზიდენტი?.. ახლახან იყვინიშნობდნენ საქართველოს ყურ-
ნად-გაზეთები, რომ საქართველოს ეწვია საქართველოს ყოფილი პრეზიდენტის მეუ-
ღლე და შემდეგ იგი ისევე აღმზუნდა მოხუცობით; ვითომ ეს არ ნიშნავს იმასაც,
რომ არავის დასაგინდება არ ემუქრება საქართველოში თუ მას სიხსლის სამართ-
ლის დანაშაული არ აქვს ჩადენილი?.. თუმცა-ღმის თქმავ შეიძლება, რომ ამ
მხრივაც არა ერთ დარღვევებს ექნება ადგილი, როგორც ამას "ემნისიო ინფრენ-
იშნის" გნობებში ვკითხულობთ, და არა მარტო ჩვენთან, არამედ დემოკრა-
ტიულ ქვეყნებშიც, რა თქმა უნდა, მეტ-ნაკლებად.

X.

საერთოდ კი მისხალმებელია, რომ "ახალი ემიგრანტები"-თვლიან იხინი თავს
პოლიტიკურ თუ აპოლიტიკურ ემიგრანტად, - თავს იყრინ პარლამენტ და გვიღობენ
მართლმად გაარდნე უცხოეთში. "მებრძოლი საქართველოც" ელოდება ახელ-
გაზრდებს!..

XI.

ვინიადან ხიფყვამაც მოიფანა, აქ განმარტება თუ "ვის ეზრძვის 'ხაბჭოს მებრ-
ძოლი", როგორც ამას ხერო თქვენა ჟენსადმი "იუმრისეუქვად"!.. "მბრძოლა",
საერთოდ, ცხოვრებაა პირდაპირი გაგებით, რადვან იგი მუქმეღებს ნიშნავს.

- ამტვარლ შეკითხვა - "რისთვის იზრძვის ხაბჭოს 'მებრძოლი'? გვაკვირვებს,
რადვან ამ კითხვაზე პასუხი ჩვენი ყურნალის ყოველ ნიშნში იმეჭდება; მა-
გრამ გავიგებოროთ: ჩვენ ვიზრძვით, ე.ი. ვმოქმედებთ -
- რომ "ჩვენი თავი ჩვენაღვე გვაყუხუნებს!" (ილია);
- რომ "დემოკრატიის ორგანოა მოქალაქეთა უმრავლესობა. აქედან წამომდვარი
ხელისუფლება არის მოქმედი, მჭრელი, მებრძოლი." (ნოე);
- რომ "პოლიტიკა არის არა მარტო შესაძლებლობის ხელისება, არამედ აგრეთვე
ხელისება საჭირო შესაძლებელი გახალ";
- რომ "ქართული ერისუფლი ხაბჭო არის პოლიტიკური ორგანიზაცია, რომლის მი-
ჯანია საქართველოს ხახელმწიფობრივი დამოუკიდებლობისა და ხუვერენობის
განმტვიცვინისათვის ხელმეწყობა ყოველგვარი დეგალური გზით"; (მუხლი 3-ე);
- რომ დავნერგოთ ჩვენს ხალხში რწმენა: დემოკრატია, სოციალური დემოკრატია
არის უწყვეტი პროცესი, რომელშიც ყოველდღიურად ხორციელდება "ნივთიერი
კეთილდღობა, როგორც დღე-მძიო ადამიანის ცხოვრებისა; თავისუფლება მთე-
ლი ერისა და თითოეული პიროვნებისა". ("მესამე დახი", 7.2. 1893 წელი);
- რომ "ქართული ერისუფლი ხაბჭო უცხოეთში" თავისთავს თვავს საქართველოს
ერისუფლი ხაბჭოს მემკვიდრეთ, რომელიც საქართველოს ერისუფლმა ყრილობამ
აირჩია 1917 წლის 22 სექტემბერს, თბილისში, და 1918 წლის 26 მაისს გამოა-
ფხხადა საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის დამოუკიდებლობა. ქართულმა
ერისუფლმა ხაბჭომ განავრგო მუშაობა პოლიტიკურ ემიგრაციის ხედიში, განსხ-
ვურებით 1952 წლიდან, როცა მიწვეულ იქნა, პარლამენტი, ერისუფლი ხაბჭოს მეორე

ყრილობა, რომელმედღაც მოკლე, მაგრამ შიამაგონებელი ხიფყვა წარმოსთქვა სა-
ქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის პრეზიდენტმა და მოავრობის თავედობა-
რემ - ნოე ყორღანიამ. (ამ ერისუფლი ხაბჭოს ყრილობაზე, რომელსაც მე, როგორც დედაგაგო-
გერმანიადან, ვეხერებოლი, დრმა შეგავლენა მოახლინა ჩემზე ნოე ყორღანიას და-
კონურმა გამოთქმამ: "ცოცხა ილაპარაკეთ და ბევრი გააკეთეთ!").

- რომ საქართველომ, ქართველმა ხალხმა თავი აარიღოს ყოველი ჯურის ექსტრემიზმს, რაც ეწინააღმდეგება ქართველი ერის დემოკრატიულ, შემყნყნარებლობით სულისკვეთებას;
- რომ "ქართული ეროვნული ხაზი უცხოეთში თავისთავს ვამოახდლებს დაშლილათ, როცა საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა შეუქმნევალ ხახაიოს მიიღებს". (ქ.ე.უ.პროგრამის 22-ე მუხლი).

თქვენ, "გუშავის" მეხვეურები, რამდენადაც ჩვენ გავიგეთ, იბრძვიოთ თქვენი მრწამსის, შეხედულებების დამკვიდრებისათვის, რაც სრულიად ლეგიტიმურია; და ჩვენ ვიბრძვიოთ ჩვენი შეხედულებების, მრწამსის დამკვიდრებისათვის, რაც, ვფიქრობთ, ხელს უწყობს იმას, რომ ამგვარ "შეჯახება-შემოჯახებაში", როგორც უკვე აღვნიშნეთ, დავუახვილოთ ჭეშმარიტებას. ამგვარად, ჩვენ ვერძმვიოთ ყველაფერს, რაც აღამიანს ურღუნგებს გინებას და ექსტრემიზმისაკენ მიართევს მას. ამდენად, თქვენ შეხედულებებს, მრწამსს ჩვენ ვიხილავთ მთელი სერიოზულობით და ყველაფერს ვი უარყყოფთ, არამედ მხოლოდ მას, რაც, ისევე ჩვენი აზრით, ხაზიანია საქართველოსათვის, ჩვენი ხალხისათვის.

XII.

ჩვენ ვლითარებთ, მაგალითად, რომ საქართველო ღლებ არის დამოუკიდებელი და სუვერენული სახელმწიფო, თუმცა მეყვად რთული პოლიტიკური, ეკონომიკური, კულტურული და სოციოლური სინდელეების წინაშე ვიმყოფებით. ამიყომაა სწორედ "... ჩვენი მიზანი ხელი შეუწყომ საქართველოს სახელმწიფოს ოციოლურ წარმომადგენლობებს, საელჩოებსა თუ საკონსულოებს..." აღნიშნული სინდელეების გარდაღახვის მიზნით. თქვენ ბრძანდებით ხაზინააღმდეგო აზრის, რაუ ისევე ლეგიტიმურია, როგორც ჩვენი აზრი. ჰგვრამ აწიო ჩვენ ერმინაფრების "ბრძანდელ მრწამსს" ვი აზ ვართ, არამედ ორივეს ველი შეგვყვივს საქაიჯივრებუ, ქაიჯივრებუ ხალხზე და ვეძებთ გზებს არხებელი სინდელეების გარდაღახვისაკენ. ვა ვითომ ახელი შეხედულება, ახელი მრწამსი იუმირისფული კანქვრევის საგანიია "ვის ებრძვის ხაზის მებრძოლი?.."

XIII.

თქვენი ყურნალი, მაგალითად, საქართველოს დევანდელ ხელისუფლებას, ე.ი. პარლამენტს, მთავრობას, მართლმსაჯულებას უწოდებს "მაფიოზურ რეჟიმს", რაც იმას გულისხმობს, რომ საქართველო ღლებ მხოლოდ მაფიოზების საჯიჯინი ობიექტია, და არა დამოუკიდებელი და სუვერენული სახელმწიფო!.. აქამ "სუპარული", უკიდევანო ბრადლება, რომელიც შეუძლებელია, ჩვენის აზრით, ჭემმაროვება იყოს. ვამბობთ: მაფიოზური მთავრობა, საერთოდ, არ არხებობს, რადგან სახელმწიფოში ვერ მთავრობა უნდა არხებინდეს, რომ წარმომივას მაფიოზური კლანები. ამიჯრთ არის, რომ "მაფიოზი", მეფე-ხაჯვებად, ყველა დემოკრატიულ სახელმწიფოშიც არხებობს. თქვენ შეგვიბოათ, ამგვარად, თქვათ, რომ საქართველოშიც არხებობს მაფიოზური კლანები, მაგრამ უფრო მეტი მახმუბაბითა და გავლენით, ვიდრე ხვა დემოკრატიულ სახელმწიფოებში. მაგაგონებთ, ამერიკის შეერთებულ შტატებში მაფიოზური კლანები, როგორც არაერთხელ გამოქვეყნდა ყურნალ-კაბიეტებში, უკიდურად "აბრუნებენ" ოთხმეოლათ მილიარდ დოლარს, რის აღმოფხვრას სახელმწიფო ყოველი მდღონით ეღობს. და არც საქართველო ამ მხრივ ვამონაკისი. მაგრამ ეს ვაქტი გვაძლევს ჩვენ ხაზამს საქართველოს პარლამენტს, საქართველოს მთავრობას, საქართველოს მართლმსაჯულებას "მაფიოზი" ვუწოდოთ?.. ეს ომ არა პარტი სიყადება, არამედ მერის წიხვიდელ წყლის დახმავაა?.. სწორედ ამას არ ჩავგჩიჩინებთ ჩვენ ქართველობას, საქართველოს, რომ ჩვენ სახელმწიფოს მართვა არ შეგვიძლია და ამიჯრთ "ღიღი სახელმწიფო", ამ შემთხვევაში რხეით, უნდა იყოს ჩვენი ბავინ-შავრონი?..

XIV.

თქვენი ყურნალი ვიდევ უფრო შორს მიღის, როცა საქართველოს დევანდელ ხელმძღვანელობას "საბჭოთა ნომენკლატურას, ჩეიკიხებს" უწოდებს თუ აღარებს, რაც, ჩვენის აზრით, სინამდვილეს არ შეესაბამება. რა თქმა უნდა, ბრძოლვკივების 70-წლიან ბავინობამ საქართველოში და რუსების ობიექტის ორახწლიან ბავინობამ ქართულ ხალხზე, განხაზღვრული ზეგავლენა მოახდინა ჩვენ-

შე და მოგიერთებინ, აღმათ, ვერ არის ღებხავ განკურნებულნი . ამგვარი
ფიქილოგიური და ფიცილოგიური ჭრილობებისაგან. მაგრამ ქართველი ერის,
ქართველი ხალხის ღლი, ღლი უმრავლესობა ჯანმრთელი იყო, არის და იქნება.

XV.

შთავალნებო: საქართველოს კომპარტიის უკანასკნელ ყრილობაზე (წელიწადი არ
მახსოვს), ხანგარში მიხსენებამი ითქვა, რომ საქართველოს კომპარტიის
რეგეში გაერთიანებული იყო 330.000-სი წევრი და კანდიდატი. არ უნდა დავივი-
წყოთ, რომ ესენი იყვნენ უმთავრესად მშრომელები და ინჟინერების წარმომად-
გენლები, ე.ი. საქართველოს შოხახლეობის, ახე ვიქვათ, ნაოღი. და ღლეს ჩვენ
შეგვიძლია მათი ქართველობა, საქართველოს მიქაღაქეობა კითხვის ქვეშ დაუყე-
ნოთ?..

XVI.

მერმელ: რაგომ უნდა შევვივათ იმაში ექვი, რომ მათა რიქა ეჩავლეხლბე
თავიანთი აწიი შეუქვადეს და ღლეს საქართველოში ღეოქიხლეოღი ხახვედნიღოს
შექმნაში აქვიურ მოღოქიღობას ღებლეღინე?.. უთომ ვაქმინეს არ უნდა ქქს-
ღეს ამრის შექვლის დაქიხუღღაქა?.. და იხივ იომ შეხახვედნიღა, რომ მრავალი
მაღგანი "გუღიო" კი არა, "ღრხ" მოთხოვნიო შევიღა კომპარტიის რეგენიქა?..

XVII.

გახახვირია, მაგრამ ვაქვია: თქვენი ყურნაღი "გუშავი" ხახლეირო შირის
გაბრიაბრუშხიხავანავ არ იხევეს უკან; აი, მაგალიოთ:
თქვენგან ყბად-აღებული "მეგრძოღი საქაროღელი" ქუთათელ-ვაენათელი
მიგრძოღიღის კალხეჩრავეხ სეუმრობის შეხახებ წმინღა ნინის ქართულ ეკ-
ღელხაში, შარიღში, 1998 წელხ, ხევათა შირის, წერღა:
"26 მაისის ღვთისმხახურემახ განახახურებული ღრმა მიღარხი შიანიქა ქუთათელ-
ვაენათელი მიგრძოღიღის კალხეჩრავეხ სეუმრობამ შარიღის წმინღა ნინის ეკღ-
ხიამი და მის მიერ შარაკვლისხი გაღახეამ წმინღა ნინის ეკღხიის ღეკანოზ
მამა არჩიღთან ერთად, რამავ მეფად შთამავრნებელი შეგავღენა შიხახიმა შლო-
ვეღებზე. მის მიერ შარაკვლისხი გაღახედა საქაროღე.ის თავისე.ღენიხათესა
ღაღუშულთა ხელის მიხახხენეზღად იხეორიულ- მოღუნად შეიქღენა ჩიიავარის
შარიღის წხიღა ნინის ეკღხიის იხეოიიამი..."

XVIII.

ღა რახ ხერხ ამის შეხახებ "გუშავი"?..
"წირვა კარვა ხნის ღაწყებული იყო, როღეხავ ნიკო ქავეკვაძის თხხღებოთ
ეკღხიამი შემოვიღა მიგრძოღიღი კალხეჩრავე. (მისი ვინაომა შემღებ ვირ-
კვა). მოღვე შროშავანღისყელი შეხავლის შემღებ, იგი წირვას შეუღა...
მრეღლის ღიღმა ნაწიღმა უმაღ ეკღხია ღახეოვა, ხოღი შემღებ კი, ეკღხიის
გამგეოზის ხავანგეოზ მეკრემა მოიწეია წიოღელი მღღღის ღაუშახეყებელი ვიღი-
ფის ინიღიავორის ვინაოზის ღახადგენად ღა შახუხის მოხათხოვად. აი, ახეოი
იყო იხ'იხეორიული მოღენა", ღახქენხ "გუშავი".

XIX.

ქერი ეროი, - ვეხწრეზოღოღი რა ამ ღვთისმხახურემახ ღა ვიყავი მაღოზღელთა
გუნში, - მხოღოღ რამღენიომე კავმა ღავოვა ეკღხია მოგვიანებოთ ღა არა
მრეღელთა უმრავლესობამ; ღა - მეორე - ვიოომ მეუყე კალხეჩრავეხ მიმართვას
მრეღლისაღმი "შროშავანღისყელი შეხავადი"უნდა ეწოღოს, ხოღი თვიო ქუთაის-
გაენათის ევარქიის მიგრძოღიღისა ღა გეღათის აკაღემიის რექქორის შეიქღება
"მემარქვენე" ყურნაღმა "გუშავამა" "წიოღელი მღღღელი" უწოღოს?..

XX.

შემღეღა: გაგვაკვირვა "გუშავის" ნწოზის იმ აღვიღებმაღ, ხალღე ნათქვამია:
"მისი ვინაომა შემღებ ვირკვა"; "...ეკღხიის გამგეოზის ხავანგეოზ შეკრებამ
მოიწეია წიოღელი მღღღის ღაუშახეყებელი ვიღიღის ინიღიავორის ვინაოზის ღა-
ხადგენად ღა შახუხის მოხათხოვად".

XXI.

ვიოომ ეს "ხეიღი" უყრო შოღიღის იქმხ არ გავხ, ვიღრე ეკღხიის, ხახლეირო
უწყემის - გამგეოზის მოქმეღებახ?.. ნუოთ ჩვენი შარიღის წმინღა ნინის ეკ-

ღებია ახელი სახელი კონკრეტული ქვეყნის ან საქარბუღის სახელით პირების მიღება-არმიღების სვერში?..

XXII.

ყურნად "გუშაგის" თურმე, როგორც მასში ვკითხულობთ, არ მოწონებია ჩემი პასუხი:

"ეს მე არ ვიცი!" ამგვარი უგუნურება მე "ღამეშართა" ერთი ფაქტის (არა ანე-გლოსის) გამო, რასაც შეიძლება აღვიგო ავსტრიის ლეჟალად ქვენაში, სახელმწიფო მუშეუშეში, რომლის ღირქეფორს უყვარდა თქმა - "ეს მე არ ვიცი!" თუ საკითხში ხელყოფილად ვერ ერკვევით. ერთმა პრინციპმა კი ვერ მოიძინა, და როცა ამ პრინციპიდან რამდენიმეჯერ მიიღო პასუხად "მე ეს არ ვიცი", შეხმამა: "თუ არაყერი არ იყო, რაზე ვიხლით ხელდახს იმპერატორი?" - "პრინციპა, იმპერატორი მე ხელდახს მიხილს იმაზე, რაც მე ვიცი; მან რომ ხელდახს მიიღებს იმაზე, რაც მე არ ვიცი, მისი სამველობელი არ ეყოფილა!" - იყო პრინციპის პასუხი; რაც მე ისე მომეჩინა, რომ, თუ საკითხმა კარვად ვერ ვერკვევით, ვამბობ: "ეს მე არ ვიცი". ღილი ზოლიში, რომ ყველაყერი არ ვიცი!.. (ამგვარი ირონია აქვენგან "ვისწავლე!").

XXIII.

"ეს მე არ ვიცი", ვიმეორებ ისევე, რაკომ თქვენ "გუშაგის" ამ ნომერში არ აღნიშნავთ ეს მახს, ჩვენს ეროვნულ ღებსახელებს შეხვედრისი წერილითა და გნობებით, თუმცა თქვენი ყურნალი 1997 წლის ივნისში, ე.ი. 26 მაისის შემდეგ დარღვეა?.. გაუგებარია, გაუგებარია, მართლად ვაუგებარია!..

XXIV.

კიდეც მეურის, მეურის თქმა შეიძლება ამ ყურნალზე, მავრამ დავკმაყოფილეთ ნათქვამით და ხაზი გაუხვათ კიდეც ერთ ღელ ნაკვს, რომელიც ჩვენ აღმოვაჩინეთ თქვენ "გუშაგში": თქვენ გაურბიხართ, ჩვენის აზრით, სანაკვებ დარაკებს და დილობთ საგანის ვაპრიბარებებს პიროვნების განრიბარებებით. ეს შეთლი კი თქვენზე უფრო მეტს დარაკობს, ვიღაც იმაზე, ვის ვაპრიბარებარებებს თქვენ დილობთ. ჩვენის აზრით, რიგითი გლეხი, რიგითი მუშა, მშრომელი საერთოდ, არის ბაზა, რომლებსაც წარმოიბობა ე.წ. დი ინველიგენცია, და ის ინველიგენცია, რომელიც ამ ბაზას გაქიდავს, ქიდავს პირველიყოლისა თავისთავს. "ინველიგენცია" პრიბილეგია კი არა ვალდებულაა. სამუხაროდ, ეს ჩვენ ვერ აღვიქვით თქვენს ყურნალში, რაც სამუხაროა. ჩვენ გვხურს, რომ თქვენი ყურნალი იყო თანამეფროვე ყურნალისცივისა და შემყმარებლობის დონეზე, რომლის ბაზაა - თავის მხრივ - აღამიანი, პიროვნება არ დავმომ დღობს, როცა თქვენ მისი აზრის, შეხედულების არ ხართ. ეს, რა თქმა უნდა, ყველავის აღვიდი საქმე არ არის, მავრამ სწორედ ამაში არ მონიხანს არა მარტომ "ბრადლებლის", არაშელ, ხაერთოდ, პოლიციური კულტურა?..

კარლო ინხარბიძე
ყურნად "მებრძოლი საქარბუღის"
სარედაქციო კოლეგიის წევრი
პარიზი, 1997 წლის ივლისი

ღორე კერზონი და საქარბუღელი

"მე დარწმუნებულნი ვარ, რომ ქარბუღელ ხალხს შეუძლია შექმნას დამოუკილებელი სახელმწიფო. მე ვეყვი, არა მარტო ქარბუღელ ხალხს, რომელმაც საუკუნეების განმავლობაში შეინარჩუნა თავისი დამოუკილებლობა და განავითარა თავისი ცივილიზაცია, არამედ ყველა განუვითარებელ ხალხსაც შეუძლია შექმნას დამოუკილებელი სახელმწიფო. თქვენი პრიბლემა ეს არ არის. თქვენი პრიბლემა არის შემდეგი: შეგიძლიათ თქვენ უზრუნველყოთ თქვენი დამოუკილებლობა იმ უშველებელ სახელმწიფოს თანხმობის გარეშე, რომელიც თქვენი მეზობელია და, რომელსაც შექვია რუსეთი?"

ღორე კერზონი - ინგლისის საგარეო საქმეთა
მინისტრი, ღონღონი, 1919 წელი.

ქართული
ეროვნული საბჭო
Conseil National Georgien

CHATEAU DE LEUVILLE
10, rue Jules Ferry
91110 Leuville sur Orge
FRANCE

ქალბატონ მედეა თუმბაიძევილს,
მაყონ ოთარ ზურაბიშვილს,
მაყონ ოთარ ჰაყარაძეს,
მაყონ გიგა ხარაჯიძეს.

პატივცემულო თანამემამულენო,

შუბნად "ვეშაგის" 1997 წლის ივნისის ნომერში წავიკითხეთ თქვენი ირონიული წერილი - "ვის ებრძვის "საბჭოს მემბროლი", რამდენ გული ვაყვინძავს, რადგან ჩვენი მიწერა-მოწერა არ გვკნინია, რომ იუპორის ან ხარკაძის საკუთველს იძლეოდეს. მაგრამ საქმეზე:

- 1.- ჩვენ ჩვენი პოლიტია ვაყარვეთ საქართველოში არსებული მდგომარეობის შესახებ და ამჯერადღაც ავღნიშნავთ, რომ ჩვენ, ჩვენი მხრივ შესაძლებლობის ფარგლებში, ხელს უწყობს საქართველოს პრეზიდენტის, პარლამენტის, მარტოველს, ლეონის ორგანიზებს, რომ გარდაღახულ იქნას ჩვენს სამშობლოში ღვინა არსებული პოლიტიკური, ეკონომიკური, კულტურული და ადრიალური სიძნელეები. ჩვენი ამგვარი მოქმედების ხავეჭველს ჩვენ ვსვლავთ 1995 წლის 5 ნოემბრის არჩევნებში, რომლის ღრის საქართველოს ამომრჩეველთა ქმრავლებობა აირჩია საქართველოს პრეზიდენტი და პარლამენტის ლეკუჭავები. ეს არჩევნები კი შეავახა საერთაშორისო მთავალყურებმა დემოკრატიულად, და თუ ეს ახეა, -ღა ჩვენს აზრით, - ეს ახეა, -მამის საქართველოს ამომრჩევლების უმრავლესობას უღვდეს აქვს კონსტიტუციით განსაზღვრული ღრის განმავლობაში, ჩაუღვდეს სათავები საქართველოს საბელშეკის ძალაუღვდეს. ამომრჩევლების უმცირესობას კი შეუძლია ჩაღვდეს პოლიტია-პოლიტიკის ეერხულში და ამით თავისი წვილი მუღვანის საქართველოს ხახელმუღვს მართვა-გამგეღვამში.
- 2.- თქვენ, როგორც ხჩანს, პოლიტია-პოლიტიკის ეერხულში არ გხურთ ჩაღვამ და - თუ ეს ახეა - თქვენ გხურთ არსებულ მთავრობის "ჩამოგღვება", თუღვა ვერ გავიგებ რა გღვით. გღვა კი, ჩვენის აზრით, ერიოა: არჩევნები. ამისათვის კი საჭიროა პოლიტია-პოლიტიკის ეერხულში ჩაღვმა, რომ მომავალ არჩევნებში მოიპოვოთ ამომრჩეველთა უმრავლესობის მხარღვქერა, და ამით ხახელმუღვი ხელისუღვდებში მიხღვდა.
- 3.- რაც შეეხება პროგნოზს გ. მუჩიძის პოღაპარაკებებს თქვენთან, აქ შეიძღვება გავაგებრობახხე აქვს აღვიღი, რადგან საქართველოს სოციად-დემოკრატიული პარტიოა მოქმედღვდა პარლამენტში და ღღვს პარლამენტის გარეთ "პოლიტია-პოლიტიკის" გარღვდებში, თუღვა ყოველღვთის ოპოზიტიში იყო პარლამენტშიღვ და ახღა პარლამენტის გარეთღვ. მაგრამ ეს იმას არ ნიშნავს, რომ იგი, ე.ი. საქართველოს სოციად-დემოკრატიული პარტიოა - "შეხამღვდაღვები" კიოხების ქვემ აყენებღვს 1995 წლის 5 ნოემბრის არჩევნების შეღვგებს. თუ თქვენ სხვა ინფორმაციო გავაჩინათ ამ საკითხში თვით პროგნოზს გერამ მუჩიძისაგან, ეს საქართველოს სოციად-დემოკრატიული პარტიის მიწაური საქმეა, რომელიღვ ამ შეიძღვება ჩვენი შესაძლებელი მოღაპარაკებების საკანი გახღვს.
- 4.- თქვენი აზრი, რომ გაწვერიანება ქართულ ეროვნულ საბჭოში უნდა მოხღვდეს პარტიულ ხაწყისებზე, სრულიად სამართლიანია. მაგრამ აქ საჭიროა ერთი დაშუხღვება: ჩვენ ვყოქრობღვით, რომ თქვენ გხურღვთ შესაძლებელი გაწვერიანება ეროვნულ საბჭოში პარტიულად, რადგან თქვენ არღვ პარტიოახხე და არღვ ყავიღვებას, შეხამამისი პროგრამით და წებღვებით, არ წარმოადგენთ. თუ?..
- 5.- რაც შეეხება თქვენს, რბილად რომ ვთქვათ, "გამოხღვდებში", თითქმის ჩვენ ვინმე გვკარნახობღვს თუ როგორ უნდა ვიმოქმედღვოთ და თითქმის ამას ხეღვს "ჭერმარტიო ქართული პოლიტიკური ემიგრაციოა", ამგვარ სიხუღვდებზე პახუხის გაღვმას საჭიროთ არ ვთღვით, თუღვა თქვენ, როგორც ჩანს, ჩვენი ისღვდა ხუხე ემიგრაციის კიღვდეს უფრო დახუხეღვებას ემსახუღვებით ამგვარი უბარღვქერა: "გამოხღვდებში". ჩვენ კი თქვენს გულწრფეღვობაში ამგვარი "გამოხღვდების" ღრისაგ არ შეგვღვს ევკი.
- 6.- ჩვენ გვექმნება შოაბეჭდიღვება, -როღვა წერთ საქართველოს პარტიული პრეზიდენტი იყო შეიად გამახუღვდა, - თქვენ ვღვლიოთ ინფორტიული ექვემის დამახინღვ-

კომის: საქართველოს პირველი პრეზიდენტი და მთავრობის თავჯდომარე იყო ნოე ყორღანიძე, მესამედსებულმა, ე.ი. საქართველოს სოციალდემოკრატიული პარტიის თეორეტიკოსი და პრაქტიკოსი, რომელიც არის, ჩვენის აზრით, "პაპიანა ჯიქოხიანისა" და "ქიქოხიანისა" და ამით უკვე მათი, ჩვენი დღი ერთგვარად დღესასწაულის, ხულისჩამდგმელი. ნოე ყორღანიძის ხილიად იმამი გამორჩეულია და, რომ მან მესამე ევრონული და ხაერთაშირისი პოლიტიკის პუბლიკაციის მესინსხიორდება, რამაც ხანიმუში ხახელმწიფობრივი ცხოვრება შექმნა საქართველოში, რაც დახვედელ ევროპის იმღრიონდელმა პოლიტიკურმა მოღვაწეებმა აღიარეს კიდევ. საქართველოს პირველი პრეზიდენტი იყო ლეიპილიკაძე; ხოლო საქართველოს მესამე პრეზიდენტი იყო დედოფანი დედოფანი. ეს ფაქტები, მივჩნეოთ აქვე და არა, მაინც უნდა აღიაროთ, და არ უნდა შევედოთ განხვევებულ პრეზიდენტს "პირველთან" მიანიჭოთ. უდავოა, ეს მას არ ხჭირდება. საქართველოს პრეზიდენტი იხილავდ ღიო საპატიო ღირსებაა ყოველი აღამიანიხათვის.

- 7.- აქვენს შეურიგებელ პოლიტიკურ აზრებსა და მოქმედებას, და-მოღონ, გვხუროს დაუპირისპიროთ ღრანგული "კომპიუტერი" მიმარჯვებებსა და მიმარცხებებს შორის. წაუბამოთ უღიუხი პოლიტიკური კულტურის ერს, ღრანგ ხაღსს, რომღმაც - უღიუხი პოლიტიკური ძვრების ღრისხვ - მესამე დაეცვათ ერთიამ მრავალჯერ-ვაენებში.

პატივისცემით და ქართული სალაშქრო,

ბირონი რაიონი

კარლო ინახარიძე

ქართული ეროვნული ხანგის თავჯდომარე უსხოეთში. პარიზი, 1997 წლის 21 ივნისი

მ თ ვ ლ ე ნ ბ მ ე პ ი

**ნიკოლოზ და ელდარ შენგელაძისა
კინოფილმების ჩვენება პარიზში**

1997 წლის 13 მაისს, პარიზში, 'უნიკსპოს', ე.ი. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის განათლების, კულტურისა და მეცნიერების განყოფილების ნაგებობაში - საქართველოს ელჩის საგარანგეთში - გიჩა ჩოგოვაძის - და 'უნიკსპოს' საზოვალეობრივი ინფორმაციის სამარტელების დირექტორს - ედენე ვოხიანის - ხელმძღვანელით, - ჩაჭარდა ქართული კინოხელოვნების ერთერთი მუქმდებლის - ნიკოლოზ შენგელაძისა - კინოფილმის 'ელისის' და მისი შვილის - ელდარ შენგელაძისა კინოფილმის 'შერევილების' ჩვენება, რომელხვ მრავალი უცხოელი და უცხოეთში მგხოვრები ქართველობა დაენირო.

ქალაქი ტბილისი, 1997 წლის ივნისის 21-26-დღებში

ნაღარიშვილის ნახვით. ნახვითში დაბრუნება მხრით კალით შეიქმნება

ნაღარიშვილის ნახვითში დაბრუნება მხრით კალით შეიქმნება. ნაღარიშვილის ნახვითში დაბრუნება მხრით კალით შეიქმნება. ნაღარიშვილის ნახვითში დაბრუნება მხრით კალით შეიქმნება. ნაღარიშვილის ნახვითში დაბრუნება მხრით კალით შეიქმნება.

ნახვითში დაბრუნება მხრით კალით შეიქმნება

ნახვითში დაბრუნება მხრით კალით შეიქმნება. ნახვითში დაბრუნება მხრით კალით შეიქმნება. ნახვითში დაბრუნება მხრით კალით შეიქმნება. ნახვითში დაბრუნება მხრით კალით შეიქმნება.

მხატვარ მერაბ აბრამიშვილის
გამოყვანა პარიზში

1997 წლის 6 მაისიდან 3 ივნისამდე, პარიზში, ზელმერსპაიზის ვალერეაში, პარიზის მე-3 უბანში, ჩაფარდა ქართული მხატვრის - მერაბ აბრამიშვილის - გამოყვანა, რომელიც წარმავებთი ჩაფარდა.

მერაბ აბრამიშვილი დაიბადა თბილისში 1957 წელს, და სწავლობდა თბილისის სამხატვრო აკადემიაში, რომელიც დაამთავრა, და უკვე პირველი გამოყვანა, მისი ნამუშევრებისა, ჩააფარა თბილისში 1981 წელს, მხატვართა ხახლში; შემდეგ მერაბ აბრამიშვილის გამოყვანები ჩაფარდა პოლიეთის ლექსად ვარშავაში, 1989 წელს, პარიზში, 1990 წელს, ბრიუსელში 1993 წელს, გერმანიაში 1993 წელს, ავსტრიაში 1994 წელს და ამერიკის შეერთებულ შტატებში 1995 წელს.

მერაბ აბრამიშვილის ფილოზოფი გამოყვანილია თანამედროვე ხელოვნების მუშეუში თბილისში, მილანში ხელოვნების მუშეუში კენში(გერმანია), და კერძო კოლექციონერების ვალერეებში საქართველოში, ავსტრიაში, გერმანიაში, პოლანდიაში, ავსტრიაში, ინგლისში, უანადაში და ამერიკის შეერთებულ შტატებში; და ახლა, 1997 წელში, 6 მაისიდან 3 ივნისამდე, პარიზში, ვალერეა ზელმერსპაიზში წარმავებთი ჩაფარდა მხატვარ მერაბ აბრამიშვილის გამოყვანა.

მხატვარ ხოსო წერეთლის გამოყვანა
პარიზში

1997 წლის 18 აპრილიდან 28 აპრილამდე პარიზში, საქართველოს ხელჩის ხელგომში, ჩაფარდა უდრიოდ დაღუპული მხატვარ ხოსო წერეთლის შემოქმედების კომპლექსი, რომელიც დღი და შთამბეჭობელი წარმავება ჰქონდა. ეს გამოყვანა ჩაფარდა საქართველოს ელჩის - შაჟონ გონა როკოვანის - მუხარეველის ქვეშ ხაერანგეოში, რამაც განსაკუთრებული მნიშვნელობა მიანიჭა ამ გამოყვანას.

ხელთ გვაქვს მხატვარ ხოსო წერეთლის გამოყვანის კათალოგი, რომელიც გამოყვანილია შათომში 1995 წელს. ხამწუხარია, რომ ამ კათალოგი ამ დღეობი არ არის თუ როგორც პირიბეში დაიღუპა ხოსო წერეთელი.

ხინეახუ ელდარ შენგელაიას კინოფილმი პარიზში

რუხეთის ველერეების ელჩმა ხაფრანგეოში - იური რიკოვა - და საქართველოს ელჩმა ხაფრანგეოში - გონა როკოვანემ - ერთობლივად გამართეს ხინეახუ ელდარ შენგელაიას, საქართველოს კინომაფოგრაფისხვა კავშირის პრეზიდენტის - ერთობლივი ჩვენება კინოფილმისა 'ლურჯი მთები', რომელიც ჩაფარდა 15 მაისს, 1997 წელს, 19 საათსა და 30 წუთზე, რუხეთის ხელჩის შენობაში, პარიზში, დანეს ბუღვარის 40-50 ნომრებში.

მხატვარ ირაკლი ხუციშვილის გამოყვანა
პარიზში

ხათაშორისი კულტურული გაცვლა-გამოცვლის ხფროში, ზელმერსპაიზის ვალერეაში პარიზში, ხამშაბაოს, 6 მაისს, პარიზის ხათაგალოვანს აჩვენა ქართული მხატვრის - ირაკლი ხუციშვილის - გამოყვანა, რაც დღი წარმავებთი ჩაფარდა ირაკლი ხუციშვილმა დაიბადა ზესტაფონში 1954 წელს და სწავლობდა თბილისის სამხატვრო აკადემიაში, რომლის დამთავრების შემდეგ, პირველი გამოყვანა მიანყა თბილისშივე თანამედროვე ხელოვნების ვალერეაში. შემდეგ მან გამოყვანები ჰქონდა თბილისში, გერმანიაში, ხაერანგეოში, ზელგიაში და ავსტრიაში.

მიწვევა

ელტობება ამერიკა

მრეხობრძევე უწყებებთან, მერიკის მერიკეთ
 ელტობებატივის პრეზიდენტმა უილიამ კლი
 ნტონმა წერილობით განუცხადა საქართველოს
 პრეზიდენტს ლევან მთავარბაძეს, რომლითაც
 ამერიკის მრეხობრძე საქართველოს სახელ
 მწიფოს მეთაურს იტყობს რომლიც უკონკრე
 ტიზად იწყებს ვაშინტონში
 უკრძომე კერძოდ ნათქვამია: „ეს ჩვენთვის
 შესაფერისი მრეხობრძეა, რომელიც უკონკრე
 ტიზად ელტობებატივის მერიკეთებულ მტკობებსა
 და საქართველოს ურთიერთობას და რეგე
 ჲონში მიმდინარე მოვლენებს. მე უკონკრეტიზ
 ელტობებატივის მოვლენათა განვიტორებას
 სსქართველოში და ეამბაჲს იმ ახალ და გა
 ნაქართველ ურთიერთობით, რომელიც ჩვენ
 ტრიალის შორის დაშარდა. ამ მვიტორუ
 თიკობის საფუძელს ქმნის თქვენი, რომ
 გორუკილიტის, პირადი უკონკრეტიზად მრეხობ
 კონკრეტიკური და ეკონომიკური რეფორმების
 განხორციელებამ, რომელიც ნაშად იტყენენ
 სხვა ახალი დამოუკიდებელი სახელმწიფო

უკონკრეტიზად მრეხობრძე საქართველოში
 და ელტობებატივის უკონკრეტიზად მრეხობრძე
 მან მოქრეხობრძე საქართველოს სახელ
 მწიფოს მეთაურს უილიამ კლინტონმა
 რელივიზი მრეხობრძე საქართველოს სახელ
 მწიფოს მეთაურს უილიამ კლინტონმა
 ჩამოუკონკრეტიზად მრეხობრძე საქართველოს
 მრეხობრძე საქართველოს სახელმწიფოს
 მოვლენს
 მე განსაკუთრებით ელტობებატივის პირად
 ელტობებატივის მიმართულ რეგონო უკონკრეტი
 ნამოვლენებს განვიტორებას, რომელიც უკონკრეტი
 თქვენი ჩამოსვლა სახელმწიფოს მოვლენს თორე
 მზარისბათის საინტერესო საკითხთა დართო
 საექტრის განხორბონს და შემდგომი თანამ
 შრომობებათის ხელისუფმელე კონკრეტი
 ქებას მოქრეხობრძეების გზებს ძიებას შექვე
 ჲობით ელტობებატივის განვითაროთ რომსო
 ე ურთიერთობანი
 და ელტობებატივის მრეხობრძე საქართველოს
 ხელმწიფოს

უილიამ ჯ. კლინტონი

საქართველოს რესპუბლიკა

№ 127 მოთხოვნათი 4 ივნისი, 1997 წელს

საუკუნო იყოს ხსენება მათი

- ქალბატონი ქეთევან დადიანი, 84 წლის ასაკში, გარდაიცვალა პარიზში 1995 წელს.
- ბატონი შოთა აბაშიძე გარდაიცვალა 81 წლის ასაკში, პარიზში და დაკრძალულია დევლის ძმათა სასაფლაოზე.
- ნიკოლოზ მამულაშვილი, პარიზის წმ.ნიკის ეკლესიის მნათე, 92 წლის ასაკში, გარდაიცვალა პარიზში ჯა დაკრძალულია დევლისძი.
- ბატონი პროკოპი ინჭკირელი, 104 წლის ასაკში, გარდაიცვალა 1996 წელს და დაკრძალულია დევლის ქართულ სასაფლაოზე.
- ბატონი ნიკოლოზ ბელდაძე, 96 წლის ასაკში, გარდაიცვალა პარიზში ჯა დაკრძალულია დევლის ძმათა სასაფლაოზე.
- ბატონი ბავრაშ წულაძე გარდაიცვალა 94 წლის ასაკში და დაკრძალულ იქნა დევლის ქართულ სასაფლაოზე.
- ქალბატონი თამარ ლამბაშიძე გარდაიცვალა 90 წლის ასაკში და დაკრძალულია დევლის ქართულ სასაფლაოზე.
- ქალბატონი ილა გოკუჩავა გარდაიცვალა 85 წლისა და დაკრძალულ იქნა დევლისძი.
- ბატონი აღქიანბერე მანგილაშვილი, ცნობილი ისტორიკოსი, გარდაიცვალა ამერიკის შეერთებულ შტატებში, 1996 წელში.

საუკუნო იყოს ხსენება მათი!..

ბ ა ლ ა ნ ს ი: "პერიოდული საქართველოს" 1997 წლის მაისის ნომერ 21(35)-ის გამოცემა, გამრავლება და დაგზავნა დაჯდა.....3 845 ურანკი. კარლო ინსარბიძემ შემოწირა.....3 845 ურანკი.

საბარათველთ დამოკავშირებული რაიონების რუკა
 ქვემო რეგიონის ქიზიყის რაიონის საზღვარი

Conseil National Georgien

ქართული ეროვნული საბჭო

ა მ თ ნ ა ვ ა რ ი

ქართული ეროვნული საბჭოს წესდებიდან (პარიზი, 1896 წელი, 27 აპრილი. პირველი შესწორება: ლევილი, 1995 წელი, 17 აგვისტო):

„მუხლი მე სამე: ქართული ეროვნული საბჭო არის პოლიტიკური ორგანიზაცია, რომლის მიზანია საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობისა და სუვერენობის განმტკიცებისათვის ხელშეწყობა ყოველგვარი ლეგალური გზით...“

„მუხლი ოცდამეორე: ქართული ეროვნული საბჭო უცხოეთში თავისთავს გამოაცხადებს დაშლილად, რიცა საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა შეუქცევად ხასიათს მიიღებს“.

„კოლმხიპა არის არა მარტო უსაქალაქოების ხელრუნება, არამედ ამრეთვე ხელრუნება საპირო უსაქალაქოები ბასალო“

მეგრძოლი საქართველო

ქართული ეროვნული საბჭოს ორგანო

„LA GEORGIE COMBATTANTE“

მაისი 1997 - 21(39) - ნანს 1 9 9 7

„ჩვენი თავი ჩვენსავე გვეყუანს“ - ილია

დემოკრატიის ორგანოე მოძალამთა ურავალსოზა. აქვან წამოშობარი ხალისუშუაბა არის მოქმედი, ვერედი, მეგრძოლი. - ნოე

დაარსდა იანვარი 1952, პარიზი — Fondation: Janvier 1952, Paris
ვეროლები უნდა გამოვჩვენოს შემდეგი მისამართით: ბატონი შამა ბერეშელი

CHATEAU DE LEUVILLE
91310 — Leuville sur Orge
FRANCE
tel(331) — 6054 — 6157

013/265

2024

JK 833 E
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ

1996-1997

2-764